

ΑΝΤΑΙΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.
ΑΡΙΘ. 5-6
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
— ΜΑΡΤΙΟΣ
1 9 4 7

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ: ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ—ΣΥΝΤΑΞΗ: Δ. ΜΠΑΤΣΗΣ
ΑΘΗΝΑ, ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 3 — ΤΗΛΕΦ. 21 - 018

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΔΡΑΧΜΕΣ 1500

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Κ. ΤΡΟΥΜΑΝ & Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ

«Ο «Ανταίος» είναι περιοδικό για τη μελέτη των προβλημάτων της ανοικοδόμησης. Δεν είναι όμως στενά «τεχνικοοικονομικό» περιοδικό. Ούτε δέχεται την τεχνική αυτή καθαυτή στην υπηρεσία «των εκάστοτε κρατούντων». Θέτει την τεχνική και την επιστήμη στην υπηρεσία του λαού. Δεν είναι όμως ούτε μία γενική πολιτική επιθεώρηση. Ωστόσο, τοποθετώντας το όλο νεοελληνικό πρόβλημα στη σωστή του βάση, στην επιστημονική του βάση δηλαδή, διακήρυξε από την αρχή της έκδοσής του, πως η λύση του προβλήματος αυτού είναι αδύνατη, χωρίς να συντρέξουν οι απαραίτητες πολιτικές και οικονομικές προϋποθέσεις.

Διακήρυξε, δηλαδή, πως είναι αδύνατη η πραγματοποίηση της ανοικοδόμησης από το λαό και για το λαό, αν δεν εξασφαλιστεί στη χώρα μας: Η εθνική της ανεξαρτησία, η οικονομική της αυτοτέλεια και η λαϊκή κυριαρχία. Στις τρεις αυτές βάσεις, μονάχα, μπορεί να λυθεί και το πρόβλημα της ανοικοδόμησης—σά μέρος του όλου σύγχρονου ελληνικού κοινωνικού και οικονομικού προβλήματος. Στις βάσεις αυτές θα πυργωθεί μία λεύτερη καινούργια κοινωνική πραγματικότητα, που θ' ανοίξει το δρόμο για ανώτερες κοινωνικές μορφές.

«Ο «Ανταίος» στάθηκε με συνέπεια πάνω στις θεμελιακές αυτές προϋποθέσεις, πάνω στα τρία κριτήρια που ανσφέραμε.

Η υπεύθυνη άρθρογραφία και οι βασικότερες μελέτες προσπάθησαν να δώσουν την κάτοψη των τεχνικών και οικονομικών προβλημάτων μέσα στην αλληλουχία, στην πλοκή και στη σύνθεση των γεγονότων της οικονομικής και πολιτικής ζωής της χώρας, που εξετάστηκαν κριτικά από την άποψη—πάντα—των τριών θεμελιακών προϋποθέσεων.

Και τα διδάγματα ήταν πλούσια. Η Ελλάδα είναι μία χώρα που μπορούσε να έχει μπει κιόλας στο δρόμο της ανοικοδόμησης—γιατί έχει όλες τις εσωτερικές δυνατότητες (αυτό θεμελιώθηκε επιστημονικά από τις στήλες του «Ανταίου» με τις καλύτερες στο είδος τους μελέτες των πιο έγκυρων επιστημόνων)—αν είχε αποκτήσει την εθνική της και την οικονομική της ανεξαρτησία, αν δεν είχε εμποδιστεί ο λαός να ανοικοδομήσει κυρίαρχα τον τόπο του. Στην Ελλάδα δεν άρχισε η ανοικοδόμηση γιατί η έκμεταλλευτική τάξη, τα διευθυντικά δηλαδή οικονομικά συγκροτήματα, μαζί με τα δοσίλογα στοιχεία της ίδιας πλουτοκρατικής μερίδας, κρατών αυθαίρετα με την επέμβαση και την προστασία των ξένων ξανά λογών την πολιτική εξουσία. Κι' ενώ δεν άρχισε η ανοικοδόμηση—παρά τις αντίθετες δηλώσεις του κ. Μπέβιν στην αγγλική βουλή—σπαταλήθηκαν αντιπαραγωγικά ή ληστεύτηκαν από συγκροτήματα της οικονομικής ολιγαρχίας (πιστώσεις, συναλλαγματικά αποθέματα, εισαγωγές, βιομηχανοποίηση πρώτων ύλων ΟΥΝΡΑ κλπ.) εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια, ενώ από το άλλο μέρος

στον εμφύλιο πόλεμο ξοδεύτηκαν επίσης τεράστια ποσά. Μπορεί να υπολογίσει κανένας πως το σύνολο των ποσών αυτών δεν είναι κατώτερο από το ένα δισεκατομμύριο δολάρια.

Πλάι στην καινούργια αυτή συγκέντρωση πλούτου, ύστερα από το ξεκλήρισμα της ατομικής αποταμίευσης στο διάστημα της κατοχής, η εξαθλίωση της αγροτιάς, της εργατικής τάξης και των μεσαίων στρωμάτων έφτασε στο κατακόρυφο. Κι' από το άλλο μέρος: 'Αντί για παραγωγική κινητοποίηση του πληθυσμού βρέθηκαν από τους διωγμούς που πήραν μορφή «πογκρόμ» εκατοντάδες χιλιάδες χέρια έξω από την παραγωγή. 'Ενώ οι φυλακές και τα φαραγγία γέμισαν από δημοκρατικούς πολίτες.

Και δεν έφτασαν αυτά. Κατέκλυσαν τη χώρα «αποστολές» τεχνικές, οικονομικές κλπ. για να φτιάξουν—έλεγαν—ένα σχέδιο ανασυγκρότησης. 'Ενα σχέδιο για την μελλοντική αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων. 'Ενώ την ίδια στιγμή ο ελληνικός λαός σφαζόταν, πέθαινε από υποσιτισμό, έγκατέλειπε αναγκαστικά τον τόπο της δουλειάς, το εργοστάσιο και τον αγρό. Και ακόμα, ενώ υπολογίζαν πως το πρόγραμμα της ανασυγκρότησης χρειαζόταν 700 περίπου εκατομμύρια δολάρια και γινόταν μελέτες «οργανισμών» κλπ. για τον τρόπο της χρηματοδότησης, την ίδια στιγμή κεφάλαια Ίσα, αν όχι μεγαλύτερα, από το ποσό αυτό ξοδεύονταν για τον όλεθρο του τόπου! Πλάι σ' αυτό το φαρμακείο, όμως, έλαμψε με αποτρόπαιη ωμότητα και η αδηφαγία του ξένου μονοπωλικού κεφαλαίου. 'Αδιάφορο και έχθρικο στο δράμα του ελληνικού λαού το κεφάλαιο του «μονοπωλίου» της ατομικής ενέργειας», έστειλε έδω προπομπή—για τις μεγάλες αποφάσεις που θ' έπαιρνε η Γουόλ Στρήτ—την αποστολή Πόρτερ να εξετάσει: πως θά μπορούσε η εθνική εργασία να δεσμευτεί καλύτερα για την εξυπηρέτηση των σχεδίων του και ποιά οικονομική επιφάνεια παρουσιάζει η χώρα (πλουτοπαραγωγικές πηγές κλπ.) για επιχειρηματική δράση του κεφαλαίου των τράστ κάτω από την προστατευτική σκέπη ενός επιθετικού ιμπεριαλισμού.

Υστερα από τις διαπιστώσεις αυτές δε χρειάζεται παρά να δούμε τη διαμόρφωση των πραγμάτων ύστερα από τον «Ιστορικό» και «μεγάλο» λόγο του κ. Τρούμαν.

Και πρώτ' απ' όλα, δεν νομίζω πως, για τον ελληνικό λαό ούτε για κανένα άλλο λαό που αγωνίζεται για το ξερίζωμα των υπολειμάτων του φασισμού και τη πραγματική δημοκρατία, ο λόγος του κ. Τρούμαν ούτε ιστορικός είναι ούτε μεγάλος. Δεν είναι τίποτα από τα δύο αυτά γιατί απλούστατα δεν είναι αληθινό. Και οι λαοί που πάλαψαν εναντίον κάθε μορφής ιδεολογικού σκοταδισμού, έμαθαν να διακρίνουν εύκολα και να μη συγχωρούν την διαστρέβλωση της αλήθειας. Μεγάλο για τ' αυτό είναι μονάχα το αληθινό.

Νά, λοιπόν, γιατί στο συγκεκριμένο ζήτημα για την 161

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ» ΣΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ Κ. ΠΟΡΤΕΡ

Επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιστημονικής Εταιρείας ΕΠ - ΑΝ, απότελουμένη από τους κ. κ. Χρ. Ευελπίδη, πρόεδρον, Ν. Κιτσιρή, Α. Αγγελόπουλον και Σ. Μάξιμον, μέλη, παρουσιάσθη εις τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς κ. Πόρτερ καὶ ἐπέδωκε περιληπτικὸν ὑπόμνημα ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ οικονομικοῦ προβλήματος. Ὁ πρόεδρος τῆς Εταιρείας κ. Ευελπίδης ἐξέθεσε δι' ὀλίγων τὰ τῆς Εταιρείας ΕΠ - ΑΝ καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς, παρεκάλεσε δὲ τὸν κ. Πόρτερ, ὅπως, ἀφοῦ μελετήσῃ τὸ ὑπόμνημα, δεχθῇ μιὰ διεξοδική συζήτηση ἐπὶ τῶν περιλαμβανομένων σημείων.

Ὁ κ. Πόρτερ ἐδέχθη εὐχάριστως τὴν παρὰ κλήσιν, διευτύωσε δὲ ἐν συνεχείᾳ ὥρισμένα ἐρωτήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐζήτησε τὴν ἀπόφυσιν τῆς ΕΠ - ΑΝ. Ἐπηκολούθησε σύντομη συζήτηση.

Τὸ ὑπόμνημα τῆς ΕΠ - ΑΝ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Σημείωμα τῆς Εταιρείας «Επιστήμη - Ἀνοικοδόμηση»
γὰ τὸ ἑλλν. οικονομικὸ πρόβλημα καὶ τὴν ἀνασυγκρότησιν

Μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἀποστολὴ Πόρτερ δὲν θὰ περιορισθῇ στὰ τρέχοντα ζητήματα τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς καὶ μόνον—ισοζύγιο, συνάλλαγμα, νόμισμα, δημό-

ἑλληνικὴ ἀνοικοδόμηση ὁ λόγος τοῦ κ. Τροῦμαν δὲν εἶναι ἀληθινός. Π ρ ὶ ο : Γιατὶ ἰσχυρίζεται πὺς ἡ χώρα μας ἔχει «ἐλλειψὶν ἐπαρκῶν φυσικῶν πόρων» καὶ γι' αὐτὸ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἡναγκάζεται νὰ ἐργάζεται σκληρῶς διὰ νὰ ζήσῃ. (Βῆμα 13/3/47, ὅπου παρατίθεται τὸ κείμενον τοῦ λόγου). Καὶ ὅμως θὰ πρέπει νὰ ξέρει ὁ κ. Τροῦμαν καὶ ἀπὸ τὴς μονοπωλιακῆς φήρμης πὺς ἐρεῖν ἔχουν τὸ ἔδαφος, τὸ ὑπέδαφος, τὴ θάλασσα καὶ τὸν... ἀέρα μας (Κοῦπερ κ. λ. π.) πὺς κάθε ἄλλο παρὰ ἀξιοκαταφρόνητοι εἶναι οἱ πόροι τῆς χώρας. Αὐτὸ θὰ τοῦ ἐπέβαιωσε ἀσφαλῶς καὶ ὁ κ. Πόρτερ. (Νέα 12/3/47, Πορίσματα Πόρτερ γὰ ὕδατοπτώσεις κλπ.) Τὸ ἔξνο ὅμως κεφάλαιο—θὰ πρεπε ἐπίσης νὰ τὸ ξέρει—ἐμπόδιζε ὡς τώρα τὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς χώρας σὲ μεγάλη κλίμακα κρατώντας τὴν κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία του. Ἐτοί ἡ χώρα δὲν εἶναι φτωχὴ ἀπὸ φυσικοῦ τῆς παρὰ τὴν κράτησιν στὴ φτώχεια τὸ ἔξνο κεφάλαιο μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ ἑλληνικῆς πλουτοκρατίας. Ἡ διαπίστωση αὕτη τοῦ κ. Τροῦμαν γὰ τὴν φτώχεια τῆς Ἑλλάδας μοιάζει λίγο μὲ τὴν ἀπάντησιν τῆς Φαβιανῆς ἐταιρείας γὰ τὴν Κύπρον, πὺς δὲ μὰς τῇ δίνουν γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι χώρα φασιστικὴ. Δ ε ὕ τ ε ρ ο : Γιατὶ ἰσχυρίζεται πὺς μὲ τὰ τριακόσια εἴκοσι ἑνα ἑκατομμύρια δολάρια πὺς θὰ μὰς δοθοῦν θὰ μπορέσει νὰ ἀνασυγκροτηθῇ ἡ οἰκονομία. Ἐνῶ ξέρει πὺς τὸ ποσὸ αὐτὸ θὰ ἐξοθευθῇ ἀπὸ τὸ ἑνα μέρος γὰ πολεμικὰς δαπάνας στὸν ἐμφύλιον ὁπαραγμὸ καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος γὰ τὸν πλουτισμὸ τῆς ἀσύδοτης καὶ ἀχόρταγης βδέλλας, γὰ τὸ μεγαλοτραπεζητικὸ καὶ μεγαλοβιομηχανικὸ κεφάλαιο. Ὡς τώρα «φαγώθηκε» διπλάσιο ποσὸ χωρὶς ν' ἀρχίσει ἡ ἀνοικοδόμηση. Τ ρ ῖ τ ο : Γιατὶ κρύβει ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν, πὺς μὲ τὴν «ἐνίσχυσιν αὐτῆς» ὅχι μόνον δὲ θὰ μπορέσει νὰ δραστηριοποιηθῇ ἐργασία γὰ ἑνα πλατὺ πρόγραμμα ἀναστροφῆς τῶν ἐρειπίων, ἀλλὰ ἀκόμα πὺς θὰ χρειαστῇ νὰ «σφίγγει τὸ ζωνάρι» τοῦ ὁ ἐργαζόμενος λαὸς καὶ πέρα ἀπὸ τὴν τελευταία τρύπα. Ὁ κ. Πόρτερ ζήτησε ἀνάλογες φορολογικὰς κλπ. διαρρυθμίσεις. Κάτω ἀπὸ αὐτὰς τὴς συνθήκες εἶναι ἀδύνατον ἡ δημοσιονομικὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ γὰ τὴν ἀνοικοδόμηση. Τ ὅ τ α ρ ο : Γιατὶ ἀφήνει νὰ ἐννοηθῇ πὺς ἡ σημερινὴ ἐκμεταλλευτικὴ ὀλιγαρχία μπορεῖ νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν χώρα καὶ διαλέγει αὐτὴν γὰ νὰ παραδώσῃ τὴν ἐνίσχυσιν, ἐνῶ ἀποδείχθηκε πὺς ἡ ὀλιγαρχία αὕτη μὲ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ τὴν οικονομικὴ ληστεία σὲ βάρος τοῦ κοινωνικοῦ εἰσοδήματος ἔχει μετατρέψῃ τὴν οἰκονομία σὲ πραγματικὸ «ἐπὶ θο Δαναΐδων». Μέσα σ' αὐτὸ τὸν «ἐπὶ θο Δαναΐδων» καὶ στὴς συνθήκες τῆς ἐμφύλιας διαμά-

ς οἱς προϋπολογισμὸς—ἀλλὰ θὰ ἐκταθῇ καὶ στὸ ὅλο πρόβλημα τῆς ἀνασυγκροτήσεως, ἡ Εταιρεία «Επιστήμη - Ἀνοικοδόμηση» (ΕΠ - ΑΝ) θὰ εἶχε νὰ ὑποβάλλῃ τὴς ἑξῆς σκέψεις:

α) Τὸ ἑλληνικὸ οικονομικὸ πρόβλημα δὲν εἶναι κυρίως πρόβλημα ἀνασύστασης τῆς οἰκονομίας στὴς προπολεμικὰς βάσεις καὶ μορφὰς τῆς. Ἐκτείνεται στὴν διάρθρωσιν τὴν οἰκονομικὴν τοῦ τόπου, εἶναι πρόβλημα μετασχηματισμοῦ τῆς οἰκονομίας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὕτη ὁ χωρισμὸς τῶν διαφόρων ὁψεων πὺς παρουσιάζει καὶ ἡ ἐξωριστὴ ἐξέτασιν τῶς ἀναβάλλει τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ καὶ τὸ περιπλέκει περισσότερον. Τὸ ἑλληνικὸ οικονομικὸ πρόβλημα εἶναι ἐνιαῖον.

β) Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία δὲν γνώρισε ποτὲ τὰ θετικὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἀνάπτυξης ἀστικού προοδευτικοῦ χαρακτήρα. Ἡ χαμηλὴ παραγωγικότης συνοδεύθηκε πάντα μὲ ἑνα ἀθλιο βιωτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ, πὺς ἐπέτρεπε τὴν ἀπόλυτη ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐργασίας καὶ ἦταν ἐπακόλουθόν τῆς. Ὁ νόμος τοῦ ἀνταγωνισμοῦ πὺς θὰ τὸν προκαλοῦσαν οἱ μεγαλειότερες τοποθετήσεις κεφαλαίων στὴν παραγωγὴ παραβιάσθη ἡ ἀτόνισιν ἀπὸ μιὰ πολιτικὴν προνομιακὴν κατασφάλισιν, μονοπωλίω καὶ δασμολογικῆς προστασίας. Ἐτοί ἡ Χώρα δὲν ἀισθάνθηκε

χῆς καὶ τὸ ἴδιο τὸ κεφάλαιο πὺς θὰ τοποθετιόταν στὴ χώρα μας χάνει τὴν πιθανότητα πὺς θὰ εἶχε νὰ βρεῖ μιὰ σίγουρην ἐξυπηρέτησιν πὺς στὴ βάση μιᾶς ἰσότητις συναλλαγῆς—χωρὶς φυσικὰ προνόμια καὶ ἐλέγχους—θὰ τοῦ ἐξασφάλιζε ἑνα καθεστὼς λ α ῖ κ ῆ ς ἐ μ π ι ο σ ὶ ν η ς. Ὁ κ. Τροῦμαν βγάζει τὴν ἐννοία τῆς «ἐξωτερικῆς ἐνίσχυσης» ἔξω ἀκόμα κι' ἀπὸ τὰ πλαίσια τῶν οἰκονομικῶν ὁργανισμῶν τοῦ Ο.Η.Ε. Τῇ μετὰτρέπει σὲ πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν χρηματοδότησιν πρὸς μιὰ ὑποτελῆ χώρα. Π ἔ μ τ ο : Γιατὶ ἰσχυρίζεται πὺς ἀποκαθιστᾷ τὴν ἐθνικὴν καὶ οἰκονομικὴν μὰς ἀνεξαρτησίαν, ἐνῶ πραγματικὰ τοποθετεῖ τὴν χώρα μὰς κάτω ἀπὸ μιὰ καινούργια ἀποκαλύπτῃ ἀναγκαστικὴ κηδεμονία καὶ κάτω ἀπὸ ἑνα ὀλοκληρωτικὸ οἰκονομικὸ, διοικητικὸ καὶ στρατιωτικὸ ἐλεγχον. Ἐτοί, ἀντὶ νὰ ἐξασφαλίζεται ἡ οὐδετερότητα τῆς χώρας—πὺς εἶναι προϋπόθεσιν γὰ τὴν ἐλεύθερην οἰκονομικὴν συνεργασίαν μὲ ὅλους τοὺς Συμμάχους—δημιουργεῖται καινούργιον καθεστὼς μονόπλευρου προσανατολισμοῦ.

Ἐδὼ πρέπει νὰ τονίσουμε πρὸς τοὺς Ἑλλήνων ἐπιστήμονες καὶ τεχνικοὺς πὺς αὐταπατώνται νὰ πιστεύουν πὺς θὰ γίνῃ «ἀνοικοδόμηση» καὶ «σχέδιο» μέσα στὴς σημερινὰς συνθήκες πὺς: Χ ω ρ ῖ ς τ ῇ δ η μ ι ο υ ρ γ ι κ ῇ σ υ μ μ ε τ ο χ ῇ τ ο ὦ λ α ο ὦ, χωρὶς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ὑποστήρηξιν, κανένα μὰ ἀπόλυτον καὶ κανένα σχέδιο χρηματοδότησης καὶ κατασκευῆς ἔργων (βιομηχανία, ὑδρενεργειακὰ, ἀρδεύσεις κλπ.) δὲ μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ. Χτίζουσιν στὴν ἄμμο ὅσοι πιστεύουσιν τὸ ἀντίθετον.

Ὁ λόγος λοιπὸν τοῦ κ. Τροῦμαν δὲν εἶναι ἀληθινός. Καὶ ἡ συνέπειαν πὺς ἔχει εἶναι πὺς προσφέρει κακὰς ὑπηρεσίας, τὴς χειρότερες μᾶλλον ὑπηρεσίας, καὶ στὸ σῶμα τῆς πατρίδας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ στὸν ἴδιον τὸν ἀμερικανικὸν λαὸν καὶ στὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Ἐνωμένων Ἐθνῶν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὁδηγεῖ τὴν «ἐλληνικὴν ἀνωμαλίαν» στὴ διαιώνισιν, ὁδύνει τὴς σχέσεις ἀνάμεσα στοὺς συμμάχους καὶ μετατρέπει τὴν χώρα μὰς σὲ ὄργανον γὰ τὴν ἐπιδίωξιν ἐπιθετικῆς «ἐτομικῆς» πολιτικῆς.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὅμως δὲ θὰ πάψῃ νὰ ἀγωνίζεται γὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν του, γιὰ τὸ θῆλει οὕτε τὰ δολάρια, οὕτε τὰ συμπεράσματα τοῦ λόγου τοῦ κ. Τροῦμαν, ἀν πρόκειται μ' αὐτὰ νὰ ἐξακολουθῇ νὰ χύνεται αἷμα ἑλληνικόν. Θῆλει ἀνεξαρτησίαν, οὐδετερότητα, συμφιλίωσιν καὶ λαϊκὴν κυριαρχίαν, γὰ νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν πολὺπαθὴν χώραν του. Τὸ καμάρνισμα τῶν λαῶν πὺς πολέμησαν ἐναντὶ τοῦ φασισμοῦ, τὴν Ἑλλάδα,

τὰ πλεονεκτήματα ἀπὸ μιὰ μεγαλειότερη παραγωγή, πὺς νὰ στηρίζεται πάνω στὸ μικρότερον ποσοστὸ κέρδους καὶ νὰ τείνῃ πρὸς τὴς χαμηλότερες τιμὰς. Ὡπως καὶ τώρα ἔτσι καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμον ἀκόμα καὶ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1914 ὡς σήμερον, ἡ Ἑλλάδα εἶχε τὸν ὑψηλότερον τιμάρθιμον χονδρικῆς πωλήσεως, ἀνάμεσα στὴς ἄλλες εὐρωπαϊκὰς χώρας, τὸν ὑψηλότερον προεξοφλητικὸν τόκον, χαμηλὴ παραγωγικότητα καὶ χαμηλότερον ἡμερομίσθιον. Μιὰ ἀνίστη κατανομή τῶν φόρων ἐξάντλει τὴν μικρὴν ἀγοραστικὴν ἰκανότητα τοῦ λαοῦ, χωρὶς νὰ ἐμποδίσῃ καθόλου τὰ μεγάλα ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ, πράγμα πὺς ὁδηγεῖ στοὺς ἐξωτερικοὺς δημόσιους δανεισμοὺς ὑπὸ τὴς χειρότερες συνθήκες καὶ τὴν ἀποδοχὴν βαρυτάτων προνομιακῶν ὀρων γὰ τὰ τοποθετούμενα ἰδιωτικὰ ἔξνα κεφάλαια. Τὸ συντριπτικὸν αὐτὸ σχῆμα γίνεται προσπάθεια νὰ ἀνασυσταθῇ καὶ σήμερον.

γ) Ἀν καὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιτόκια τῶν πιστώσεων πρὸς τὴν βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον θὰ μποροῦσαν νὰ ἀποτελέσουν, αὐτὰ καὶ μόνον, τεκμήρια ἀδιάσειστα γὰ τὸ ὅτι τὰ βιομηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ κέρδη εἶναι μεγάλα, ἡ εἰδικὴ ἔρευνα τῶν περιπτώσεων καταδεικνύει τὴν ὑπάρξιν μικτοῦ βιομηχανικοῦ κέρδους μεταξύ 40-45% καὶ ἀντιστοίχου ἐμπορικοῦ 35-40%. Αὐτὸ μεταφράζεται σὲ μιὰ μᾶζαν κέρδους ἀπὸ δισεκατομμύρια προπολεμικῆς δραχμῆς, ἀπὸ τὴν ὁποία ὥστόσο δὲν ἐπενδύεται στὴν παραγωγὴν παρὰ ἑνα μικρὸ ποσοστὸν, σχεδὸν ἴσον πρὸς τὸ ἐτήσιο ὅλικον ποσὸ τῶν ἀποσβέσεων.

δ) Πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον, ὅτι τὰ τρία τέταρτα τῶν γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων δὲν ἀναπαράγουν παρὰ τοὺς ὄρους μιᾶς ἀθλίας ζωῆς. Οἱ κάτοχοι τῶν ἀγροτικῶν αὐτῶν μικροεκμεταλλεύσεων δὲν πραγματοποιοῦν ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῆς παραγωγῆς τῶν οὐτε ἑνα ὑποφερτὸν ἡμερομίσθιον. Οἱ περισσότεροι δὲ ἀπ' αὐτοὺς δὲν μετέχουν παρὰ κατὰ ἑνα ποσοστὸ ἐλάχιστον στὸν ἐτήσιον οἰκονομικὸ κύκλον, οὕτε ὡς πωλητὲς, οὕτε ὡς ἀγοραστές προϊόντων. Ἐκτός αὐτῶν καὶ οἱ ἀγροτικὰς ἐκείνης ἐπιχειρήσεις πὺς παράγουν γὰ τὴν ἀγορὰ ὑφίστανται ἄμεσα τὴς συνέπειας τοῦ ὑψηλοῦ τόκου τῶν ἀγροτικῶν δανείων, τὴν ὑποχρεωτικὴν πώλησιν τῶν προϊόντων τους σὲ ἐμπορικὰ μονοπώλια (ὑποχρεωτικὴ συγκέντρωσιν σιτοσποῦ) ἢ παρακρατικῶν ὁργανισμῶν, πίσω ἀπὸ τοὺς ὁποίους δρᾷ προνομιακὰ τὸ κερδοσκοπικὸν κεφάλαιον μὲ τὴν μέθοδον τῶν μίνιμουμ τιμῶν. Ὡστόσο μὴ ἐνεργητικὴ συμμετοχὴ τῶν παραγωγῶν αὐτῶν στὴν οἰκονομικὴν ζωὴν θὰ μετέβαλλε ριζικὰ τὰ δεδομένα τοῦ προβλήματος μὰς. Αὐτὸ ὅμως εἶναι ταυτόσημον πρῶτον μὲ τὴν ἐκβιομηχάνισιν, δηλαδή

μὲ τὴν ἀπορρόφησιν μεγάλων ἐφεδρειῶν διαθεσίμων ἐργατικῶν δυνάμεων ἀπὸ νέους κλάδους βαρεῖας καὶ ἐλαφρῆς βιομηχανίας καὶ δεύτερον μὲ τὴν ἐκτακτικὴν καὶ ἐντατικὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῶν γαιῶν, τὴν συνεταιριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς μηχανικῆς καλλιέργειας, τὴν ἡμιτυποποίηση τῶν προϊόντων ἀπὸ συνεταιριστικὰς γεωργικὰς βιομηχανίας, τὸν πῶν πέρα διαφορισμὸν τῶν καλλιερειῶν.

Ἡ κάτοψη αὕτη τοῦ ὅλου μὰς προβλήματος φέρει στὴν πρώτη σειρὰ τῶν ἐπιδιώξεων τὴν δημιουργίαν βαρεῖας βιομηχανίας, σὲ συνάρτησιν πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὕδατοπτώσεων, καθὼς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἐλαφρῶν βιομηχανιῶν, μέσῳ σ' ἑνα συσχετισμὸν μεγάλων κεφαλαίου καὶ χρονικῆς ἀλληλουχίας ἐπενδύσεων. Τόσο ὅμως ἡ δημιουργία βαρεῖας βιομηχανίας, ὅσο καὶ ἡ δημιουργία ἐλαφρῶν ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ ὅρια, τὴς δυνατότητες, ἀκόμα δὲ καὶ τὴς βλέψεις τῆς «ἀτομικῆς πρωτοβουλίας» καὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐπιχειρηματικῆς δράσεως, ἡ ὁποία, σάν κερδοσκοπικὴ πὺς εἶναι, ἀποφεύγει μεγάλας ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου.

Ἐτοί αὐτὸ πὺς παρουσιάζεται ὡς ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη γὰ τὴν οἰκονομία τῆς χώρας, ἡ ὁποία διαθέτει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀνάπτυξης, δὲν παρουσιάζεται καθόλου ὡς ἀνάγκη ἐπιχειρηματικῆς δράσεως τοῦ ἀτομικοῦ κεφαλαίου, προκύπτει δὲ ἀντινομία, πὺς ὁδηγεῖ στὸ σημερινὸ ἀδιέξοδον. Ὀλῃ ἡ ἐξέλιξιν, ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν μὰς ὡς σήμερον, δὲν εἶναι ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, παρὰ μιὰ ἐπιβεβαίωσιν τῆς ἀντινομίας αὐτῆς καὶ χαρακτηριστικὴ ἀπόδειξιν τῶν ἀκατανικτῶν ἀδυναμιῶν τοῦ κόσμου τῆς κερδοσκοπίας νὰ δώσει θετικὴ λύσιν στὴν ὀξείαν κρίσιν πὺς ἐξαρθρώνει τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους. Ἡ πραγματικὴ ἄρσιν τῆς ἀντινομίας κεῖται στὴν πρόταξιν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, πὺς σημαίνει ἔλεγχον καὶ κινητοποίηση τῶν δυνάμεων τῆς παραγωγῆς εἰς ἐκτέλεσιν σχεδίου ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἀνοικοδομήσεως.

Τὴν χρηματοδότησιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ, πὺς προαπαιτεῖ φυσικὰ ἐσωτερικὴ ὁμαλότητα, ἡ χώρα δύναται νὰ τὴν ἐξασφαλίσῃ. Πρῶτον μὲ ἐσωτερικοὺς πόρους καὶ δεύτερον μὲ ἐξωτερικὴν βοήθειαν. Τὸ πρῶτον θὰ ἀπαιτοῦσε μιὰ γενναίαν καὶ δίκαιην φορολογικὴν μεταρρύθμισιν, ἐνῶ τὸ δεύτερον εἶναι ὑπόθεσιν ὀρων δανεισμοῦ. Ἡ ΕΠ - ΑΝ θὰ ἤθελε νὰ σημειώσῃ μὲ τὴν εὐκαρίαν ὅτι ἡ ἀπαραίτητη καὶ πολὺτιμη ἐξωτερικὴ βοήθεια δὲν θὰ ἀπέβαινε θετικὴ γὰ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, ἀν κατέλυνε σὲ παροχές προνομίων πρὸς ξένους ὁργανισμοὺς ἢ μονοπώλια ἐκμεταλλεύσεως πηγῶν πλοῦτος, ὅπως ἔγινε στὸ παρελθόν.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΟ Α' ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

Μιὰ ομάδα ἐπιστήμονες καὶ τεχνικοὶ ἀπ' ὅλους τοὺς κλάδους εἶχαν τὴν πρωτοβουλία νὰ ὁργανώσουν τὸ «1ο Πανελλαδικὸ Συνεδριον Ἐπιστημόνων» γὰ τὴν ἀνοικοδόμηση τῆς πατρίδας μὰς, πὺς κείτῃ ἀκόμα ἐρείπωμένη, μὲ βασικὴ ἀρχὴ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ.

Ὅλοι οἱ Ἑλλήνες ἐπιστήμονες πὺς πονοῦν τὸ λαὸν καὶ ἔχουσιν καλὰ τὴν κοινωνικὴν τοὺς ἀποστολὴν καὶ τὴν εὐθύνην θὰ συμβάλουν γὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου. Οἱ ἐπιστήμονες πρέπει μακριὰ ἀπὸ κάθε μεταφυσικὴν ἀδράνεια νὰ βοηθήσουν μ' ὅλες τοὺς τίς δυνάμεις γὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ εὐημερία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Νὰ καὶ ἡ σχετικὴ διακήρυξις:

Ἡ μελέτη τῶν νεοελληνικῶν προβλημάτων ἀποτελεῖ σήμερον τὸ κυριώτερον καθήκον κάθε Ἑλλήνος ἐπιστήμονος πὺς ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι μόνον ἑνα βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἑνα μέσον ἐξυπηρέτησεως τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ τῆς. Διὰ τοῦτο μὲ βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῶν ὑποχρεώσεων μὰς, ὡς ἐπιστή-

μόνων ἀπεφασίσαμεν τὴν σύγκλησιν τοῦ «Πρώτου Πανελλαδικοῦ Συνεδρίου Ἐπιστημόνων» στὰς Ἀθήνας.

Τὸ Συνεδριον αὐτὸ θ' ἀσχοληθῇ ἐιδικὰ μὲ τὴν ἀνοικοδόμησην τῆς χώρας μὲ σκοπὸν τὴν εὐημερίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν οἰκονομικὴν ἀκμὴν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τῆς χώρας, τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔθνους σὲ ἀνώτερον ἐπίπεδον τεχνικοῦ, πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ πολιτισμοῦ.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον πρέπει νὰ λάβουν μέρος στὸ Συνεδριον ἐκπρόσωποι ἀπὸ ὅλων τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς. Τὸ Συνεδριον θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν μέσῳ εἰς ἐπιστημονικὰ πλαίσια ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν ἀπόψεων ἐπάνω εἰς θέματα οἰκονομικὰ, τεχνικὰ, βιομηχανικὰ, ἀγροτικὰ οἰκονομικὰ, υγείας, δικαίου καὶ παιδείας. Ἐτοί θὰ μελετήσῃ τὰς παραγωγικὰς δυνατότητας τῆς χώρας καὶ τὰς ἀνασταλτικὰς δυνάμεις, πὺς ἐμποδίζουν τὴν παραγωγικὴν ἀνάπλασιν τῆς καὶ δίδουν τὴν ὀπισθοδρομικὴν μορφήν εἰς τὴν οἰκονομίαν μὰς καὶ τὸ χαμηλὸν βιωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Θὰ δεῖξῃ τὰς δυνατότητας ἀναπτύξεως τοῦ ὀρυκτοῦ, ἐνεργειακοῦ καὶ ἀλιευτικοῦ πλοῦτος τῆς χώρας καὶ πὺς μὲ τὰ σύγχρονα ἐπιστημο-

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

Μια φωτεινή στήλη ύψωνεται κατακόρυφα στη θέση που μένει κενή στα ελληνικά γράμματα με το θάνατο του Νίκου Καρβουνή: Σαραντά χρονία ζωή — από το 1907 ως την τελευταία στιγμή της ζωής του — κυριαρχημένη από άσίστατη ήθικη και πνευματική αγωνία, θα μπορούσε να είχε αναλωθεί σε περιπλανήσεις και περιπέτειες άγρονες για το σύνολο και συντριπτικές για τον ίδιο, αν δεν την χαλινάγωγοισε και δεν την όριζε και δεν την κατηύθυνε διαρκώς η ήθικη προσταγή ενός έθνικου και κοινωνικού ιδανικού. Από την άποψη αυτή κάθε σταθμός στις αναζητήσεις της πολυκύμαντης ζωής του, αποτελεί μια θετική κατάκτηση για τον ίδιο και μια γόνιμη προσφορά για το σύνολο — έτσι που να υπάρχει μια διαρκής ανανέωση των δυνάμεών του, για νέο ξεκίνημα, ένα διαρκές αναβάπτισμα — ως το τελικό καταστάλαγμα του πού τον αποδίδει ώριμο και ολοκληρωμένο στην υπόθεση του λαού: Στοχαστή και μαχητή μαζί.

Και από την ίδια αυτή άποψη το υψηλό δίδαγμα της ζωής του μπορεί να θεωρηθεί — παράπλευρα και ισάξιο με το Γληνικό — γενικότερο άποκτημα για μια νέα — όπως τη δική μας — κοινωνία, ένα όροσημο στις πνευματικές και ιδεολογικές παραδόσεις της.

Ποιητής, διηγηματογράφος, δημοσιογράφος, προικισμένος με πλατύτατη και οργανωμένη μόρφωση, αρχίζει τη δράση του, σαν ποιητής, λόγιος και δημοσιογράφος πριν από το 1909. Συνεργάτης έφημε-ίδων και περιοδικών γρήγορα επιβάλλει την προσωπικότητά του, ώστε στα 1909, να είναι, παρά τη νεαρή του ηλικία, ένας παράγων στην

επανάσταση του Γουδί. Από εκεί και πέρα, σε όλους τους στίβους των έθνικων και πολιτικών αγώνων, — στο 1912, στο 1913, στη Βόρειο Ήπειρο, στα Μικρασιατικά — παίρνει πάντοτε τη θέση του στο πλευρό των προοδευτικών δυνάμεων, ακούραστος και επίμονος, συνεχώς ευρύνοντας τον όριζοντα της δράσεώς του, συνεχώς αναζητώντας το σωστό τρόπο να συνδυάσει τις πνευματικές του ανησυχίες με την κοινωνική και πολιτική δράση. Περνώντας από άπειρους σταθμούς, πλουτίζοντας συνεχώς την πείρα και την ψυχική του άντοχή, θα αναζητήσει γύρω στα 1932-33 για πρώτη φορά την ίκανοποίηση της ανησυχίας του στους κοινωνικούς αγώνες. Και βρίσκοντας εκεί για πρώτη φορά τη βαθειά έσωτερική γαλήνη του φιασμένου ιδεολόγου, θα αποβεί σύντομα με τα μεγάλα εφόδια του πνεύματός του ένας πρωτοπόρος και οδηγητής — πιστός στη θέση αυτή που κατέκτησε με τους αγώνες και την προσπάθεια της ζωής του, πολύτιμος για το λαό και τη χώρα που τάχθηκε από τότε στην υπηρεσία τους.

Στο σύντομο αυτό σημείωμα δεν πρόκειται να δοθεί ένα βιογραφικό σκιαγράφημα του. "Αν το παράδειγμα της δράσεώς του εφώτισε πολλούς νέους και παλιούς ανθρώπους των γραμμάτων και αν η πνευματική δημιουργία του παραμένει σκορπισμένη και κατατεμαχισμένη στις έφημερίδες και τα περιοδικά μισού περίπου αιώνα, πέρα και πάνω και περισσότερο απ' αυτά το διάγραμμα της πνευματικής του πορείας και εξέλιξης παραμένει ένα πολύτιμο δίδαγμα.

Δ. Χ.

νικά μέσα είναι δυνατόν να δημιουργηθεί σοβαρά βιομηχανική παραγωγή και ανεπτυγμένη γεωργική οικονομία. Θα αποδείξει, πως η ύνεία είναι βασικός παράγων δια την άνοικοδόμησιν, θα μελετήσει το δίκαιον σχετικά με την άνασυγκρότησιν της διοικήσεως και της δικαιοσύνης, θα τοποθετήσει την παιδείαν εις την υπηρεσίαν του κοινωνικού συνόλου. Και τέλος θα προτείνει την δημιουργίαν σχεδιασμένης οικονομικής άναπλάσεως της χώρας, με βασικήν άρχήν την όλοπλευρον παραγωγικήν κινητοποίησιν δια την άδέσμευτον άνάπτυξιν των παραγωγικών δυνάμεων του τόπου.

"Όλοι οι Έλληνες έπιστήμονες πρέπει να συμβάλουν εις την έπιτυχίαν ενός ιόσον σοβαρού σκοπού, άνεξαρτήτως των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεών των. Αφού μάλιστα δια της αντιπαράβολής των διαφόρων άπόψεων θα προκύψουν αι καλλίτεροι άποφάσεις δια την άνοικοδόμησιν και την πρόοδον του τόπου μας.

Χρ. Αγαλόπουλος τ. γεν. δ/τής Ι.Κ.Α. Σ. Αγαπητίδης ύφυγ. Πανεπιστ. Α. Αγγελόπουλος καθηγητής Πανεπιστ. πρώην ύπουργός. Κ. Ανανιάδης Ιχθυολόγος, Νικόλαος Βέης καθηγητής Πανεπιστ. Κ. Βέης καθηγ. Πολυτεχν. Θ. Γιαννόπουλος τεχν. έπιθεωρ. Α.Τ.Ε. Ι. Δεσποτόπουλος καθηγητής Πολυτεχν. Κ. Δημάκης δικηγ. Π. Δόβας τ. δ/τής ύπουργ. Γεωργίας. Ι. Εύαγγελίδης τ. οικον. έπιθεωρ. Υπ. Οίκον. Χρ. Ευελπίδης καθ. Παντείου, πρώην ύπουργός, πρόεδρος Όμοσπονδίας Γεωπόνων. Α. Ζάκας πρώην ύπουργός. Π. Ζήσης δικηγ. Η. Ήλιοι δικηγόρος. Δ. Καβάδας καθηγητής Πανεπιστ. Δ. Καλιτσουάκης καθηγητής Άνωτάτης Έμπορικης. Η. Καναγκίνης γεν. δ/τής ύπουρ. Γεωργίας. Π. Κερασιώτης βιομήχανος τ. δ/τής ύπουργείου, Ν. Κιτσίκης τ. πρύταν. Πολυτεχν., Π. Κόκκαλης καθηγ. Πα-

νεπιστ., Ι. Κοκκίνης τ. δ/τής ύπουρ. Γεωργίας. Α. Κώνστας πρόεδρος Έλλ. Χημ., Σ. Μάξιμος οικονομολόγος, Δ. Μπάσης δ/τής περιοδικού «Άνταίος», Δ. Όρφανός τ. πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου, Δ. Παπαδόπουλος, Κ. Πασιόκας γεωπόνος, Μιλ. Πεσνικίδης μηχανικός, Ν Ρουσόπουλος καθηγητής Άνωτ. Γεωπονικής, Γ. Σπηλιόπουλος παιδίατρος, Σ. Σταυρόπουλος μηχανικός, Χ. Στρατούλης οικονομολόγος, Μ. Στυλιανόπουλος κτηνίατρος, Κ. Σωτηρίου δ/τής Παιδαγ. Άκαδημίας, Φ. Τζουλιάνης τ. γεν. γραμμ. ύπουρ. Γεωργίας, Κ. Τζώνης καθηγ. Πανεπιστ., Ι. Τομπρογιάννης μηχανικός τ. δ/τής ύπουργείου.

ΟΙ ΜΕΛΕΤΕΣ

Σακαντάνη: «Τά Γεωργικά Κεφάλαια»

Σταυρόπουλου: «Ένεργιακές Προοπτικές»

Αναστασιάδης: Ραδιοφωνικό Δίκτυο»

Εύαγγελίδης: «Δημοσιονομικές Κατευθύνσεις»

θα συνεχιστούν στο έρχόμενο από έλλειψη χώρου

"ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ"

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΦΙΛ. ΤΖΟΥΛΙΑΔΗΣ

τ. Γενικός Γραμματεύς Υπουργείου Γεωργίας

ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΤΟΥ Κ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΣΟΥ ΣΤΟΝ Κ. ΜΕΪΜΠΕΝ*

Αθήναι 29 Σ)βρίου 1945

Αγαπητέ κ. Μείμπεν,

Με μεγάλο ενδιαφέρον, διάβασα την εξαιρετική έκθεση του κ. Coombs, πάνω στην οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση της Ελλάδας. Μούκαμε μεγάλη εντύπωση το γερό θεωρητικό της βάθος και η λεπτομερής ανάλυση της κατάστασης. Δεν περιμένα ποτέ ότι ένας ξένος θα μπορούσε να συλλάβη τα ελληνικά οικονομικά φαινόμενα με τόσο πληρότητα σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα. Είμαι επίσης πολύ ευγνώμων, για τις επαινετικές λέξεις με τις οποίες ο κ. Coombs, όμειλε για τη πολιτική που προσάθησα να εφαρμόσω.

Θά ήθελα να κόμω τα ακόλουθα σχόλια σε μερικά σημεία της έκθεσης:

Α' Σταθεροποίηση της δραχμής της 11 του Νοέμβρη 1944

Δεν μπορώ να συμφωνήσω με τα εύνοϊκά σχόλια που περιέχονται στην έκθεση, για τη νομισματική πολιτική που ακολουθήθηκε τους πρώτους μήνες, ύστερα από την άπελευθέρωση. Κατά την γνώμη μου, η πολιτική αυτή δείχνει καταπληκτική έλλειψη κατανόησης της πραγματικής κατάστασης και των απαιτούμενων μέτρων και είναι υπεύθυνη, κατά μεγάλο μέρος για την τροπή που πήραν τα νομισματικά φαινόμενα στην Ελλάδα από τότε.

"Όταν ήμουν στο Λονδίνο μου δόθηκε η ευκαιρία να έτοιμάσω ένα μακρό υπόμνημα για τις συμμαχικές άρχες. Έπειδή νομίζω πως θα σάς ενδιαφέρουν οι άπόψεις, που εκτίθενται σ' αυτό, σάς δίνω πιδ κάτω ένα άπόσπασμα από τα κύρια σημεία του:

«1) Άποψης που εκφράσθηκε ότι κάθε προσπάθεια για τη νομισματική σταθεροποίηση ήταν πρόωπη, αν δεν είχε εξασφαλισθεί ένα επαρκές άπόθεμα αγαθών, αν δεν είχε ύπ' όψει: α) τις αλτίες της καθόρευσης της δραχμής, ύστερα από την άποχώρηση των Γερμανών και β) το γεγονός ότι, μολονότι οι προμήθειες που έφθασαν στην Ελλάδα ήταν πολύ λιγότερες απ' ότι χρειαζότουσαν, έν τούτοις σημαντικές ποσότητες είχαν φθάσει και είχαν εξασφαλίσει μία βελτίωση της κατάστασης. Το παρόπνοιο του πληθυσμού, ιδιαίτερα του λαϊκού στρώματος, τις τελευταίες βδομάδες δεν ήταν τόσο όπι δεν εισάγονται ποσότητες εφόδια, όσο όπι δεν ήταν προσιτά (ξεπερνούσαν την άγοραστική του δύναμη).

Καθώς το ελληνικό νομισματικό πρόβλημα δεν έχει άκόμη λυθεί, είναι σπουδαίο να τονίσουμε τους άληθινούς συντελεστές:

1. Είναι πασίγνωστο ότι κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριών τον πόλεμο δεκαετίας, το ελληνικό νόμισμα ήταν ένα απ' το πιο καλά διευθυνόμενα νομίσματα της Ευρώπης. Μετά τη μεγάλη κρίση 1929-33 η Ελλάδα, όπως και οι περισσότερες χώρες της Κεντρικής, Ανατολικής και Νοτιανατολικής Ευρώπης, έγκατέλειψε το χρυσό κανόνα και υιοθέτησε ένα διευθυγόμενα νομισματικό σύστημα, που στηριζότανε στον νομιστικό έλεγχο του ξένου συναλλάγματος και στον περιορισμό των εισαγωγών. Παρά τις μεγάλες οικονομικές δυσκολίες, που όφειλοντο στις διεθνείς συνθήκες και στην πλήρη διακοπή του έξωτοιχοϋ δανεισμού, το σύστημα αυτό εξασφάλισε στη χώρα άξιοσημείωτη σταθερότητα των τιμών συναλλάγματος, των τιμών της έσωτερικής άγοράς, χαμηλάμια του τόκου και σημαντική οικονομική έσωτερική επέκταση.

2. Μία απ' τις πιο καταστροφικές μέθοδες έμμετάλλευσης, που εφαρμόσαν οι Γερμανοί και οι Ιταλοί στην Ελλάδα, ήταν η δημιουργία πληθωρισμού σε άνυπολόγιστη κλίμακα. Άντιστοιχίζοντας μία έξηντημένη οικονομία και τις δυσχέρειες να έξουσιάζουν τις τοπικές πηγές με μέθοδες άμμεσου καταναγκασμού και έλέγχου, οι

(*) Μετάφραση από το άγγλικό κείμενο.

έχθροι κατέληξαν στην έκδοση άπεριόριστου ποσού νομίσματος που πέρανε απ' τη Τράπεζα της Ελλάδος, με τον τύπο προκαταβολών, σαν το πιο εύκολο μέσο να βάλουν χέρι σ' ό,τι ήταν διαθέσιμο στη χώρα.

3. Η κακή διοίκηση — που πνίγηκε σ' αυτές τις χιονοστιβάδες του καινούριου χαρτονομίσματος, και που δεν είχε πραγματική δύναμη — εγκατέλειψε γρήγορα κάθε προσπάθεια έλέγχου της κατάστασης. Όπως άνεμένετο τα άποτελέσματα ήταν καταστροφικά:

α) Η τεράστια ζήτηση νομίσματος που δημιουργήθηκε, συνδυαζόμενη με τη μεγάλη έλλειψη αγαθών, όδήγησε σε μία φανταστική αύξηση των τιμών.

β) Οι άναπόφευχτες συνέπειες του άνεξέλεγκτου πληθωρισμού άκολούθησαν άδυσώπτα. Ένας μικρός αριθμός έμπορων κερδοσκόπων και έμμεταλλευτών, έμμεταλλευόντων την άπελπιστική θέση του πληθυσμού, με τη βοήθεια των άρχων Κατοχής, μπόρεσε να σχηματίσει μεγάλες περαιοσίες και δημιουργήθηκε μία νέα τάξη κλουσίων, που διαθέτει τώρα μεγάλη οικονομική δύναμη στη χώρα. Άυτοί οι κύκλοι, στεύσανε να έξασφαλίσουν τα άνομα κέρδη τους από την υποτίμηση της δραχμής, έπενδύοντας αυτά σε πραγματικές άξίες, ειδικά σε χρυσό, που εισήχθη στη χώρα σε σημαντικές ποσότητες, τόσο απ' τους Γερμανούς, όσο και απ' τους Συμμάχους.

Αυτή η τάξη δεν έχει μόνο σταθεροποιήσει τα κέρδη της, αλλά κατόρθωσε να καθορίσει στην πράξη και το έπιπεδο των τιμών και έπομένως και την πορεία του πληθωρισμού στη χώρα. Αυτό μπόρεσε να το κάμει, χάρη στο καταστροφικό σύστημα που υιοθετήθηκε απ' τις ελληνικές άρχες στον καθορισμό των μισθών, των ήμερομισθίων και των συντάξεων. Το σύστημα αυτό που καθιερώθηκε απ' το φθινόπωρο του 1934, συνίστατο στην αυτόματη προσαρμογή, ρύθμιση των μισθών, ήμερομισθίων και συντάξεων κατά μικρά χρονικά διαστήματα, άρχικά κατά μήνα και τελικά σχεδόν καθημερινά, στο έπιπεδο των τιμών της έλεύθετης άγοράς όπου, όπως είπαμε, έπωλούντο ελάχιστες ποσότητες σε φανταστικές τιμές, που ξεπερνούσαν τις δυνάμεις όλων, εκτός των πολύ πλουσίων.

Οι έμποροι που κέρδιζαν μεγάλα ποσά, συνεχώς κάλυπταν τα χόμμάτα των σε χρυσό. Κατά τους τελευταίους 6 μήνες, πριν την άπελευθέρωση, όταν ο πληθωρισμός έφθασε σε κολοσιές άναλόγες, συνήθιζαν να καθορίζουν τις τιμές σε χρυσές λίρες. Έτσι η αύξηση της τιμής της χρυσής λίρας έπέφερε συνεχή αύξηση των τιμών των έμπορευμάτων, οι όποιες παρακολουθούντο απ' την προσαρμογή των μισθών και των ήμερομισθίων. Κατ' αυτόν τον τρόπο η ύταρξη, μεν άλλων ποσών διαθέσιμων για έπένδυση που όφειλετο στην έλλειψη κάθε είδους έλέγχου και η έπιθυμία των κερδοσκόπων να ποοφυλαχθούν από παραιτέστω ύποτιμήσεις της δραχμής, όδήγησε σε μία φανταστική ύψωση της τιμής του χρυσού, που ξεπέρασε την αύξηση των τιμών κάθε άλλου έμπορεύματος ή άξίας, και έτσι έπιδε πρόσθετη όουή στην ύπόλοχοντο πληθωρισμό, ενώ το σύστημα των μισθών και των ήμερομισθίων που εφαρμόζετο, όθιούσε το έλατήριο εις το άπειρο.

Οι ήμερομισθιοι και οι μισθωτοί, δεν μπορούσαν να καταλάβουν γιατί, ενώ τους δίνανε όλα τα χόμματα που ζητούσαν, ήταν άνίκανοι να άνοιάσουν οίονδήποτε έμπορευμα στην άγορά και συνεχώς πείζανε για νέες αύξήσεις. Τα τελευταία δύο χρόνια αυτές οι κόμμοι (οι μισθωτοί) διατηρήθηκαν στη ζωή άποκλειστικά χάρη στις διανομές των έφοδίων της Σουηδικής Έπιτροπής, με όνομαστικές τιμές.

Έτσι οι Γερμανοί και οι κερδοσκόποι λήστευσαν τον Έλληνικό λαό και κατέστησαν την Ελλάδα παρδείσο για τους πλούσιους και κόλαση για τους φτωχούς δηλ. για τα 9)10 του ελληνικού πληθυσμού. (Κατά την κατοχή οι εύποροι

τάξεις ζούσαν με πραγματική άνεση, δέν τους έλειψε τίποτε, ούτε και οι πολυτέλειες).

4. "Όταν οι Γερμανοί φύγανε απ' την 'Ελλάδα ή νομισματική κυκλοφορία είχε φθάσει τό ποσό τών 50.000.000.000 εκατομ. δραχ. δηλ. 5.000.000 φορές την προπολεμική κυκλοφορία. Μπορεί νά υπολογισθεί ότι ή πραγματική αξία σέ έμπορεύματα και υπηρεσίες αύτών τών 50.000.000.000 εκατομ. δέν ξεπερνούσε την αξία 500.000.000 προπολεμικών

δραχμών δηλ. ήταν $\frac{1}{100.000.000}$ της προπολεμικής. ('Η προπολεμική κυκλοφορία έφθανε τά 10.000.000.000 δραχ. αλλά λόγω της έλλειψης αγαθών και τού γεγονότος ότι ή δραχμή κυκλοφορούσε μόνο στά άστικά κέντρα και όχι στις άγροτικές περιοχές, φαίνεται λογικό νά συμπεράνουμε ότι σέ αγαθά και υπηρεσίες την εποχή της άπελευθέρωσης άντιστοιχούσε στό $\frac{1}{20}$ της προπολεμικής.

5. Μεταξύ της άναχώρησης τών Γερμανών και της ήμερομηνίας της σταθεροποίησης, δηλ. σέ λιγώτερο από 1 μήνα ή κυκλοφορία τού χαρτονομίσματος αύξήθηκε κατά 50 φορές, δηλ. 2.500.000.000 εκατ.

Ακόμη και άν υποθέσουμε ότι τό ποσό τών διαθέσιμων αγαθών και υπηρεσιών δέν αύξήθηκε καθόλου, πράγμα πού όπως ξέρουμε δέν είναι δυνατό, ή πραγματική αξία της κυκλοφορίας της ήμερα της άπελευθέρωσης έπρεπε νά είναι $\frac{1}{5.000.000.000}$ της προπολεμικής. Αυτή ήτο ή αξία, στην

όποία ή παλιά δραχμή έπρεπε ν' άλλαξει με τη νέα. Αυτή ήταν ή αξία, πάνω στην οποία οι έλληνικές άρχές καθώρισαν τιμές άνταλλαγής : 1 νέα δραχμή = 50.000.000.000, δηλ. έδωσαν στή δραχμή τό $\frac{1}{10}$ της αξίας πού υπολογίζετο ότι είχε γιά τούς κατόχους της ακόμα κάτω απ' τις πιο δυσμενείς συνθήκες.

6. Δέν είναι άληθινό, όπως συχνά ισχυρίζονται, ότι ή δραχμή είχε χάσει έντελώς την αξία της, ότι είχε παύσει ν' αποτελεί μέσο πληρωμής και ότι είχε άντικατασταθεί με τη χρυσή λίρα. 'Η χρυσή λίρα, ποτέ δέν έγινε μέσο πληρωμής εκτός γιά τούς πλούσιους. 'Ηταν πάντα ένα μέσο προστασίας απ' τις νέες ύποτιμήσεις. Πόσο αυθαίρετος είναι αυτός ο ισχυρισμός φαίνεται απ' τό γεγονός ότι ήταν δυνατό νά ζει κανείς πολύ άνετα στην 'Αθήνα με 3 χρυσές λίρες τό μήνα. 'Η χρυσή λίρα άντιστοιχούσε με περισσότερες από 5 χάρτινες λίρες και δέν μπορούσε επομένως νά είναι μέσο πληρωμής, γιά τις καθημερινές συναλλαγές.

'Αληθινά οι χιλιάδες τών εργατών και τών υπαλλήλων πού άποτελούσαν τη μάζα τού άστικού πληθυσμού δέν είχαν ποτέ τίποτε άλλο από δραχμές. Οι εκθέσεις πού υποστηρίζουν ότι τό σύνολο τού πληθυσμού άπόρριπτε τό χαρτονομίσμα, ήσαν τελείως άπατηλές, διότι σπεικόνιζαν μόνο τις άπόψεις τού άγροτικού πληθυσμού και τών πλουσιών και όχι της πλειοψηφίας τού άστικού πληθυσμού, πού συνεχώς πίεζε γιά αύξηση τών μισθών και τών ήμερομισθίων, δηλ. γιά περισσότερο «άχρηστο» νόμισμα.

'Η αϊφνίδια καταστολή της δραχμής μετά την άπελευθέρωσης όφειλετο εις τούς κερδοσκόπους τού Χρηματιστηρίου πού φοβήθηκαν (και ίσως πληροφορήθηκαν) ότι ή πρόθεση ήταν ν' άκυρωθεί τελείως τό κυκλοφορούν χαρτονόμισμα, και έτσι δημιούργησαν μία όρμη ζήτησης γιά χρυσό, με άποτέλεσμα την τεράστια αύξηση τών τιμών μετά την άπελευθέρωσης και την έπακολουθήσασα αύξηση της κυκλοφορίας πού ήτο άναγκαία, λόγω της πολιτικής της συνεχούς προσαρμογής τών μισθών και ήμερομισθίων.

Εκείνο πού έπρεπε νά κάμουν οι 'Ελληνικές άρχές ήταν νά σταθεροποιήσουν τη δραχμή στό έπίπεδο στό όποιο, τη βρήκαν (κατά την άποχώρηση τών Γερμανών), νά έμποδίσουν περαιτέρω ύποτίμηση πού δέν δικαιολογείτο πιά, και τελικά νά την άνταλλάξουν, έπειδή είχε γίνει δύσχορηγη με τά νέα χαρτονομίσματα πού είχαν τυπωθεί στό Δονδινό.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι γιά τούς όποιους οι 'Ελληνικές άρχές δέν άκολούθησαν αυτή την πολιτική, μερικοί απ' αυτούς ψυχολογικοί, οι πιο σημαντικοί όμως είναι ότι ή σταθεροποίηση θά απαιτούσε νά υιοθετηθούν μέτρα, πού οι 'Ελληνικές άρχές δέν αισθανόντουσαν τόν έαυτό τους σέ θέση νά επιβάλουν. Δηλαδή : α) Νά έγκαταλείψουν τό καταστροφικό σύστημα της καθημερινής προσαρμογής τών μισθών και ήμερομισθίων στην αύξηση τών τιμών της έλευθέρωσης άγοράς. β) Νά διανείμουν σέ έπίσημα καθορι-

σμένες τιμές, μιά minimum ποσότητα άπαραίτητων αγαθών και γ) Νά εξαφανίσουν την άγοραπωλησία χρυσού και έξω-τερικού συναλλάγματος.

"Όπως και νά έχουν τά πράγματα ή σταθεροποίηση της δραχμής στό 1/500 της τιμής πού είχε κατά την ήμερα της άπελευθέρωσης και στό 1/10 από εκείνο πού θά έπρεπε νά άντιπροσπεύει σέ αγαθά και υπηρεσίες γιά τούς κατόχους της, δείχνει ότι οι έλληνικές άρχές εξέλεξαν πολιτική πραγματικής άκρόωσης—κατάργησης—τού κυκλοφορούντος χαρτονομίσματος.

Μιά τέτια πολιτική είναι στην πραγματικότητα ένα είδος έξοντωτικής φορολογίας τού κοινού και πραγματοποιεί μιά μεγάλη πηγή έσόδων γιά τό Κράτος. Είναι σ'άν νά άποφασίσει αύριο ή βρετανική κυβέρνηση ότι τό κάθε χαρτονομίσμα της μιάς λίρας θά αξίζει στό μέλλον μόνο δυό σελλίνια. Αυτό θά της έδινε την εύχρηστία νά εκδώσει νέα χαρτονομίσματα έως 18 σελλίνια γιά κάθε κυκλοφορούσα λίρα και νά ξοδεύει χωρίς κίνδυνο δημοσιονομικής πληθωρισμού.

Αυτό ακριβώς έκαναν οι έλληνικές άρχές. 'Ετσι δημιούργησαν ένα περιθώριο τουλάχιστον 5 διεξ. δραχμών, δηλαδή τό ήμισυ τού συνολικά κυκλοφορούντος προπολεμικά νομίσματος και τό ήμισυ τού προπολεμικού προϋπολογισμού, περιθώριο πού μπορούν νά ξοδεύουν σέ μισθούς, συντάξεις και διάφορες άλλες παροχές, —δηλαδή τά κρατικά έξοδα άποτελούν ένα είδος δώρων χωρίς τόν κίνδυνο πληθωρισμού— με την προϋπόθεση ότι ή κυβέρνηση είναι σέ θέση νά έλέγχει τις τιμές, τούς μισθούς και τά ήμερομίσθια.

7. Τό πιο άπογοητευτικό σημείο τών προτάσεων γιά τη σταθεροποίηση είναι ή υπόδειξη νά έχει τό νέο χαρτονομίσμα την άπόλυτη δυνατότητα μετατροπής σέ χρυσό και ξένο συνάλλαγμα και νά δοθεί ένα σημαντικό Premium—100%—στό χρυσό έν άντιθέσει με τό έξωτερικό συνάλλαγμα. Αυτό στην πραγματικότητα είναι τό σύστημα της χρυσής βάσης στην πιο ολοκληρωμένη μορφή.

Είναι φανερό ότι μιά χώρα καταστραμμένη όπως ή 'Ελλάδα, δέν θά είναι σέ θέση νά κάνει τις θυσίες, πού απαιτεί ένα τέτοιο σύστημα και τό όποιο πλουσιότερες χώρες βρήκαν άπαράδεκτο και όχι άναγκαίο.

'Η ικανότητα μετατροπής—convertibility—τού νέου χαρτονομίσματος μπορεί νά διατηρηθεί μόνο με τη δημιουργία μιάς τεχνητής έλλειψης χρήματος, δηλαδή με μιά πολιτική έσκεμμένου αντιπληθωρισμού, ο όποιος θά έμποδίζει την οικονομική άνόρθωση της χώρας και θά δημιουργεί μιά άβάσταχτη δυσχέρεια στην πραγματοποίηση τών έσόδων. Κάθε προσπάθεια γιά τη βελτίωση της νομισματικής καταστάσεως θά όδηγεί άναπόφευκτα σέ μιά ζήτηση χρυσού και ξένου συναλλάγματος, στην όποία ζήτηση τά άποθέματα της χώρας—τά έποια άπερίσκεπτα και κακώς δόθηκαν στη δημοσιότητα—δέν θα έπαρκέσουν ποτέ και άν ακόμα υποθέσουμε ότι έχει άποφασισθεί νά σπαταληθούν κατ' αυτό τόν τρόπο—και αυτό στην πραγματικότητα άποτελεί έξαγωγή κεφαλαίων. 'Από την πείρα μας έπρεπε νά είχαμε τώρα πιά μάθει ότι στην 'Ελλάδα κάθε βελτίωση της νομισματικής καταστάσεως συνεπάγεται μιά μεγάλη ζήτηση χρυσού και ξένου συναλλάγματος. Οι έλληνικές πλουτοκρατικές τάξεις δέν ένεπιστεύθησαν ποτέ τό έθνικό νόμισμα και σέ καιρούς κρίσεως πάντοτε έπιτάχυναν τόν έκπαισμό του, δημιουργώντας πανικό γιά τη ζήτηση ξένου συναλλάγματος και χρυσού. Αυτό εινε περισσότερο πιθανό νά συμβεί τώρα, όποτε μία καινούργια τάξη πλουσιών πού στερείται έντελώς κάθε πατριωτικής ή ήθικης άρχής έχει βγει στην επιφάνεια, άποφασισμένη νά διατηρήσει τά κέρδη της οτιδήποτε και νά συμβεί. 'Ο κίνδυνος θά είναι ακόμα μεγαλύτερος εάν όέν εφαρμοσθεί ένα σύστημα περιορισμών rationing και έλέγχου τών τιμών, γιάτί τότε μία ύψωση τών τιμών θά εινε άναπόφευκτη. Δέν είναι κ'άν άπαραίτητο νά πούμε ότι σ' αυτή την περίπτωση οι διάφοροι κερδοσκόποι θά εξακολούθησουν νά μαζεύουν μεγάλα κέρδη τά όποια θά βιασθούν νά μετατρέψουν σέ χρυσό.

'Επίσης τό premium πού δίδεται στό χρυσό 100 ο/ο επί της ισοτιμίας της στερελίας είναι ένα premium σέ αγαθά και υπηρεσίες πού δίδεται στούς κατόχους χρυσού, δηλαδή στούς κερδοσκόπους, σ'άν ή εξασφάλισις μέρους τού χρυσού από την Τράπεζα της 'Ελλάδος στά χέρια αυτών τών ανθρώπων νά συνέτεινε κάπως εις την λύση τών οικονομικών δυσχερειών της χώρας.

'Η παραδοχή της χρυσής βάσης στην 'Ελλάδα θά

είναι ένας επικίνδυνος άναχρονισμός και θά σημαίνει μία λυπηρά όπισθοδρομία συγκριτικά με τά πολύ σημαντικά κατορθώματα της 'Ελληνικής πολιτικής γιά τό χαρτονόμισμα κατά την προπολεμική περίοδο.

Με ένα τέτοιο σύστημα ή οικονομική ζωή της χώρας θά έξαρτάται από τις άπόψεις τις όποιες θά έχει ή πλουτοκρατική τάξη γιά την εξασφάλιση της καινούργιας δραχμής. Δέ θά πραγματοποιηθεί πραγματική σταθεροποίηση έφ' όσον ή άνάγκη άποτροπής ένός καινούργιου πανικού στή ζήτηση τού χρυσού θά παραμένει τό προταρχικό πρόβλημα της νέας οικονομικής πολιτικής. Θά παραμένει ο πραγματικός κίνδυνος ότι οι περιορισμοί (strait jacket) πού θά επιβάλλονται κατ' αυτόν τόν τρόπο στή 'Ελληνική οικονομία θά ματαιώνουν όλα τά μέτρα γιά την οικονομική άνόρθωση της χώρας και θά καθιστούν μη άποτελεσματική όποιαδήποτε έξωτερική βοήθεια πού θά παρείχεται.

'Η πολιτική πού άκολογήθηκε από τη σταθεροποίηση της 11ης Νοεμβρίου 1944 φανερώνει μιά παρόμοια άποτυχία στην κατανόηση της πραγματικής ούσας τού προβλήματος και της άλληλοεξάρτησης πού υπάρχει μεταξύ της έξωτερικής τιμής τού συναλλάγματος, τού έπίπεδου τών μισθών και τιμών της ποσότητας τού κυκλοφορούντος νομίσματος, τού έλλείμματος τού προϋπολογισμού, της ζήτησης γιά χρυσό κλπ.

'Ετσι ή άπόφαση καθορισμού της τιμής συναλλάγματος σέ 600 δραχμές τη χάρτινη λίρα προϋπέθετε ότι τό έπίπεδο τών μισθών σέ καμιά περίπτωση δέ θά υπερέβαινε τό προπολεμικό έπίπεδο.

Είναι άλήθεια ότι ή ίδια ή χάρτινη λίρα ήτέστη ύποτίμηση κατά τόν πόλεμο πού υπολογίζεται περίπου σέ 35 ο/ο. 'Αλλά απ' την άλλη μεριά ή πτώση τού ελληνικού έθνικού εσοδήματος δέν θά επέτρεπε στούς μισθούς νά παραμείνουν στό προπολεμικό τους έπίπεδο. 'Ετσι γιά νά δείχνει την πραγματική έξωτερική αξία της δραχμής ο προσδιορισμός της συναλλαγματικής τιμής σέ 600 δραχμές τη λίρα θά έπρεπε οι μισθοί νά διατηρηθούν στό προπολεμικό τους έπίπεδο, έφ' ότ γενικό έπίπεδο τών τιμών δέ θά ξεπερνούσε τό προπολεμικό έπίπεδο περισσότερο από 50 ο/ο, προφανή αύξηση τών τιμών στό 'Ηνωμένο Βασίλειο και στις 'Ηνωμ. Πολιτείες.

Τό άποτέλεσμα θά ήταν οι πραγματικοί μισθοί νά περιορίζονταν κατά 35 ο/ο.

'Εν όψει της μεγάλης έλλείψεως μερικών αγαθών πού έχουν άποτέλεσμα την έξωφρενική ύψωση τών τιμών τους, θά ήταν άπαραίτητο νά μη ληφθούν ύπ' όφει αυτές οι τιμές στόν καθορισμό τού γενικού έπίπεδου τιμών, μέχρις ότου εγκαθιδρυθεί ο κυβερνητικός έλεγχος και οι εισαγωγές απ' τό έξωτερικό μειώσουν τις τιμές αυτές σέ πιο λογικά έπίπεδα. Αυτό συνέβη με τις τιμές ειδών ύποδύσεως και έπενδύσεως, πού κατέστη άδύνατο νά προσαρμοσθούν στό έπίπεδο τών μισθών.

'Αντί νά άκολουθήσουν τη γραμμή πού ύπεδείξαμε προηγουμένως οι έλληνικές άρχές καθόρισαν τό έπίπεδο τών μισθών και ήμερομισθίων στό τριπλάσιο ή τετραπλάσιο τού προπολεμικού και επέτρεψαν στις τιμές νά αύξηθούν άλματωδώς, κάθε φορά πού ήύεαν τό κυκλοφορούν χαρτονόμισμα. Τό άποτέλεσμα ήταν μεγάλη overvaluation (άνατίμηση) της δραχμής, πού όχι μόνο κράτησε τό έξωτερικό έπίπεδο τών τιμών έντελώς ξένο πρὸς τις παγκόσμιες τιμές, αλλά έπίσης κατέστησε φανερό ότι ή έξωτερική αξία τού συναλλάγματος δέ θά μπορούσε νά διατηρηθεί μόνιμα στά καθορισμένα έπίπεδα και κατ' αυτό τόν τρόπο ένίσχυσε τη δυσπιστία και την άισχροκέρδεια εις βάρος τού έθνικού νομίσματος.

Τό δεύτερο λάθος πού έγινε ήταν νά καταστεί ή δραχμή άνταλλάξιμη—convertible—με χαρτονομίσματα Β.Μ.Α. (στρατιωτικές λίρες). Δεδομένου ότι ή μόνη αξία αυτών τών στρατιωτικών χαρτονομισμάτων συνίσταται στή δυνατότητα άνταλλαγής τους με δραχμές, τό pegging—παλινέκτα—ή πρόσθεση τού νέου νομίσματος στά τραπεζογραμμάτια Β.Μ.Α. δέν ήταν μόνο ένα άσκοπο έπιπόνημα, αλλά δημιουργήσε ακόμα μιά άπατηλή έντύπωση γιά τη φύση και τη λειτουργία αυτού τού προσορινού νομίσματος και προκάλεσε διάφορων ειδών κερδοσκοπικές ένέργειες. 'Απετέλεσε ακόμα μιά έπίσημη άναγνώριση της άπατηλής αντιλήψεως πού είναι τόσο διαδεδομένη στην 'Ελλάδα, ότι ή αξία της δραχ-

μής έξαρτάται από τη δυνατότητα άνταλλαγής της με κάποιο νόμισμα. Μπερδεύοντας έτσι τά ζητήματα—ή έπίσημη πολιτική έμπόδισε την καθυστερηθείσα επί τόσο καιρό άναγνώριση τού γεγονότος ότι ή αξία ένός νομίσματος καθορίζεται από τη σταθερότητα τού έπίπεδου τών τιμών.

'Ο Mr. Coombs άναφέρει : α') "Οτι «ή καθιέρωση της νέας δραχμής στις 11 Νοεμβρίου έπιτυγχ'ε σταμάτησε τόν άκατάσχετο πληθωρισμό με τό νά εξασφαλίσει σημαντικά την άνάκτηση της έμπιστοσύνης τού κοινού. β') "Οτι ή πώληση χρυσού από την Τράπεζα της 'Ελλάδος τό Νοέμβριο τού 44 έπέτυχε τη σταθεροποίηση της τιμής της χρυσής λίρας σέ χαμηλά έπίπεδα, πού με τη σειρά της περιόρισε την αύξηση τών τιμών τών ειδών και ένεθάρρυνε την εμφάνιση τών κρυμμένων άποθεμάτων, με τό νά παρέχει τη δυνατότητα νά τρέπεται σ' ένα έπιπεδόν μέσον έπενδύσεων medium τό προτόν πωλήσεων σέ δραχμές. 'Ο Mr. Coombs άποδίδει τη σχετικά μικρή αύξηση τού κυκλοφορούντος νομίσματος πού σημειώθηκε μέχρι τόν 'Ιανουάριο σέ μιά φυσική στενότητα χαρτονομίσματος πού όφειλετο σέ καθυστέρηση άφίξης άμμοπολικών χαρτονομισμάτων νέων δραχμών από την 'Αγγλία. Δέν μπορώ νά συμφωνήσω με καμιάν απ' αυτές τις διαπιστώσεις.

Πρώτον. Δέν ύπήρχε πραγματική στενότητα χαρτονομίσματος γιάτί έπαρκείς ποσότητες είχαν σταλεί ά ε ρ ο π ο ρ ι κ ῶς από την 'Αγγλία από τις άρχές Νοεμβρίου.

'Ο περιορισμός της κυκλοφορίας ήταν έσκεμμένος εκ μέρους τών ελληνικών άρχών, οι όποιες άφού άπέτυχαν στή σταθεροποίηση τών τιμών και όρισαν μισθούς και ήμερομισθία σέ πολύ ύψηλό έπίπεδο, φοβήθηκαν νά εκδώσουν καινούργιο χαρτονόμισμα, γιάτί έγνώριζαν ότι θά περνούσε άμέσως στά χέρια τών εμπόρων και θά μετετρέπετο σέ χρυσό.

'Η χαμηλή τιμή της χρυσής λίρας όφειλετο πρωταρχικώς σ' αυτή τη στενότητα χαρτονομίσματος και σέ πολύ μικρή κλίμακα στις πωλήσεις χρυσού, πού έκανε ή Τράπεζα της 'Ελλάδος και οι όποιες άπερροφούντο άμέσως από την άγορά. Πράγματι ήταν μία λυπηρή άλήθεια της οικονομικής καταστάσεως της χώρας, τό γεγονός ότι ύπήρχε ζήτηση χρυσού μολονότι ή κυκλοφορία τού χαρτονομίσματος είχε σχεδόν έξαλειφθεί και μολονότι ύπήρχαν μεγάλες άνάγκες χαρτονομίσματος γιά τις συναλλαγές. Αυτό σήμαινε ότι όσο περιορισμένη και άν ήταν ή κυκλοφορία χαρτονομίσματος, και όσο αλλήλως οι νέες εκδόσεις, τό μεγαλύτερο μέρος αυτών τών εκδόσεων μετετρέπετο άμέσως σέ κέρδη πού προσπαθούσαν νά μετατραπούν σέ χρυσό. 'Ετσι, με κυκλοφορία χαρτονομισμάτων 1183 εκατ. δραχμές μόνο την 30 Νοεμβρίου 1944, πού άντιστοιχούν σέ λιγώτερο από τό 1/50 της προπολεμικής κυκλοφορίας χαρτονομίσματος σέ είδη και υπηρεσίες, ή Τράπεζα της 'Ελλάδος ήναγκάσθη νά καταφύγει σέ πωλήσεις χρυσού εις την άγορά γιά νά κατερθώσει νά κρατήσει την τιμή της χρυσής λίρας στις 2850 δραχμές. Δηλαδή με πρίμ 130 ο/ο πάνω από την διεθνή ισοτιμία τού χρυσού με τό ξένο συνάλλαγμα. 'Εν τούτοις τρείς μέρες αργότερα, δηλαδή την 2 Δεκεμβρίου ή Τράπεζα ήναγκάστηκε νά σταματήσει αυτές τις πωλήσεις, γιάτί άντελήφθη ότι δλόκληρο τό εις χρυσόν άπόθεμα της χώρας θά άποροφάτο κατ' αυτόν τόν τρόπον.

Μία πολιτική ή όποία βασίζεται σέ μία τεχνητή στενότητα χαρτονομίσματος γιά νά συγκρατήσει την πληθωρική τάση τών τιμών ήταν πολιτική οικονομικού στραγγαλισμού, δηλαδή πολιτική ή όποία δέν θά μπορούσε νά διατηρηθεί. 'Ετσι τό συμπέρασμά μου είναι ότι μέχρι τό Φεβρουάριο 1945 δέν έγινε πραγματική προσπάθεια γιά την άντιμετώπιση τών ύψισταμένων προβλημάτων τών οποίων ή λύση άπλως άνεβήλλετο με τά έπιπονήματα πού περιγράψαμε προηγουμένως.

Β. Περίοδος 13 'Ιανουαρίου έως 31 Μαρτίου 1945

Θά ήθελα νά κάνω τις εξής κρίσεις γιά μερικές από τις διαπιστώσεις τού Mr. Coombs :

1.—Δέν συμφωνώ με την άποψη ότι ή άύστηρή εφαρμογή της φορολογίας τών πολεμικών κερδών μπορεί νά έχει πολλές άνεπιθύμητες συνέπειες, συνεκτιμώμενα νά περιορίσει την τοποθέτηση ρευστών κεφαλαίων σέ καινούργιες έπιχειρήσεις με τό φόβο ότι θά άποκαλυφθούν κέρδη πού έγιναν κατά τόν πόλεμο. Κατά την γνώμη μου ο σκοπός της φορολογίας τών πολεμικών κερδών δέν είναι μόνο φοροτεχνικός, αλλά έπίσης κοινωνικός και ήθικός,

Η κοινωνία δεν μπορεί να επιτρέψει σε άτομα που πλούτισαν εκμεταλλευόμενα τους συμπολίτες των να σταθεροποιήσουν τις περιουσίες τους και να οικειοποιηθούν τον τωρινό ή μελλοντικό παραγωγικό εξοπλισμό της χώρας.

Κι' όμως κι' από τη φοροτεχνική άποψη, είναι φανερό ότι στη σημερινή οικονομική κατάσταση της Ελλάδος η πιο επείγουσα ανάγκη είναι η χρηματοδότηση έργων κοινής ωφελείας, δηλαδή τοποθέτηση χρημάτων σε δρόμους, σε γέφυρες, λιμενικές εγκαταστάσεις, νοσοκομεία κλπ. Αυτό σημαίνει ότι τα διαθέσιμα κεφάλαια πρέπει να μπουν στη διάθεση του Κράτους. 'Αφ' ετέρου ιδιωτική τοποθέτηση κεφαλαίων, που αποβλέπει μόνο στην αποκόμιση κερδών, εξαρτάται από πραγματική ζήτηση κεφαλαίων, που πάλι με τη σειρά της εξαρτάται από την κατανομή του πλούτου. 'Ετσι με την υπάρχουσα κακή κατανομή του πλούτου ή ιδιωτική τοποθέτηση στην Ελλάδα έλκύεται απ' τις ανάγκες των ευπορόντων.

2.—Ο Mr. Coombs κάνει την εξής διαπίστωση στη σελίδα 24 «αν και ο κ. Ζολώτας, διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος το Νοέμβριο συχνά εξέφρασε τās απόψεις του για τα πληθωρικά αποτελέσματα της εισαγωγής έμβασμάτων ο διάδοχός του κ. Βαρβαρέσσος ήθελε να επιτρέψει μια άπειρορίστη ροή αυτών των έμβασμάτων».

Θά ήθελα να σχολιάσω ως εξής την πιο πάνω παραγραφο:

Είναι αναμφισβήτητο ότι τα έμβασματα δημιουργούν πρόσθετη αγοραστική δύναμη στη χώρα και μ' αυτή την έννοια μπορούν να θεωρηθούν ότι φέρνουν πληθωρικά αποτελέσματα. Το ζήτημα όμως είναι αν αυτή η άποψη είναι η κυριότερη που θα καθορίσει την πολιτική της Κυβέρνησης για τα έμβασματα. Κατά την άποψή μου δεν είναι έτσι. Κατά πρώτον λόγο τα ποσά που εμβάζονται από τους μετανάστες είναι συνήθως μικρά και άποσκοπούν στην ενίσχυση των ένδεων συγγενών. 'Οχι περισσότερα από 20 εκατομ. δολάρια θα έχουν εμβασθεί ως το τέλος 1945 συγχροινόμενα με 35—40 εκ. δολλ. πριν απ' τον πόλεμο.

Κατά δεύτερο λόγο, αποτελεεί μια πηγή έννου συναλλαγματος την οποίαν η χώρα δεν μπορεί να παραγώσει στην άπλεπτική οικονομική κατάσταση που βρίσκεται.

Κατά τρίτο λόγο μια Κυβέρνηση που αντί να κλείσει το πληθωρικό άνοιγμα φορολογώντας τους πλούσιους έμποδίζει το φτωχό κόσμο από του να παίρνει ενίσχυση από το έξωτερικό, λέγοντας ότι 'ποικτά έπιπόσθειη αγοραστική δύναμη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι σβέεται τόν έαυτό της.

Γ' Περίοδος 1 'Απριλίου—30 'Ιουνίου 1945

Α) Φορολογική πολιτική

Θά ήθελα να απαντήσω σε μερικά σημεία της κριτικής του κ. Coombs, πάνω στην φορολογική πολιτική που εισήγαγα τον περασμένο 'Ιούνιο.

Ο κ. Coombs άμφισβητεί την έκταση της κακής διανομής των εισοδημάτων του όποιου ή έκτακτη εισφορά που υπέβαλα είχε την πρόθεση να διορθώσει. 'Επί πλέον άπό δέχεται την κριτική που έκαναν οι ενδιαφερόμενοι ότι ή φορολογία ήταν άδυστηρά άνιση στις κατά μέρος περιπτώσεις. Τελικά θεωρεί ότι ή καταβολή 2—3 δισεκατομ. δραχμών τόν μήνα από την τάξη των έπιχειρηματιών θά χτυπήσει (impaired) σοβαρά την μελλοντική φορολογική τους ικανότητα.

Η έντύπωσή μου απ' αυτή την κριτική είναι ότι οι συνθήκες μέσα στις όποιες έπεβλήθη ο φόρος δεν έχουν άρκετά κατανοηθεί.

Η Ελλάδα δοκίμασε τέσσερα χρόνια συνεχούς πληθωρισμού και μ' ας δίσως προηόυμενο εκμετάλλευσης του κοινού από έπιχειρηματίες. Το δν οι τέτοιες συνθήκες θά είχαν άναγκαστικά άνιση κατανομή των εισοδημάτων εινε γενοός που θά μπορούσε να βεβαιωθεί á priori (άπό τήν πριν) και δεν χρειάζεται έμπειρική έπιβεβαίωση για ν' άποδειχθεί. 'Οπως το θέτει ο Κέινες έπιτρέποντας τις τιμές να ανεβαίνουν άπλως σημαίνει ότι τὰ εισοδήματα των κατοικωτών περνούν στά χέρια της καπιταλιστικής τάξης.

Ακόμα πριν γυρίσω στην Ελλάδα και βλέποντας τις συνθήκες που έπικρατούσαν ήμουν πεπεισμένος ότι θά είχαμε να άντιμετωπίσουμε ένα σοβαρό πρόβλημα άνισης κατανομής. Πίσαμε από το Λονδίνο την ελληνική Κυβέρνηση να πάρει τόν παράγοντα αυτόν ύπ' όψει στην κατάρτιση της πολιτικής της.

Όταν όμως έπέστρεψα στη χώρα αυτή, βρήκα ότι οι πραγματικές συνθήκες ήταν ακόμα χειρότερες απ' ότι περμένα.

Βρήκα τους έμπόρους και τους βιομηχάνους να ζούν με μεγαλύτερη άνεση, παρά προπολεμικά, ενώ οι Δημόσιοι υπάλληλοι, οι συνταξιούχοι, οι δικαστές, οι δάσκαλοι, οι υπάλληλοι και οι εργάτες (με λίγες εξαιρέσεις) βρισκόταν στά όρια της λιμοκτονίας. Η ύγεια τους είχε έντελως ύποσκαφθεί και ή ήθική και διανοητική δύναμή τους άδυνατίσει από τὰ βάσανα και την άγωνία. Οι άνθρωποι αυτοί άναγκάστηκαν κατά την κατοχή να πουλήσουν όλα τὰ υπάρχοντά τους, σπίτια, έπιπλα, χρυσαφικά, ρούχα κλπ. για να διατηρηθούν στη ζωή και ειდან τὰ υπάρχοντά τους αυτά να περνούν στά χέρια των κερδοσκόπων.

Είναι πασίγνωστο ότι δεν υπάρχει ούτε ένας φούρναρης που να μην έχει άποκτήσει μερικά σπίτια κατά την κατοχή, συσσωρεύοντας παράλληλα ένα σημαντικό ποσό χρυσών λιρών. Το ίδιο άληθεύει για τους έμπόρους λαδιού, μπακάληδες, παπουτσήδες κ. ά. Όσον άφορά τους βιομηχάνους και τους μεγαλέμπορους έχουν γίνει τόσο άθέμιτα πλούσιοι ώστε άποτελούν την κυριαρχούσα δύναμη στη ζωή της χώρας.

Αυτή ήταν ή θλιβερή κληρονομία της κατοχής. Δυστυχώς λόγω της έλλειψης όποιασδήποτε άποφασής της πολιτικής των διαδοχικών Κυβερνήσεων, ή κατάσταση αυτή έπετράπηκε να συνεχισθεί και μετά την άπελευθέρωση.

Όταν μπήκα στην Κυβέρνηση την 1η του 'Ιουνίου βρήκα την ίδια συνεχιζόμενη άνοδο στις τιμές, την ίδια συσώρευση αγοραστικής δύναμης στά χέρια των έπιχειρηματιών την ίδια άπαιωρησία των κερδοσκόπων και έπιτηδείων και την ίδια άβύσταχη φτώχεια των πλατειών στρωμάτων του πληθυσμού, που ύπήρχε και στην κατοχή.

Επομένως ή πιο άμεση ανάγκη ήταν να μπει ένα τέλος στις συνθήκες αυτές και να έλαττωθεί ή υπάρχουσα άνιση κατανομή των εισοδημάτων από τη μια μέσω των φορολογιών και του έλέγχου των τιμών και από την άλλη με την καλύτερευση των ήμερμισθίων, των μισθών και των συντάξεων. 'Επρεπε να πορθούν μέτρα χωρίς άργοπορία, αλλιώς ή έλλειψη ίσορροπίας του προϋπολογισμού δημιουργώντας συνεχώς νέαν αγοραστικήν δύναμη άπειλούσε νέα δημοσιονομική καταστροφή. Η μόνη θεραπεία ήταν ή φορολογία των παλιών και νέων κερδών και ή άμεση είσπραξη του φόρου.

Όπως ξέρετε όμως ή άμεση φορολογία για να είναι άποτελεσματική άπαιτεί την ύπαρξη ενός άποτελεσματικού φορολογικού μηχανισμού και ικανών τιμών υπαλλήλων. Οι άμεσοι φόροι ποτέ δεν απέδωσαν σημαντικήν συνεισφοράν στον προϋπολογισμό και ή είσπραξή τους δεν ήταν απ' ανέκαθεν καθόλου ικανοποιητική. Κατά την κατοχή ή συλλογή των άμρων φόρων εγκαταλείφθηκε έντελως και όλόκληρος ό φορολογικός μηχανισμός ξεχαρβαλώθηκε. Τά άποτελέσματα της φορολογίας των πολεμικών κερδών απέδειξαν ότι όποιοσδήποτε φόρος ό όποιος θά βασίζονταν σε άτομική assessment (έκτιμηση) της δυνατότητας πληρωμής από κυβερνητικούς υπαλλήλους θά απέφερε μόνον άσήμαντα άποτελέσματα. 'Επρεπε επομένως να διαλέξουν έναν «αυτόματο» φόρο, δηλαδή ένα φόρο που δεν θά άπαιτούσε άτομική έρευνα και όχι άμεση φορολογία.

Τό κακό αυτής της αυτόματης φορολογίας ήταν ότι δεν μπορούσε να διασφαλίσει ώστε το βάρος που θά φέρει ό καθέννας να συμβαδίζει άπόλυτα με την ικανότητά του να πληρώνει. Εφ' όσον δεν πρόβλεπε ειδική εξέταση των άτομικών συνθηκών.

'Αντιμεπιίζοντας αυτό το δίλημμα: ή άδικία της αυτόματης φορολογίας ή πληθωρισμός κατέληξε στην άποψη ότι ό πληθωρισμός ήταν πολύ πιο έπικίνδυνος από την άδικία που το σύστημα της αυτόματης φορολογίας έκλεινε μέσα του για όρισμένους έμπόρους.

'Ενας Άνγλος ή ένας Άμερικανός μπορεί να θεωρούν περιεργο πώς ένας φόρος μπορεί να μην έχει άμεση σχέση με το εισόδημα του καθένος. Όταν όμως ένας τέτοιος φόρος έμφανίζεται σάν τό λιγότερο μεταξί δύο κακών δεν ύπόχρει άλλη διέξοδος παρά να τόν έφαρμόσεις. 'Οφείλω, να όμολογήσω όστόσο, ότι είναι δύσκολο να άιστανθεί κανείς μεγάλο οίκτο για ανθρώπους που σάν όμάδα, έδειξαν μια τόσο άντικοινωνική διαγωγή προς τους συμπατριώτες τους.

Ο νόμος που επέβαλε τη φορολογία προετοιμάστηκε σε

ΗΛΙΑ ΣΑΡΑΝΤΟΥ

ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΧΩΡΙΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

Σε μια εποχή κρίσιμη σάν τη σημερινή είναι χαρακτηριστικές μερικές έκδηλώσεις πνευματικές ή καλλιτεχνικές, που σκορπούν την άμφιβολία και την άπαγοήτηση για τὰ προβλήματα της ζωής. Παρουσιάζονται σάν «έλευθερες και ανεξάρτητες» γνώμες «μακριά από τις πολιτικές διαμάχες» μ' ή ρίζα τους πιάνει κάτω στην κοινωνική κατάσταση και έχουν σκοπό να παραλύσουν και να σταματήσουν τις κοινωνικές δυνάμεις να κάνουν τό ιστορικό τους έργο. Μιλάνε τη γλώσσα της εποχής και θέλουν με τὰ συνθήματά τους να συγκινήσουν τόν κοινό άνθρωπο.

Βρίσκουν, να πούμε, πώς αϊτία για τη σημερινή άνωμαλία στάθηκε ένας «προσωπικός» όλοκληρωτισμός, έτσι γενικά και άόριστα και με κάποια δόση μεταφυσικής. Άλλοι πιο «άνοιχοματίδες» βλέπουν πώς φταίει μονάχα έπιφανειακά ό φασισμός και στο βάθος ό σημερινός πολιτισμός, ό ευρωπαϊκός, εινε ή αϊτια. Κάποιος είπε πώς θά τὰ παθαίναμε όλ' αυτά θά δινάμε τόση άξία στά νιάτα! Για πολλούς «έμβροντες» ή αϊτία του κακού εινε ή μηχανή. Και όλοι κατανοούν να πιστέψουν πώς ό άνθρωπος έγινε δυστυχισμένος γιατί άφησε τό Θεό και πίστεψε στην ύλη, και στον έαυτό του!

Όλες αυτές τις «θέσεις» τις άναπτύσσουν σε μελέτες, δοκιμαίες και άρθρα που τὰ υπογράφουν λίγο πολύ γνωστοί «έλευθεροι πνευματικοί» άνθρωποι και «εργάτες της σκέψης». Για να υποστηρίξουν τις «θέσεις» τους δεν μεταχειρίζονται την λογική άνάλυση και την έπιστημονική εξέταση της πραγματικότητας. Βρίσκουν ίσα ίσα πώς αυτή ή λογική (ratio) εφ' ος τόν άνθρωπο στο σημερινό «άδιέξοδο». Κριτήριο είναι ή «ένόρση», τό συναίσθημα. Σ' αυτό δίνουν πρωταρχική άξία και τό ανεβάζουν σε βασικό ρυθμιστή της ζωής κι' έτσι άφίνουν τόν άνθρωπο να βολοδέρνει μέσα στην πλάνη και να δημιουργεί κόσμους ύπερβατικούς έξω και ανεξάρτητα απ' την πραγματικότητα την ύλική.

Μιά τέτοια έκδήλωση είναι και ή διακήρυξη της «Χριστιανικής Ένώσεως Έπιστημόνων» που παρουσιάζεται με την άξίωση να λύσει όλα τὰ βασικά προβλήματα που άπασχολούν τόν άνθρωπο σήμερα και καταφέρνει πραγματικά να δείξει πόσο άκατατόπιστη είναι πάνω σ' όλ' αυτά τὰ προβλήματα. Και δείχνει ακόμα πόσο μακριά από την έπιστήμη είναι οι έπιστήμονες, που έπικυρώνουν με την ύπογραφή τους τό στραγγαλισμό της έπιστημονικής σκέψης. Είναι κι' αυτό ένα δείγμα της κρίσης που περνάει ό τόπος.

Λιγότερο από δέκα μέρες. Ήταν γι' αυτό φανερό πώς δεν μπορούσε να είναι και τέλειος. Έκτός αυτού ύστερα από την πρώτη έφαρμογή του και την μελέτη των άποτελεσμάτων του θά μπορούσε κανείς καθαρώτερα να άποκτήσει μια οίκονα των άποτελεσμάτων της έφαρμογής του. Γι' αυτό έπέμεινα στην καταβολή της πρώτης δόσης και ύποσέθηκα από μιας άρχής, ότι αν ύπήρχε άνάγκη θά γινότανε τροποποίηση.

'Ετσι ένας νέος νόμος έπέφερε πολλές και σημαντικές τροποποιήσεις: αύξησε την είσφορά των βιομηχάνων κατά 125%, μείωσε την είσφορά των επαγγελματιών και των βιοτεχνών, προνόησε για τις δύσκολες περιπτώσεις και άπάλλαξε όλόκληρες περιοχές που ύπέστησαν καταστροφές από τόν πόλεμο.

Αυτά τὰ γεγονότα και τις σκέψεις έλαβα ύπόψη μου, όταν έβρισκα τόν ειδικό φόρο που έπεβλήθηκε τόν περασμένο 'Ιούνιο. Οι ύπολογισμοί του Τμήματος Οικονομικών έρευνών της Τράπεζας της Ελλάδας δεν έπηρέασαν με κανένα τρόπο την πολιτική που ακολουθήσα.

ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ: Για τό μέσο όρο εισοδήματος, τὰ στόκ των έμπόρων και την ικανότητά τους να πληρώσουν. Πολιτική τιμών και ήμερομισθίων. Κρατικός έλεγχος και διανομές. Η ελληνική οικονομική κατάσταση.

Η κρίση της Έλληνικής Έπιστήμης δεν είναι καινούργια. Έκδηλώθηκε από παλιά και σήμερα ξανόρχεται με τὰ συμπτώματα μ' ας βριάζ μορφής. Οι «έπιστήμονες» πήρανε τὰ πιο καθυστηρημένα και άντιδραστικά συνθήματα ζωτικής χάρος κ. ά. που έρχιναν κάθε τόσο οι Ιθύνοντες και άναλαβαν να δημιουργήσουν γύρω τους έπιστημονική άτμόσφαιρα για να έχουν εύκολη κυκλοφορία, εγκαταλείποντας έτσι θεληματικά και με δουλοπρέπεια κάθε πρωτοβουλία που τους έδινε ή θέση τους. Σήμερα αυτό όλοκληρώναται με την έπικύρωση της Διακήρυξης.

Γιατί ή Διακήρυξη δεν είναι άπλό άντιδραστικό κήρυγμα. Είναι ένα κατασκευάσμα με πολύ χαμηλή πνευματική τάση, και άνταποκρίνεται σε γνήσια άποικιακή νοοτροπία. 'Οχι μονάχα δεν υπάρχει εκεί μέσα ό αέρας της έλευθερίας που έκίρυνε ό ίδρυτής του Χριστιανισμού, μ' καταργείται και ή πιο κοινή λογική και έξευτελιζεται ή έννοια του σοβαρού.

Η Διακήρυξη καταπιάνεται να χτυπήσει την έπιστημονική σκέψη που έκανε τόν άνθρωπο ν' άποκτήσει συνείδηση της άξίας του και της δύναμής του, θέλει να τόν ξαναγυρίσει στη μυστικοπάθεια, να τόν κάνει ν' άμφιβάλλει για ότι ξέρει και έκανε. Γυρέβει να άναρέσει τις βασικές καταχτήσεις του ανθρώπου πάνω στη φύση και την κοινωνία, που τόν έκαναν να σηκωθεί ψηλά πάνω από την ύλική ζωή και τη ζωική του ύπόσταση και τὰ έπιχειρήματά της είναι τόσο άφελή και άπλοικά που τό πρόμα χάνει τη σοβαρότητά του. Είναι πολύ διασκεδαστική ή παρομοίωση του Θεού με τό σπήκερ του ραδιοφώνου! και δείχνει και την άντίληψη που έχουν οι ίδιοι για τό Θεό.

Μά ή Δ. δέ γράφει για ν' άποδείξει την ύπαρξη του Θεού ούτε τη Θεία άποκάλυψη της αλήθειας! Η κυκλοφορία της έχει χαρακτηρη πολιτικό και κοινωνικό, και τόσο τό χειρότερο για τους άφελείς που δεν τό καταλαβαίνουν. Άποτελεί την έπίθεση στο «πνευματικών πεδίο». Δέει πώς θά κάνει «άντικειμενική» άναζήτηση της αλήθειας» και να πώς την κάνει: «Ευρισκόμεθα—λέει—προστά σε μίαν πραγματικότητα... μ' ας δεν χρειάζεται άναλυσις μιας πραγματικότητας, την οποίαν όλοι μας ζούμε». Έχουν κάθε λόγο ν' άποφεύγουν να άναλύσουν αυτή την πραγματικότητα. Γιατί ό καθένας πραγματικά ζει τό οίκονομικό άδιέξοδο, βλέπει τὰ έρείπια γύρω του, νιώθει τόν έθνικό έξευτελισμό και ξέρει την οικονομική ύποδούλωση και περιμένει από τους άληθινούς έπιστήμονες τόν τόπο να χουν τό θάρρος να ξεσκεπάσουν αυτή την πραγματικότητα, να βρουν και να καταγγείλουν τις αιτίες και τους αϊτιους και να δουλέψουν για την άποκατάσταση τού τόπου. Μά αυτοί βοηθούν από τη θέση τους τους ανθρώπους που θέλουν να δημιουργήσουν σύγχυση και να κερδοσκοπήσουν με τὰ πιο ιερά αισθήματα του ανθρώπου. Εκεί μέσα χαρακτηρίζονται έπιστήμονες άληθινοί όσοι άρνιούνται την έπιστημονική σκέψη και έγκρ' ζουν την άγικανότητα της έπιστήμης και τη μικρότητα του ανθρώπινου μυαλού μπροστά στις... άναστές δυνάμεις! Κείνοι που βλέπουν μονάχα τη μια μεριά της κοινωνίας και τους χτυπεί στο μάτι τό σταμάτημα της κοινωνικής ζωής, που έρχεται από τη χρονοκοπία της ίδνουνσας τάξης και νομίζουν πώς έχουν ύποχρέωση να παρακολουθήσουν την τάξη αυτή και στον γκρεμό. Από την άλλη βρίζονται εκείνοι που γυρέβουν να βρουν τό σωστό δρόμο της έπιστήμης άνάμεσα από τις άπειρες δυσκολίες που συναντά αυτή με τη δέσμευσή της από τις ανάγκες της όλογαρχίας που την έχει στά χέρια της και να τη στηρίξουν πραγματικά στά πόδια της.

Ένα από τὰ βασικά ζητήματα που χτυπάει ή Διακήρυξη είναι ή Έξέλιξη των οργανισμών, όπου παίρνει και τό ζήτημα της καταγωγής του ανθρώπου. Η άστική τάξη στο άνεβασμά της έκίρυνε την άξία του ανθρώπου του ύλικού ανεξάρτητα και έξω από τὰ προνόμια που τού έδινε ίσαμε τότε ή καταγωγή του, χωρίς έπέμβαση από μυστικές έξωτερικές δυνάμεις και τού άναγνώρισε τό δικαίωμα να δράσει χωρίς περιορισμό. Ήταν ένας κόσμος που ξυπνούσε και οι δυνά-

μεις ξεπολύθηκαν με πρωτόγονη όρμη και δρούσαν χωρίς εμπόδια. Η θεωρία για την εξέλιξη των οργανισμών ήταν το θεωρητικό παρουσιασμά της κοινωνικής αυτής κατάστασης. Ο άνθρωπος δε φοβόταν να αντικρίσει τη ζωική του καταγωγή, γιατί πίστευε αλήθεια στον έαυτό του, στην αξία του, στη δύναμή του και στην πνευματική του ανωτερότητα. Η σχέση του με τα άλλα ζώα διατυπώθηκε στην αρχή θεωρητικά και στηρίχτηκε πάνω σε παρατηρήσεις μονάχα (Häckel 1868) και πάνω στις ομοιοτητές του με τους πιθήκους. Αργότερα βρεθήκανε και χειροπιαστά στοιχεία.

Ένα απ' αυτά είνε και ο Πιθηκάνθρωπος της Γιάβας — 1894 —. Η Διακήρυξη άμφισβητεί την ύπαρξη ενός όντος με χαρακτηριστικά που το πλησιάζουν απ' τη μία στον πίθηκο κι απ' την άλλη το φέρνουν κοντά στον άνθρωπο με ζωηρητικότητα του κρανίου 850 κ. εκ. γιατί — λέει — τα κόκαλα δεν ανήκουν στο ίδιο άτομο. Αυτό είνε μια γνώμη που τη δέχονται αλήθεια μερικοί επιστήμονες που όστόσο δεν αλλάζει τη μορφή των απολιθωμάτων. Το καθένα μονάχο του έχει ένδιαμεσα χαρακτηριστικά. Η έπιπολαιότητα της Διακήρυξης σκεπασμένη κάτω από την «πίστη» λύνει με τρομερή εύκολια το πρόβλημα. Η έπιστήμη έχει ακόμα στη διάθεσή της και τον άνθρωπο του Heidelberg, άλλη ένδιαμεση μορφή χαρακτηριστική.

Μια ρατσα που δείχνει ένα στάδιο ανώτερο από τον Πιθηκάνθρωπο είναι ο άνθρωπος του Neandertal. Την εποχή που βρέθηκαν τα πρώτα του απολιθώματα (1875) ήταν δύσκολο να δεχτούν οι επιστήμονες πως μπορούσε να έξησε άνθρωπος διαφορετικός από το σημερινό. (Ο πιθηκάνθρωπος ήταν ακόμα άγνωστος). Ο Virchow ένόμισε πως έβλυνε το πρόβλημα αν δεχότανε πως τα εύρηματα ανήκαν σε παθολογικό άτομο. Ας να λέμε αντί να εξηγήσει το φαινόμενο το άρνηθηκε. Αυτό το επιχείρημα φέρνει σ' ημε ρ α η Διακήρυξη ύστερ' από πλήρη τακτοποίηση του ζητήματος. Η διαφορά που έχει ο άνθρωπος του Neandertal από το σημερινό δεν είναι μονάχα στη χωρητικότητα του κρανίου — που την περιορίζει η Διακήρυξη — μα είναι σε όλη τη διαμόρφωση του κρανίου που όστόσο έχει 1230 κ. εκ. χωρητικότητα και όχι 1600 που λέει η διακήρυξη. Τα άκρα είναι τα ίδια με του σημερινού ανθρώπου.

Μα οι αντίδραστικές δυνάμεις της κοινωνίας έχουν κάθε συμφέρο να θυμηθούν σήμερα το Virchow, που σαν άναγνωρισμένος μεγάλος σοφός που ήταν τότε ήταν και πιστός θεματοφύλακος της παράδοσης της φεουδαρχίας και αργότερα δεν παραδεχότανε ούτε τα μικρόβια που βρήκε ο Pasteur. Οι άνθρωποι που κυβερνούν σήμερα προτιμούν ένα άνθρωπο πλασμένο κατευθεί απ' το Θεό, γιατί έτσι και η δύναμη ή δική τους παίρνει «θεία» προέλευση και γίνεται «αλόνηκτη», αφού έχασε την υλική της βάση. Η Διακήρυξη βρίσκει πιο βολική την άποψη πως ο άνθρωπος έπλασθηκε τέλειος και ύστερα έπέπεσε — σελ. 50 — και «έκφυλίζεται και εξασθενεί με το πέρασμα των καιρών». «Δεν έγινε ο άνθρωπος σθενεί με το πέρασμα των καιρών». «Δεν έγινε — άλλ' — οί εκ του Α ή Β τύπου πιθήκου δι' εξέλιξως — γράφει — άλλ' οι πιθήκοι άποτελούν μεταγενστερον σταδιον της εξέλιξως του ανθρώπου» όπως οι διαβόλοι, να πούμε, είναι ξεπεσμένοι άγγελοι. Και αϊτία ή άμαρτία!

Η άποψη είναι πολύ βολική και είναι εύκολο να καταλάβει ο καθένας τις συνέπειές της. Έχουμε ανθρώπους ικανούς να κυβερνούν — ή θεωρία της ράτσας του Χίτλερ δεν έγινε στα χαμένα — πούνε πλάσματα πρώτο χει και τους προλετάριους, που είναι οι «έκφυλισμένοι» και «εξασθενημένοι» που δεν μπορούν να δώσουν πια τίποτα καλό — έξδν από τη δουλιά τους φυσικά — όπως έκήρυξε και ο Carrel στον «άνθρωπο που δε γνώρισε ποτέ». Μ' αυτό τον τρόπο βρίσκει «έπιστημονικά» στηρίγματα και ή έννοια της ανισότητας. Και δεν λείπουν και οι «έπιστήμονες» που έρχονται να άγκαλιούν τέτοιες άπόψεις και να τις παρουσιάζουν φωτισμένες με το φως της «έπιστήμης». Κι' αυτοί δε γεννήθηκαν μονάχα στη Γερμανία του Χίτλερ.

Άλλη μια συνέπεια της θεωρίας αυτής είναι και τούτη: Οι νεότερες κοινωνικές μορφές δεν είναι τελειότερες απ' τις παλιές, μα προϊόντα της παρακμής του ανθρώπινου γένους, γι' αυτό πρέπει να ζητήσουμε να γυρίσουμε πίσω στις τέλειες εκείνες μορφές που ξεπέφτοντας ο άνθρωπος τις αφήνει. Έτσι, να πούμε, ο Μεσαίωνας ήταν πιο ήθικός από την Αναγέννηση και από τη σημερινή εποχή φυσικά, όπως βεβαιώνει η Διακήρυξη. Γιατί να μην τον ξαναφέρουμε;

Η θεωρία της εξέλιξης όπως διατυπώθηκε στην αρχή ήταν προϊόν της εποχής εκείνης. Ο Darwin πάτησε πάνω στις θεωρίες του Malthus της εποχής του για να εξηγήσει την εξέλιξη. Η φυσική έπιλογή δεν οριζόταν έπιστημονικά, χειροπιαστά, μα ανταποκρινόταν σε μια έννοια, που ήταν γεμάτη ή άτμοσφαιρα της εποχής και την ένιωθαν όλοι, ο καθένας με τον τρόπο του — μπορεί και κάπως μεταφυσικά. Ο Darwin της έδωσε τότε το νοήμα μιας πάλης εξωτερικής χωρίς μεταφυσική, όπως γίνονταν τότε στην κοινωνία με τον άχαλιντο συναγωνισμό. Ο Δαρβινισμός στην εποχή του, λέει ο Haldane απ' τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες της εποχής μας στη βιολογία, εφαρμόστηκε για να δικαιολογήσει την οικονομική και φυλετική ανισότητα, που δε στηρίζονταν όστόσο σε προνομία κληρονομικά όπως ή φεουδαρχική άριστοκρατία — μα στις φυσικές «ικανότητες» του ανθρώπου που είχαν εξαπολυθεί και δρούσαν τότε χωρίς κανένα έλεγχο. Η πείρα της έπιστήμης και ή γνώση της ζωής έτο- πούετρε σήμερα τη θεωρία της εξέλιξης σε θέση που ανταποκρινεται πιο πολύ στην πραγματικότητα. Η πάλη που κάνουν οι οργανισμοί είναι πωλη έσωτερική από τον κάθε οργανισμό πάνω στον έξωτερικό κόσμο. Το άτομο γυρβεί να προσαρμοστεί στο περιβάλλον κι απ' την άλλη κάνει κάθε προσπάθεια να προσαρμοσει το περιβάλλον στις άνάγκες του, όπως λέει ο Haldane.

Ο Darwin πίστευε ακόμα πως ή εξέλιξη γίνεται συνεχεία, όμαλα και ανεπαίσθητα, χωρίς πηδήματα. Αυτά τα χαρακτηριστικά «τέρατα». Οι παρατηρήσεις και ή έρευνα έδειξαν πως το πέρασμα από τη μια μορφή στην άλλη γίνεται με πηδήματα που αποτελούν τα στάδια που περνάει ή ζωή στην κίνηση της (mutations). Οι διαφορές μορφές στη ζωή — και στην κοινωνία — είναι στάδια που ή διάρκεια της καθέμιας προσδιορίζεται από τις έσωτερικές δυνάμεις και όχι από έξωτερικές, που παίζουν ρόλο ρυθμιστικό μονάχα.

Η έπιστήμη μάς έψε ίσμε τώρα πολύ υλικό. Οι μεταβατικές μορφές που δε θέλει να ξέρει ή Διακήρυξη και νομίζει πως «είναι τα απολιθώματα δεν εύρισκονται οι ένδιαμεσοί επιθυμητοί τύποι» είναι άπειρες και δεν είναι μονάχα νεκρές, μα και ζωντανές, που ζουν μπροστά μας. Δίπνοα ψάρια, όρνιθόρυγχος, μαρσιποφόρα και τα έρπετά ακόμα και οι παλαιοντολογικές έρευνες μας φέρνουν κάθε τόσο και μια καινούργια.

Και οι μορφές αυτές μας έκαναν ναφήσουμε την τεχνητή — στατική έννοια του είδους, όπως την αντιλαμβάνονταν ο Linné και ο Cuvier και να δεχτούμε τη φυσική — δυναμική. Ο οργανικός κόσμος παρουσιάζει τότε μια ένότητα και το κάθε είδος δεν είναι αποτέλεσμα από το γούστο του... Δημιουργού. Είναι ένα στάδιο μέσα στην άδιάκοπη κίνηση του οργανικού κόσμου, που κι' αυτός είναι μια φασή μέσα στην κίνηση της ύλης. Με τον ίδιον τρόπο και μια κοινωνική μορφή είναι ένα στάδιο μέσα στην εξέλιξη της κοινωνίας. Καμιά δύναμη μεταφυσική δεν μπορεί από πρωήτερα να όρίσει αιώνια και να τη διατηρήσει μια μορφή, όταν άναπτύχθουν μέσα της άλλες δυνάμεις, που δεν την αφήνουν να συνεχίσει. Έτσι οι δυνάμεις που προσδιορίζουν τη μορφή της ζωής και της κοινωνίας είναι έσωτερικές.

Όλ' αυτά ή Διακήρυξη δε θέλει να τα ξέρει και κά. νει άγώνα Δόν Κιόνη, χτυπόντας το μεταφυσικό ύλισμό που δε διαφέρει στην ουσία του από τη μεταφυσική ιδεαλιστική αντίληψη και στάθηκε ένα στάδιο μέσα την ιστορία της φιλοσοφικής σκέψης. Σήμερα βρίσκόμαστε στο στάδιο του διαλεκτικού ύλισμου που άντιλαμβάνεται τον κόσμο μέσα στην κίνηση του.

Ο άνθρωπος άντιμετωπίζει σήμερα τον κόσμο όχι σαν ένα σφοδρό άντικείμενα άψυχα που τα κινεί μια δύναμη έξωτερική όπως θέλει και όποτε θέλει, μα σά μια ένότητα ζωντανή. Οι σχέσεις άνάμεσα στα στοιχεία του κόσμου μπορούν ν' αλλάξουν άναμεσα τους και προσπάτων σχετικά με τον άνθρωπο.

Μα ή Διακήρυξη θέλει να άχρηστέψει τα πορίσματα της έπιστήμης. «Η ανθρώπινη παρτήρηση — λέει στη σελίδα 88 — είναι πάντοτε λειψη και κανείς δεν μπορεί να συλλυβει την αλήθεια... οι νόμοι είναι φαντασίες». Έτσι γκορμίζει και όι έχει πραγματική αξία από τον άνθρωπινο πολιτισμό, τον άώνα του ανθρώπου να καταχτήσει τη φύση. Οι άνθρωποι της διακήρυξης φοβούνται τους άγώνες, μα δεν μπορούν να παραγνωρίσουν πως το πνεύμα αλλάζει το δρόμο της εξέλιξης, όπως λέει και ο γνωστός Άγγλος βιολόγος J. Huxley.

Η ύλη έλευθερώθηκε σιγά σιγά από τις άυθαίρετες μυστικιστικές δυνάμεις και σήμερα ο άνθρωπος την άντιλαμβάνεται σαν κάτι ταχτοποιημένο που είναι κάτω από τη θέλησή του, σημειώνει ο J. Huxley στο δοκίμιο του για την έπιστήμη και τη θρησκεία. Κάθε άλλη άντιμετώπιση — πούος τον έκανε τον κόσμο — δε βγάξει πουθενά — μοιρολατρία — και είναι άγονη, γιατί δε στέκει πουθενά — μεταφυσική.

Μια μεταφυσική μοιρολατρική αντίληψη έχει όστόσο συμφέρο να την καλλιεργεί κάθε άντιδραστικό καθεστώς και γυρβεί να την επιβάλλει, κηρύττοντας την άδυναμια του ανθρώπου. Μα το πρόβλημα δε λύνεται με την ύποτίμηση ή την άρνηση της ανθρώπινης δύναμης, ως είναι και δύναμη του άντιπάλου.

Η Διακήρυξη έκφραζει την κατάσταση ενός κόσμου όλοκληρου, που περνάει πραγματική κρίση και θέλει να δώσει στην κρίση του το περιεχόμενο του πανανθρώπινου και γενικού. «Ο σημερινός άνθρωπος, λέει, είναι χωρίς γαλήνη, είναι πονεμένος, έννευρισμένος, άνήσυχος, μια κατωφερότης βασιλεύει εις τον σημερινόν άνθρωπον... άβεβαιοτης διά την αύριον... ή έπιστήμη έχει παντού άποθαρυνθεί και ο έπιστήμων έχει παύσει να είναι ήγέτης εις την κοινωνία. Παντού χρεωκοπία και έρείπια» και αλήθεια αυτή είναι ή κατάσταση που παρουσιάζει σήμερα ή ήγερτική τάξη και παίρνει έξαιρετική όξύτητα στον τόπο μας. Προχωρόντας ή Διακήρυξη σημειώνει πως «ή χρεωκοπία έγινε εις μίαν άνθρωπιν της τεχνικής προόδου... ο τεχνικός πολιτισμός είχε συνέπεια να καταστήσει τραγικότεραν την άποτυχία... μέσα στα τεχνικά μέσα είναι ο παλιμβαρβάρος άνθρωπος». Μ' αυτά τα λόγια έκφραζει όλη την άντινομία της σημερινής κοινωνίας. Μα θέλει αθάίρετα να μεταποτίσει το πρόβλημα. «Μια έρευνα λέει — που δεν έκανε — δείχνει πως το σημερινόν καταντήμα δεν εξηγείται από υλικήν δυστυχία». Είναι πολύ φυσικό να μη βρίσκει εκεί την εξήγηση, γιατί τότε θα έπρεπε να ζητήσει εκεί και την άλλαγή. «Δεν είχε θεμέλια ο πολιτισμός αυτός, — άποφαίνεται αθάίρετα — που ήταν άρνησις κάθε πνευματικής αξίας». Έτσι μπαίνει στον τομέα όπου τα πράματα δε ρυθμίζονται πια από τη λογική άνάλυση, ούτε χωράει κανένας έλεγχος.

Και ενώ θα περίμενε να βρει ένας μέσα στις σελίδες μιας «χριστιανικής» Διακήρυξης την ήρεμία, τη μακροθυμία, την αγάπη και γενικά μια χριστιανική πνοή, που θα έξαλάφρωνε, άντικρύζει κάτι άλλο. Οι σελίδες είναι γραμμένες με φανατισμό και μίσος. Βλέπεις εκεί μέσα τον άνθρωπο που κάνει προσπάθεια να κερδίσει την χαμένη του ύπόθεση έξω από κάθε καλή πίστη και ήθική. Νιώθει κανείς το πάθος του Έρσεξεταστή. Και αυτό είναι μέτρο για να καταλάβουμε την πραχτική αξία που πρέπει να έχει ή Διακήρυξη.

Αν ο Χριστιανισμός δεν μπόρεσε να γίνει ο ρυθμιστής της κοινωνικής ζωής, σ' αυτό δε φταίει ο ύλισμός. Η Χριστιανική διδασκαλία έχασε το περιεχόμενο της από τότε που τα έπαναστατικά χριστιανικά συνθήματα έγιναν όργανα στα χέρια του δυνάστη. Ένφ έκήρυττε την ισότητα, κατάντησε να στηρίζει την άνισότητα και να γίνει το μέσο για να χτυπηθεί κάθε φιλελεύθερη σκέψη ακόμα κι' ο ίδιος ο Χριστός που, όπως τον παρουσιάζει ο Δοστογιέφσκι σ' ένα κομάτι στους Άδελφούς Καραμάζοφ, πιάνεται και φυλακίζεται από το Μεγάλο Έρσεξεταστή.

Μπερδεμένη μέσα στις άντινομίες του συστήματός της και κουρασμένη ή άσπική τάξη της άρέσει να σκέφτεται πως ο άνθρωπος άπειροελάχιστο ποσοστό εις την δημιουργία — σελ. 176 — το μυαλό του ένα τίποτε δεν μπορεί να νιώσει τας διαφορές έκδηλώσεως της θείας Προνοίας. Και ή θεία Πρόνοια δεν έκδηλώνεται ποτέ με τρόπο που να μην την έξυπηρετεί. Και άρχίζει το παραλήρημα. «Τό να νιώσει κανείς μέσα του της πίστεως την δύναμιν είναι ικανότης της ψυχής να σπάσει τα δεσμά των αισθήσεων του σώματος, να ξεπεράσει ότι το ανθρώπινο μυαλό περιόρισεν εις μοναδικήν πείραν από αυτές τας αισθήσεις». Έτσι γνωρβουν να ξεφύγουν από τον κόσμο που τους δείχνουν οι αισθήσεις, και δέχεται έλεγχο. Πιστεύουν πως μονάχα μυστικές δυνάμεις θα κανόνινουν την πραγματικότητα. «Η διαμόρφωσις των τυχών του κόσμου — γράφει ή Διακήρυξη — παίρνει τον δρόμον της, άνεξάρτητος του άν ήμεις την άντιλαμβανόμεθα ή όχι». Και με τέτια μυστική δύναμη παρουσιάζεται σήμερα στα μάτια τους ή άτομική βόμβα. Μα τη δύναμη της άτομικής βόμβας ο πραγματικός άνθρωπος της

άντικρύζει σά φυσική δύναμη που είναι στο χέρι του και ο άνθρωπος έχει τη δύναμη να την κάνει όπι θέλει. Άνώτερο απ' όλα είναι ή ζωή του ανθρώπου και ή έλευθερία του.

Αυτά πιστεύει ο σημερινός άνθρωπος. Πιστεύει σ' έναν κόσμο καινούργιο που δε θα του τον φτι ξουν έξωτερικές ύπερφυσικές δυνάμεις. Θα τον φτιάξει ο ίδιος κι' αυτό το ξέρει ύστερα από την άντικειμενική μελέτη της πραγματικότητας. Δεν τον άποκάλυψε κανένας μύσσης, μα τον βρήκε ο ίδιος με τη διαρκή μελέτη και έρευνα. Βέβαια ο άνθρωπος δεν έφτασε στην τέλεια γνώση, μα «όλοένα ή γνώση του μεγαλώνει άρμονικά πάνω στις γραμμές που έβαλε», λέει ο J. Huxley. Η μελέτη της ιστορίας της ανθρωπότητας μάς το λέει καθαρά.

Η Διακήρυξη έχει την άποψη της πάνω στον τρόπο που πρέπει να γίνεται ή έρευνα. «Σκοπος της έπιστήμης, λέει στη σελίδα 110, είναι να αναπτύξη την γνώσιν των γεγονότων, των νόμων και της πορείας της φύσεως» και χωρίς να σκοτίζεται για την αντίφαση λέει παρακατω στη σελίδα 175, πως «ή δύναμις του ανθρώπου να συλλυβη την αλήθειαν με την ιδικήν του γνώσιν είναι περιορισμένη, έπομένως διά να φθάσιν εις σφαίρας της αληθείας πρέπει ν' ακολουθήσιν τον δρόμον της πίστεως». Με μια τέτια έπιστήμη θα μπορούσε αλήθεια να κοιμούνται ήσυχα οι Γραμματείς και οι Φαρισάιοι της εποχής μας.

Είναι αλήθεια πως ή έπιστημονική σκέψη βρίσκεται αυτόν τον αλγό ος μια καμπί. Η ζωή έγινε πραγματικά πολύπλοκη και πολυσύνθετη. Η ανθρωπότητα έδημιούργησε μια κοινωνία με πολλούς παργόντες και ή έπίδραση που έχουν ο ένας με τον άλλο μπερδεύουν κάπως έναν που δεν έχει τη σωστή μέθοδο στα χέρια του για να προχωρήσει στην έρευνα. Πολλοί ταχασαν και λές σταματησαν την έρευνα, δεμένοι από μερικές έννοιες που δημιουργήθηκαν από τη συγκρότηση της κοινωνίας και φαίνονται σαν αλόγνητες αλήθειες. Μέσα στην κατάσταση αυτή ή φιλοσοφία, που έλεγε πως άντικρύζει άντικειμενικά την πραγματικότητα αντί να γυρβεί να νιώσει τη ζωή αυτή με τις έσωτερικές αντίδσεις και να βρει πως θα έξασφαλίσει την ισορροπία από τους διαφορους παργόντες μέσα σ' αυτό το πολύπλοκο κοινωνικό συγκρότημα ακολουθεί τον πιο εύκολο δρόμο που ύπαγορεύει ή άδρ νεα από τη μια και τα συμφέροντα της τυχής αυτής από την άλλη, σποδείχοντας μ' αυτό τον τρόπο πως ή φιλοσοφία δεν είναι απόλυτη και άντικειμενική. Η έπιστημη φιλοσοφία άρνείται τη σημερινή άνώμαλη κατάσταση χαρακτηρίζοντας τη παραστράτημα. Νοσταλγεί την παλιά «καλή» εποχή και βρίσκει πως το ρούχο σείνο το παλιό της ταιριάζει πιο καλά στη σημερινή της κατάσταση και ήλικία. Τη συγκινούν οι παλιές μορφές και γυρβεί να τις παρουσιάσει όμορφες. Έτσι μας βεβαιώνει ή Διακήρυξη πως ο Μεσαίωνας ήταν ή πιο ήθική και γενικά ή πιο χριστιανική εποχή, που τη χάλασε ή Αναγέννηση, που να μην έρχότανε!

Μα καταλαβαίνουν τάχα οι «έπιστήμονες» που την ύπογράφανε την εϋθύνη που έχουν, όταν διακηρύττουν το φόβο τους μπροστά στην ιστορική αλήθεια; Καταλαβαίνουν πως ή άρνηση της έπιστημονικής σκέψης είναι έγκατάλειψη του κοινωνικού άγώνα που έχουν υποχρέωση να συνεχίσουν σαν ήγέτες. Την ώρα που οι έπιστήμονες με συνείδηση της εϋθύνης τους σ' όλες τις χώρες σά ζωντανός κοινωνικός παργόντας καταπιάνοντα ένα άγώνα για να γλυτώσουν την έπιστήμη από τα γύχια του Μονοπολίου και να τη βάλουν στον σωστό δρόμο που είναι να δουλέψει για το κοινό καλό την ώρα αυτή βρίσκονται έπιστήμονες στον τόπο μας που ύπογράφουν την ύποδουλώση της.

Ειδικά στην Ελλάδα σήμερα ο λαός άντιμετωπίζει το βασικό πρόβλημα της ίδιας την ύπαρξής της. Η χώρα κείτεται μπροστά του ορημαγμένη. Ο έπιστήμονας, το πρώτο πόρο μέρος της ανθρωπότητας στην δημιουργία του νέου κόσμου, δεν μπορεί να διακηρύττει πως «το σαπιο και το δράμα της ανθρωπότητας βασιν έχει την άμαρτία» και πως «ή θεραπεία ύπερβαίνει τας ανθρωπίνους δυνάμεις» για να ξεφορτωθεί τις εϋθύνες που έχει σαν έαυθόρο άτομο. Αυτό άποτελεί άρνηση της δραστηριότητας που άπαιτεί ή ζωή.

Ο καθένας έχει ύποχρέωση την κρίσιμη τούτη ώρα να ένώσει τη μικρή του δύναμη με την μεγάλη δύναμη του λαού. Είναι έθνική άπαιτηση σήμερα οι έπιστήμονες του

ΤΟ ΔΙΧΡΟΝΟ ΠΛΑΝΟ ΣΤΗΝ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ

(Από το 1^ο φύλλο της «Démocratie Nouvelle»)

Στις 25 Οκτωβρίου 1946 η Τσεχοσλοβάκικη Έθνοσυνέλευση δέχτηκε δμόφωνα ένα πλάνο οικονομικής ανανέωσης, έπεξεργασμένο απ' την Κυβέρνηση Γκόττβαλντ. Με ποιά σκαλοπάτια έφτασαν στη σύνταξη ενός τέτοιου πλάνου; Ποιος είναι ο προσανατολισμός του; Ποιοι οι όροι εκτέλεσής του;

Ουσιαστικά έρωτήματα, μιά και το πλάνο παρουσιάζεται σαν κύριο στοιχείο της νέας δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας.

ΑΠ' ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΩΣ ΤΟ ΔΙΧΡΟΝΟ ΠΛΑΝΟ

Στο Κοσίτσε, πρώτη πόλη της Τσεχοσλοβακίας που απελευθερώθηκε απ' το Σοβιετικό Στρατό, συγκεντρώθηκαν τον Απρίλη 1945, οι αντιπρόσωποι των μεγάλων δημοκρατικών κομμάτων, τσέχικων και σλοβάκικων. Έκει συντάχανε ένα πρώτο σχέδιο δράσης: το λεγόμενο πρόγραμμα του Κοσίτσε.

Ένα δημοκρατικό και προοδευτικό πνεύμα ζένπνεε τα δεκαπέντε σημεία του προγράμματος του Κοσίτσε: αποκατάσταση της δημόσιας ζωής πάνω σε πλατείες δημοκρατικές βάσεις: τσιωρία των προδοτών και δήμιση των αγαθών που ανήκαν στον έχθρο και τους συνεργάτες του: αποφασιστική αγροτική μεταρρύθμιση: κοινωνική πολιτική, για την ανύψωση του βωτικού επιπέδου των λαϊκών μαζών: μεταρρύθμιση του σχολικού συστήματος και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με πνεύμα δημοκρατίας και προόδου.

Το δωδέκατο σημείο του προγράμματος του Κοσίτσε διεκήρυσσε ότι το σύστημα των δημόσιων οικονομικών και των πιστώσεων, οι βασικές βιομηχανικές επιχειρήσεις, οι ασφαλιστικές εταιρίες, οι πηγές πρώτων υλών και ενέργειας θα τεθούν κάτω απ' τη γενική διεύθυνση του Κράτους.

Δέν επρόκειτο μόνο να καταστραφούν οι οικονομικές ρίζες του φασισμού, αλλά ακόμη να ανοίξουν μεγάλες δυνατότητες για να στερεωθεί η κρατική οικονομία και να βελτιωθούν οι όροι ζωής των εργαζομένων, των πόλων και της υπαίθρου.

Τα πρώτα αποτελέσματα ήταν ευτυχή. Η Νομισματική μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε, η παραγωγή αποκαταστάθηκε στους πιο βασικούς βιομηχανικούς κλάδους, τα έσοδα σταθεροποιήθηκαν, η ανεργία καταπολεμήθηκε και η επισιτιστική κατάσταση της χώρας βελτιώθηκε. Ταυτόχρονα η πολιτική δύναμη του λαϊκού Μετώπου ενισχύθηκε.

Στις 26 Μαΐου 1946, διεξήχθησαν γενικές εκλογές στο Τσεχοσλοβάκικο έδαφος. «Η ψηφοφορία αυτή έγινε μέσα σε συνθήκες άμεροληψίας και ειλικρίκειας, που κανείς δέν διαμφισβήτησε» (Monde 6 Ιουλ. 1946). Στη Βοημία — Μοραβία οι κομμουνιστές ήρθαν πρώτοι με 2.200.000 ψήφους, οι σοσιαλιστές — έθνικιστές (κόμμα του Προέδρου της Δημοκρατίας Μπένες) πήραν 1.300.000 ψήφους, το Λαϊκό Κόμμα 1.100.000 και οι σοσιαλδημοκράτες 856.070. Στη Σλοβακία οι «δημοκράτες» συγκέντρωσαν 988.000 ψήφους, οι κομμουνιστές 490.000 και οι το Κόμμα της Ελευθερίας 658.000.

Σύμφωνα με την εκφρασθείσα θέληση του κυρίαρχου

τόπου μας να ανεβάσουν υψηλότερα την επιστημονική σκέψη και να βοηθήσουν την αλήθεια, που δέν προσφέρεται έτοιμη. Πάντα χρειάστηκαν αγώνες για την καταχτήση της και τα μεταφυσικά παροληρήματα σκεπάζουν πάντα τις αδυναμίες. Ο τόπος αυτός έχει ανάγκη σήμερα από την κάθε ήθικη και υλική δύναμή του και καλεί τους επιστήμονες να συνεχίσουν τη λαμπρή επιστημονική παράδοση με τους ωραίους αγώνες τους και να δουλέψουν για να λυθούν θετικά τα μεγάλα του προβλήματα.

έθνους, ο Κλέμεντ Γκόττβαλντ, αρχηγός του Τσεχικού Κομμουνιστικού Κόμματος, σχημάτισε την νέα Κυβέρνηση, στις 3 Ιουλίου 1946, με 9 τσέχους και Σλοβάκους κομμουνιστές, 4 σοσιαλιστές — έθνικιστές Τσέχους, 4 λαϊκούς καθολικούς Τσέχους, 3 σοσιαλδημοκράτες Τσέχους, 4 δημοκράτες Σλοβάκους και 2 ανεξαρτήτους.

Εκθέτοντας το κυβερνητικό πρόγραμμα μπροστά στην Συντακτική Έθνοσυνέλευση στις 8 Ιουλίου ο Γκόττβαλντ διεκήρυξε ότι το νέο υπουργικό συμβούλιο θα έπεξεργασθεί και θα εφαρμόσει ένα οικονομικό σχέδιο δυο χρόνων.

Αυτό το σχέδιο, ύστερα από μερικές εβδομάδες μελετών υποβλήθηκε στην Έθνοσυνέλευση, διορθώθηκε απ' αυτήν και δημοσιεύθηκε στις 23 Οκτωβρίου 1946, επέτειο της ίδρυσης της Τσεχοσλοβακικής δημοκρατίας.

Το περιεχόμενο του σχεδίου. Είναι ένα σχέδιο που τεινει να ανοικοδομήσει και αναπτύξει την οικονομία της Τσεχοσλοβακικής δημοκρατίας και να καλυτερέψει τη ζωή ολοκλήρου του λαού. Περιλαμβάνει τα πιο κάτω ουσιαστικά καθήκοντα, που πρέπει να πραγματοποιηθούν στα δυο χρόνια: 1947 και 1948.

1. Στη βιομηχανία, η παραγωγή πρέπει να ξεπεράσει κατά 10% τη στάση του 1937.

	Χρόν.	Παραγωγή	Δείκτης
Γαϊάνθρακες (σε χιλ. τόνους)	1937	16 718	100
	1945	11 417	68,1
	1946	14 603	81
	1947	16 370	97,6
	1948	17 746	105,8
Λιγνίτης (σε χιλ. τόνους)	1937	17 995	100
	1945	15 068	83,8
	1946	20 183	112,8
	1947	21 922	121,9
	1948	23 900	133,6
Ηλεκτρ. ρεύμα (σε εκατομ. ΧΒΩ)	1937	4 103	100
	1945	4 440	108
	1946	5 236	127
	1947	6 365	155
	1948	7 400	180
Παραγωγή χάλυβος άκατεργάστου (σε χιλ. τόνους)	1937	2 318	100
	1945	834	36
	1946	1 638	70
	1947	2 200	94
	1948	2 400	103

2. Η αγροτική παραγωγή πρέπει να φθάσει το προπολεμικό επίπεδο.

3. Η οικοδομική βιομηχανία πρέπει να κατασκευάσει τον απαραίτητο αριθμό κατοικιών και μεγάλων κτιρίων βιομηχανικής και αγροτικής χρήσεως, να επισκευάσει και να τελειώσει τις συγκοινωνιακές αρτηρίες και τις δημόσιες εγκαταστάσεις, τα έργα εξυγίανσης κλπ.

4. Στον τομέα των μεταφορών, πρέπει να φθάσουν τις αποδόσεις του 1937.

5. Θα τείνουν στην αποκατάσταση οικονομικής ισορροπίας μεταξύ της Σλοβακίας και των Τσεχικών χωρών, αναπτύσσοντας την παραγωγή της Σλοβακίας: καλλίτερη εκμετάλλευση των πρώτων υλών, των πηγών ενέργειας και πιο ορθολογιστική χρησιμοποίηση των ενογατικών χεριών.

6. Θα ανυψωθεί το σημερινό χαμηλό οικονομικό επίπεδο ώρισμένων τσέχικων περιοχών.

Τι είναι αυτό, που αποτελεί την πρωτοτυπία του σχεδίου;

1. Είναι ένα σχέδιο Τσεχοσλοβάκικης έμπνευσης και έχει αξία για την Τσεχοσλοβακία σε μια στιγμή της ιστορικής της εξέλιξης. Χωρίς άμ-

φιβολία, υπάρχουν άλλα παραδείγματα οικονομικών «σχεδιοποιημένων», αλλά να Τσεχοσλοβάκικο αντίστοιχο σε συνθήκες ούσαστικά Τσεχοσλοβάκικες.

Αν και έμπνευμένο από πειράματα, που έγιναν σε άλλες χώρες και ιδίως στην Ε.Σ.Σ.Δ., το Τσεχοσλοβάκικο σχέδιο είναι έπεξεργασμένο ανεξάρτητα από τα πρότυπά του. Δέν προσπαθεί ούτε να τα μιμηθεί, ούτε να τα μεταφύτσει μηχανικά στην οικονομική ζωή της Τσεχοσλοβακίας, που η ανάπτυξη της γνώρισε διαφορετικούς νόμους. Η ύψη του εξ άλλου φύλαξε όλη την πρωτοτυπία του. Λογαριάζοντας τις διαφορές και την πρωτότυπη πολιτική εξέλιξη της χώρας, ακολούθησε στην οικονομία όμοια πρωτότυπους δρόμους, που αντιστοιχούν στην έθνική της χαρακτηριστική και στην διάρθρωση της οικονομικής της ζωής.

2. Το σχέδιο είναι μερικό. Ο Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής του Σχεδίου δόκτωρ Ουράτα, ύπολογίζει ότι εφορμάζεται στο 1)3 της όλικής παραγωγής. Όλη η προσπάθεια συγκεντρώνεται σε μερικούς κλάδους με βασική σημασία. «Αν αυτοί οι κλάδοι αναπτύσσονταν με βροδυ ρυθμό αυτό θα είχε για συνέπεια επιβράδυνση της γενικής ανάπτυξης».

Έτσι, στη βιομηχανία, ελήφθησαν υπ' όψει 4 ομάδες: α) Πηγές ενέργειας (κάρβουνο, λιγνίτης, ηλεκτρισμός, συνθετικά καύσιμα).

β) Σίδηρο, άτσάλι, χημικά λιπάσματα.

γ) Κατασκευή σιδηρών όχημάτων, άτμαμαξών, τραπεζών, φορτηγών, αεροπλάνων, άγροτικών μηχανών.

δ) Κύρια προϊόντα κατανάλωσης (δέρματα, ύφασμα-τα).

Ότι άφορα την άγροτική οικονομία, το πρόγραμμα άποβλέπει κυρίως στην αύξηση της παραγωγής κρέατος, λίπους, γάλακτος και αυγών. Ακριβώς για να ευνουθθεί η ανάπτυξη της ζωοκομίας προβλέπεται μιά αύξηση της έπιφορείας της άφειωμένης στα κτηνοτροφικά φυτά (1.222.000 εκτάρια αντί 917.000). Σχετικά με τα κτίρια, καθορίστησαν τρεις άντικειμενικοί σκοποί: να έπισκευασθούν οι ζυμίες που προκλήθηκαν στα δημέσα κτίρια από τον πόλεμο και την κατοχήν να κατασκευασθούν 125.000 σπίτια τύπου κατάλληλου για μιά οικογένεια με δυο ως τέσσαρα παιδιά (μιά μικρή κουζίνα, ένα κοινό δωμάτιο, δυο κρεβατοκάμαρες και τα βοηθητικά) να κατασκευασθούν κτίρια στη βιομηχανία, τη γεωργία και τις μεταφορές.

Στις μεταφορές, να ξαναφθάσουν το επίπεδο του 1937 και να αύξησουν την άπόδοση με την ελαγωγή ύλικου έξεως πιο μοντέρνου. Έπί πλέον, τα λιμάνια της Μπρατισλάβας και του Κομαρνο θα διευθετηθούν, γιατί θα έχουν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην άνταλλαγή έμπορευμάτων με την Ε.Σ.Σ.Δ. και στις σχέσεις με τα βαλκανικά κράτη όπου η Τσεχοσλοβάκικη βιομηχανία θα πρέπει να άντικαταστήσει τη γεωμινική.

Ο νόμος άναφέρει μόνο τους βασικούς τομείς, αλλά είναι φανερό ότι η έκπλήρωση των καθηκόντων που επιβάλλει σ' αυτούς, θα πραγματοποιήσει την ανάπτυξη των βοηθητικών κλάδων. Το πρόγραμμα προβλέπει, λ. χ. για το 1948 την κατασκευή 14.000 καμιονιών και αυτοκινήτων (δυόμιση φορές περισσότερα απ' το 1937).

Αυτός ο προσανατολισμός δέν μπορεί παρά να καθορίζει και την ανάπτυξη της βιομηχανίας ελαστικών.

Όπωσδήποτε, ήταν άναγκαίον να δοθί μιά σειρά προτεραιότητας.

3. Είναι ένα σχέδιο έπαγγελματικό κλαδικό. Οι συντάκτες του κάνουν πραγματικά διάκριση μεταξύ αυτού που λένε σχεδιοποίηση κλαδική και ανεδιοποίηση τοπική. Η τοπική ανεδιοποίηση πέρνει υπ' όψει τις άνάγκες και τις δυνατότητες μιάς περιοχής. Η κλαδική σχεδιοποίηση καταπαίνεται με τους διαφόρους κλάδους της οικονομίας. «Η έκπλήρωση των καθορά τοπικών καθηκόντων πριν απ' την έκπλήρωση των καθηκόντων, που καθορίζονται απ' το δίχρονο σχέδιο θα μπορούσε να συντρέξει αυτό το τελευταίο».

Όμως, είναι εξαίρεση για ώρισμένες Τσέχικες περιοχές με ιδιαίτερα χαμηλό οικονομικό επίπεδο και ιδίως για τη Σλοβακία. Το σχέδιο, προβλέπει πραγματικά ότι οι έπενδύσεις στη σλοβάκικη βιομηχανία θα φθάσουν το 27,4% όλων των προβλεπομένων έπενδύσεων (ένω η σλο-

βάκικη βιομηχανία δέν άντιπροσώπευε, το 1937, παρά το 15% της βιομηχανικής ισχύος όλης της δημοκρατίας). Το 1948, ο άριθμός των εργατών, που χρησιμοποιούνται στις σλοβάκικες βιομηχανικές επιχειρήσεις θα αύξηθεί κατά 33%. Χώρα, μέχρι τώρα καθυστερημένη, η Σλοβακία θα μπει με την έκδομηχάνιση, στο δρόμο της πρόοδου. Οι οικονομικές και κοινωνικές βάσεις της φιλοναζιστικής κίνησης του ΤΙΣΘ θα καταστραφούν.

4. Είναι ένα κεντρικό σχέδιο. «Δηλαδή έχει καταρτισθεί απ' τα άνώτατα όργανα της σχεδιοποίησης. Ένα σχέδιο που θα είχε άφετηρία τα έργοτάσια και τις επιχειρήσεις θα ήταν άπραγματοποίητο, γιατί δέν ύπρχε ούτε άρκετός καιρός ούτε πείρα για να γίνει η σχεδιοποίηση απ' την άρχή σ' όλη την έκταση και το βάθος».

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Θάταν σφάλμα (και γίνεται αυτό συχνά) να εξετάσουμε το Τσεχοσλοβάκικο σχέδιο άποκλειστικά από την τεχνική άποψη. Είναι άκατασπότη έξω από ώρισμένες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες.

Αυτό το διευκρίνησαν οι συντάκτες του σχεδίου τελείως στην απιολογική τους έκθεση. «Το σχέδιο, λένε, δέν έγινε πραγματοποιήσιμο παρά ύστερα από μιά έθνική δημοκρατική έπανάσταση. Η έπανάσταση θεμελίωσε μιά πολιτική και κοινωνική τέξη βασισμένη στις άρχές της λαϊκής δημοκρατίας».

Λαϊκή δημοκρατία, πάει να πεί ότι ο λαός διευθύνει ο ίδιος το Κράτος του και είναι κύριος των πεπρωμένων του. Στο οικονομικό επίπεδο, η συνέπεια είναι ότι ο λαός πέρνει στα χέρια του τη διεύθυνση των οικονομικών ζητημάτων».

1. Ένας απ' τους πρώτους όρους της έπιτυχίας, είναι η σπουδαιότητα των έθνικοποιήσεων, που πραγματοποιήθηκαν στην Τσεχοσλοβακία.

Κατά κλάδους βιομηχανίας δίνει ο πιο κάτω πίνακας τις Τσεχοσλοβάκικες έθνικοποιήσεις:

Βιομηχανία	Ποσοστό έθνικοποιημένου μέρους
Παραγωγή σιδηρού	100%
Μεταλλεία	100%
Βιομηχανία ξύλου	107%
Διυλτήρια οινόπνευματος	100%
Τσιμέντο	100%
Έργοστάσια άερίου	100%
Ραφιινιές άλκοολ	90%
Χημικές βιομηχανίες	86%
Βιομηχανία έπιπλου	80%
Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις παραγωγής	73%
Τεχνικά λίπη	70%
Μεταλλουργική βιομηχανία (ανάλογα με τον άριθμό εργατών)	69%
Βιομηχανία χαρτιού	69%
Λεπτοκεραμική και πορσελάνη	60%
Βιομηχανία χάλυβος (ανάλογα με τον άριθμό εργατών)	54%
Υαλουργία	54%
Ένδυμασία	40%
Ζυθοποιία	40%
Υφαντουργία	25%

Τον Οκτώβριο 1946, τη στιγμή που μπήκε σε εφαρμογή το δίχρονο σχέδιο, 19,3% των επιχειρήσεων είχαν έθνικοποιηθεί αλλά αυτές χρησιμοποιούσαν το 61% του όλικου άριθμού των εργατών βιομηχανίας.

Αυτό που είναι πραγματικά ουσιαστικό, είναι ότι κάθε έπιχειρήση που άποσχιζόταν έμεινε ώρισμένο, άριθμό εργατών έθνικοποιείται αυτόματα. Σε κάθε κλάδο παραγωγής ο νόμος καθορίζει τον άριθμό μισθωτών, κάτω απ' τον όποιο δέν ύπάρχει έθνικοποίηση. Λ. χ. ένα προιονιστήριο, που άπασυνολεί περισσότερο από 150 μισθωτούς θα έθνικοποιηθεί όπως θα έθνικοποιηθεί ένα κλωστήριο που έχει περισσότερους από 400 μισθωτούς.

Απ' το γεγονός ότι πολυάριθμες και ούσιώδεις έπιχει-

ρήσεις άνήκαν σέ Γερμανούς, μπόρεσαν νά θεωρηθούν λεία πολέμου καί νά ἐθνικοποιηθούν δλοκληρωτικά. Στίς άλλες περιπτώσεις, θά δοθεί άποζημίωση άλλα μερίςες στά κέρδη τών ἐθνικοποιημένων επχερήσεων. Δέν έγινε τὸ ίδιο στή 'Αγγλία. "Ενα ἐτήσιο ποσοστό 12% τοῦ μεριδίου καί γιά 20 χρόνια τουλάχιστο ἐξασφαλίστηκε στοὺς 17.025 μετόχους τῆς Τραπεζῆς τῆς 'Αγγλίας. Καταλαβαίνουμε ὅτι, σέ ὁρισμένα βρετανικά συνδικάτα, οἱ ἐργάτες θά θεωρήσουν ὅτι οἱ ἐθνικοποιήσεις τῆς Τσεχοσλοβακίας ἦταν, πολύ πῶς προοδευτικές ἀπὸ ἐκεῖνες τῆς ὁμοιογενοῦς ἐργατικῆς κυβέρνησης. "Ετσι, λοιπόν, τὸ δίχρονο σχέδιο δέν μπορεῖ νά ξεχωριστεῖ ἀπὸ τίς ἐθνικοποιήσεις, πού τὸ καθιστοῦν, δυνατό.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβέρνησης Γκόττβραντ παρουάζοντας στήν ἐθνοσυνέλευση τὸ σχέδιο νόμου πᾶνω στὸ σχέδιο ὑπογράμμισε στίς 16 Ὀκτωβρίου 1946 ὅτι: «Ὑστερ ἀπὸ τὴν πραγματοποίηση μιᾶς ριζικῆς μεταρρύθμισης στήν ἀόρθωση τῆς ἐθνικῆς τσεχοσλοβακικῆς οἰκονομίας με τίς ἐθνικοποιήσεις, οἱ βιομηχανίες—κλειδιά πέρασαν στά χέρια τοῦ σοῦδου. Μόνο τότε έγινε δυνατὴ μιὰ πραγματική σχεδιοποίηση τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Οἱ ἐθνικοποιήσεις ἐφ' ὅσον εἶναι πραγματικές, ὅχι μόνο δέν ὑπῆρξαν ἐμπόδιον στήν ἀνάπτυξη τῆς χώρας, ἀλλὰ ἀντίθετα ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁρους τῆς ἀναγέννησης.

2. Στὸν ἴδιο τοῦ λόγου: ὁ Κλ. Γκόττβραντ διευκρινίζει: «Ὁ νόμος πᾶνω στὸ δίχρονο σχέδιο καταρτίστηκε κάτω ἀπὸ τὸ σύνθημα τῆς ἐνότητός καί τῆς συνεργασίας ὅλων τῶν κομμάτων τοῦ "Εθνικοῦ Μετώπου, πᾶνμα πού ἔχει μεγάλη σημασία γιά τὴ μελλοντική πολιτική ἐξέλιξη τῆς Δημοκρατίας». Αὐτὰ γιά νά δλοκληρώσουμε τὴν εἰκόνα πᾶνω στοὺς πολιτικούς ὁρους τῆς πραγματοποίησης ἐνὸς τέτοιου σχεδίου καί πᾶνω στίς πολιτικές συνθέσεις τῆς ἐπιτυχίας του.

Δὲ φτάνει καθόλου τὸ νά ἔχεις ἕνα «τράστ ἐγκεφάλων», νά διαθέτεις μιὰ πολυτεχνική τεχνοκρατία καί ἕνα σύμπλεγμα οἰκονομολόγων, γιά νά εἶναι δυνατό ἕνα σχέδιο οἰκονομικῆς ἀναγέννησης. Χρειαζόμαστε γι' αὐτὸ συνθήκες πολιτικές, γνώση τῆς ἐνότητός τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων καί κατὰ πρῶτον ἐνότητα ἀνάμεσα στὰ ἐργατικά ἱκόμενα, ὅλοι ὅροι πού πραγματοποιήθηκαν ἐπὶ τοῦ παρόντος στήν Τσεχοσλοβακία.

ΣΤΗΡΙΓΜΑ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΜΑΖΩΝ

3. Τὸ σχέδιο θά πραγματοποιηθεῖ μέσα στὰ πλαίσια τῶν δημοκρατικῶν τσεχοσλοβακικῶν θεσμῶν. Διφορετικά ἀπὸ ὁρισμένους εἰδικούς, πού πραγματοποιοῦν ἕνα σχέδιο ὅπως οἱ φωτισμένοι ἄρχοντες τοῦ 18ου αἰῶνα πραγματοποιοῦσαν μιὰ μεταρρύθμιση, ἡ τσεχοσλοβακικὴ κυβέρνηση προβλέπει ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ δίχρονου σχεδίου θά ἐλέγχεται δημοκρατικά ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ. «Ἡ Συντακτικὴ Ἐθνοσυνέλευση, λέει τὸ κείμενο τοῦ νόμου, ἐκλέγει σύμφωνα με τὴν ἀρχὴ τῆς ἀναλογικῆς ἀντιπροσώπευσης μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ 36 μέλη, γιά νά ἐλέγχουν τὴν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου. Ἡ κυβέρνηση ἔχει τὸ καθήκον νά παρουάζει, στή Συντακτικὴ Ἐθνοσυνέλευση ἀναφορὲς πᾶνω στήν πραγματοποίηση καί τὴν ἐκπλήρωση τοῦ δίχρονου σχεδίου.

Οἱ ἀναφορὲς πρέπει νά παρουσιάζονται κανονικά κάθε τρεῖς μῆνες, ἡ κάθε φορὰ πού ἡ ἐπιτροπὴ ἐλέγχου θά ἐκφράσει τὴν ἐπιθυμία τῆς.

4. Ἡ πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου δὲ γίνεται χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τῶν μαζῶν. «Τὸ οἰκονομικὸ μᾶς σχέδιο δέν εἶναι μονάχα ἀριθμοί, δέν εἶναι μόνο ζήτημα ἐνὸς στενοῦ κύκλου εἰδικῶν. Τὸ σχέδιο ἀντιπροσωπεύει κατὰ πρῶτον λόγον μιὰ δραστηριότητα ρυθμισμένη ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων καί μιὰ ἐνεργὸ συμμετοχὴ στήν πραγματοποίηση τῶν καθηκόντων πού προβλέπονται στὸ σχέδιο». (Αἰτιολογικὴ ἐκθεση).

Οἱ πρῶτοι ἀντίπαλοι, πού φθάνουν ἀπ' τὴν Τσεχοσλοβακία μαρτυροῦν γιά τὴ θέληση τῶν μαζῶν νά ἐργασθοῦν, γιά τὴν ἐπιτυχία τοῦ σχεδίου. Τὴν 28 Ὀκτωβρίου, ὁ λαὸς καταπιάστηκε ἐπίσημα μετὴν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου. «Ἐμεῖς ὁ τσεχικὸς καὶ σλοβακικὸς λαός, θά μετασχηματίσουμε τὸ δίχρονο σχέδιο σὲ πράξεις». Ὁ στρατὸς θά συμμετάσχει στὴ νέα αὐτὴ μάχη.

«Ἐμεῖς οἱ Τσεχοσλοβάκοι στρατιῶτες διακηρύσσουμε ὅτι θά βοηθήσουμε νά πραγματοποιηθεῖ τὸ μεγάλο ἔργο τῆς ἐθνικῆς ἀνοικοδόμησης καί θά δουλέψουμε γιά νά ἐξασφαλθεῖ ἡ ἐκτέλεσή του».

Οἱ Τσεχοὶ καὶ Σλοβάκοι ἐργάτες πέρασαν κι' ὅλας στὴν δράση. Νά ἕνα γεγονός ἰδιαίτερα χαρακτηριστικό.

Εἶχαν προβλέψει ὅτι τὸ 1948 ἡ παραγωγή κάρβουνου θά ὑψωνόταν σὲ 16,7 ἑκατομμ. τόνους. Φάνηκε ὅτι αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς δὲ θά ἐπέτρεπε νά ἰκανοποιηθοῦν ὅλες οἱ ἀνάγκες τῆς οἰκονομίας. Τὸν ἔκαναν 17,7 ἑκατομμ. τόνους. Πῶς θά ἐπιτυγχάνονταν μιὰ αὐξηση ἐνὸς ἑκατομμυρίου τόνων; Οἱ ἴδιοι οἱ ἀνθρακωρυχοὶ ἔδωσαν τὴ λύση. Οἱ ἀνθρακωρυχοὶ τοῦ λεκανοπεδίου τῆς Ὀστράβας ἀπεφάσισαν ὅτι ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1947 ἀντὶ νά δουλεύουν 6 ὥρες κάθε Σάββατο, θά ἐργάζονταν τρία Σάββατα τὸ μῆνα, πᾶνμα πού θά ἐπέτρεπε μιὰ πῶς ὀρθολογιστικὴ ἐκμετάλλευση (κέρδος 120.000 τόνων). Ἀποφάσισαν ὅτι οἱ γορτάσιμες μέρες δέν θά ξεπερνοῦσαν τίς 12 τὰ χρόνια (κέρδος 360.000 τόνων).

Ἐνεργώντας ἔτσι σ' ὅλα τὰ λεκανοπέδια κερδίθηκε ἡ μάχη τοῦ κάρβουνου.

Τὰ συνδικάτα πού ἔπαιζαν ἕνα πολὺ δραστήριο ρόλο στήν ἀνάπτυξη τῆς χώρας (εἶχαν ἐγκαινιάσει τίς ἐθελοντικές ομάδες ἐργασίας) ἀπεφάσισαν νά βοηθήσουν με ὅλες τοὺς τίς δυνάμεις στήν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου. Θά ἀναζητήσουν, ὅλα τὰ μέσα γιά ν' αὐξήσουν τὴν ἀπόδοση. Θά βοηθήσουν στήν ἀλάτωση καὶ λιποταξίας στήν παραγωγικὴ καί χειρωνακτικὴ δουλειά.

Πῶς νά ἐξηγήσουμε αὐτὸ τὸν ἐνθουσιασμὸ τῶν μαζῶν: Πρῶτο, γιατί οἱ ἐθνικοποιήσεις εἶναι πραγματικές.

Δεύτερο, γιατί οἱ ἄνθρωποι, πού ἡ ἐργατικὴ τάξη ἐξεδήλωσε τὴν ἐμπιστοσύνης τῆς ἔχουνε τὴ διεύθυνση τῶν ἀποφασιστικῶν τομέων τῆς ἐθνικῆς ζωῆς.

Τρίτο, γιατί κάθε ἐργάτης ἔχει τὴ βεβαιότητα, πῶς κάθε καλλίτερος τῆς παραγωγῆς θά μεταφράζεται σὲ καλλίτερος ὁρος ζωῆς γι' αὐτὸν καί τοὺς δικούς του. Νά ἕνα παράδειγμα: Χρεάζεται, γιά νά πραγματοποιηθεῖ τὸ σχέδιο, νά γίνει μιὰ αὐξηση ἐργατικῶν χειρῶν, τόσο πῶς σοβαρὴ, ὅσο ἡ ἀπέλαση τῶν γερμανῶν μείωσε τὰ διαθέσιμα ἐργατικά χέρια. Δὲ δίστασαν, νά βάλουν τὴ γυναῖκα στὸ ἐργοστάσιο. Πάρθηκαν μέτρα γιά νά διευκολύνουν τὴν εἴσοδο τῆς γυναίκας στήν παραγωγή: δημιουργία νέων βρεφοκομικῶν σταθμῶν, παιδικῶν κήπων, σταθμῶν σὺνθεσης στὰ σχολεῖα, καντίνες, πλυντήρια κλπ. Οἱ παντρεμμένες γυναῖκες θάχαν τὴ δυνατότητα νά δουλεύουν μόνο μισὴ μέρα. Θά ὑπάρχει ἰσότητα μισθῶν ἄντρα ἢ γυναῖκα γιά τὴν ἴδια δουλειά.

Πρόβλεψαν, ἀκόμη γιά τὸ ἀνοιγμα καί κλείσιμα τῶν μαγοζῶν νά ὁρισθεῖ ἔτσι, πού νά ἐπιτρέπει σ' ὅσους ἐργάζονται νά κάνουν τὰ ψώνια τους.

5. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ σχεδίου θά ἐξασφαλίσῃ στήν Τσεχοσλοβακία τὴν πραγματικὴ ἐθνικὴ τῆς ἀνεξαρτησία.

Πρὶν ἀπ' τὸ Μόναχο, γαλλικοὶ, ἀγγλικοὶ καί ἀμερικανικοὶ οἰκονομικοὶ κύκλοι ἤλεγχαν σοβαρὸ μέρος τῶν βιομηχανιῶν καί τραπεζῶν.

Τὸ γαλλικὸ γκρουπ Σινάντερ—Κιοεζὸ εἶχε ἐπενδύσει μεγάλα κεφάλαια στὰ ἔργοστάσια Σκόντα. Ἡ Τράπεζα Ἐμπορίου καί Βιομηχανίας Βρισκόταν κατὰ 75% στὰ χέρια γαλλικῶν οἰκονομικῶν κύκλων κυρίως τῆς Τραπεζῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης. Ἡ ἀμερικανικὴ φέρμα Σόκονο Βάκνυμ "Οἶλ Κο. τιμῆμα τῆς Στάνταν "Οἶλ, εἶχε στήν ἰδιοκτησία τῆς τὰ διυλιστήρια τοῦ Κόλιν.

Τὸ μεγάλο ἀγγλικὸ τράστ Οὐνιλέθερ (μαργαρίνη, λίπη, σαποῦνα, καί πολυάριθμα προϊόντα) κατεῖχε στὴ χώρα σοβαρὴ θέση.

Τὴν ἐπομένη τοῦ Μονάχου πολλὰς μετοχὲς πουλήθηκαν στοὺς γερμανοὺς με πολὺ τιμὰ προνόμια.

Ἀπ' αὐτὰ καταλαβαίνουμε τίς ἐκστρατείες πού ἐξεκπολύθηκαν, σὲ ὁρισμένες χώρες κατὰ τῶν ἐθνικοποιήσεων καί τοῦ δίχρονου σχεδίου τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας. Καταλαβαίνουμε καλύτερα ἀκόμη καί τίς ἀρνήσεις γιά χορήγηση πιστώσεων. Καταλαβαίνουμε ἐπίσης ὅτι ὁ ἀγγλοσαξωνικὸς καπιταλισμὸς ἐπιδίδκει νά προσανατολίσῃ τὴν Τσεχοσλοβακία πρὸς τὴν ἀποκλειστικὴ κατασκευὴ κρουσάλλων καί ποροελανῶν.

Ἡ Τσεχοσλοβακία δέχεται με χαρὰ τὴν συνεργασία

τοῦ ἐξωτερικοῦ τεχνικῆ καί οἰκονομικῆ. Τὸ σχέδιό τῆς δέν εἶναι αὐταρχικὸ. Ἐχει ἀνάγκη νά εἰσάγει καί νά ἐξάγει. Ἀλλὰ δὲ θά δώσει σὲ καμιά περίπτωση τὴν ἀνεξαρτησία τῆς. «Τὸ σχέδιό μας, διεκήρυξε ὁ Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σχεδίου, δέν στηρίζεται σ' ἕνα ἐξωτερικὸ δάνειο. Βέβαια, ἕνα δάνειο θά μᾶς βοηθοῦσε νά ἀναπτύξουμε τὴν οἰκονομία μας, ἀλλὰ δέν εἶναι ἀπαραίτητο γιά τὴν πραγματοποίηση τοῦ σχεδίου μας». Πόσο εἶναι ἀληθινὸ ὅτι μιὰ ἐσωτερικὴ δημοκρατία εἶναι ἡ καλλίτερη ἐγγύηση, γιά τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Ἐθνοκοπιώντας καί σχεδιάζοντας τὴν οἰκονομία τῆς ἡ Τσεχοσλοβακία βάζει στὴν πάντα τίς ζώνες ἐπιρροῆς

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΧΗ...

Τὸ δίχρονο σχέδιο ἀπὸ μερικοὺς μῆνες μῆκε σὲ ἐφαρμογὴ. Κάθε ἐργοστάσιο, μεταλλεῖο, ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευση καί οὐάδα μεταφορῶν, πῆρε τὸ «σχέδιο ἐργασιῶν τῆς», πού δείχνει τὸν ἀριθμὸ παραγωγῆς πού θά πραγματοποιεῖται κάθε μῆνα. Κάθε ἐπιχείρηση καταρτίζει με τὴ σειρά τῆς τὸ δικὸ τῆς «σχέδιο ἐργασιῶν» διηρημένο κατὰ ἐργαστήρια, ἔτσι πού κάθε ἐργάτης ξέρει σὲ λεπτομέρειες τὴν προσπάθεια παραγωγῆς πού περιμένουν ἀπ' αὐτόν.

Εἶναι φανερό ὅτι πρέπει νά ξεπεραστοῦν, πολλὰ ἐμπόδια. Ζητεῖται ἀπ' τὸν τσεχοσλοβακικὸ λαὸ νά κάνει σὲ δυὸ χρόνια αὐτὸ πού πραγματοποιήθηκε μέσα σὲ ἐννέα χρόνια μετὰ τὸν πρῶτο ἐθνικὸ πόλεμο.

Θά ὑπάρξουν δυσκολίες τεχνικῆς φύσης: ἔλλειψη ἐργατικῶν χειρῶν, ἀνάγκη νά ἀνορθώσουμε τίς βιομηχανίες, πού βλάφτηκαν ἀπὸ τὴν κατοχὴ καί τὸν πόλεμο.

Οἱ κύριες ὁμως δυσκολίες εἶναι πολιτικές. Εἶναι ἀνάγκη νά μὴ ξεχνᾶμε ὅτι δίπλα στίς ἐθνικοποιημένες ἐπιχειρήσεις ὑπάρχει ἀκόμη στήν Τσεχοσλοβακία ἕνας σημαντικὸς ἰδιωτικὸς τομέας. Οἱ παλιοὶ ἰδιοκτῆτες (ἐντελῶς ἰδιαίτερα ὅσον ἀφορᾷ τὴ ξένες φέρμες) δέν ἔχουν παραιτηθεῖ ἀπ' τὴν ροσπάθεια νά ξαναπακτήσουμε τὰ χαμένα τους προνόμια. Ἐχουν ἀκόμη φίλους ἐπὶ τόπου. Ἡ καθαρή στήν περίοδο πού προηγήθηκε ἀπ' τὸν Μάιο 1946 δὲ, μπόρεσε νά εἶναι τόσο ριζικὴ ὅσο ἦταν ἀνάγκαιο. Ὅσο ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση δέν ἔχει κάνει αἰσθητὰ τὰ πρῶτα τῆς ἀποτελέσματα ἡ ἐπιρροὴ τοῦ ἀντιδραστικοῦ κλήρου θά εἶναι μεγάλη στήν Σλοβακία. Τὸ σχέδιό θά εἶναι αὐτὸ σὲ μιὰ πολιτικὴ μάχη, ὅσο καί οἰκονομικὴ. Εἶναι γιά τὸν τσεχοσλοβακικὸ λαὸ ἡ σημερινὴ φόρμα τῆς ταξικῆς πάλης: ἀπ' τὴ μιὰ, ἡ ἐργατικὴ τάξη, πρωτοπορεία, τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων, πού κρατᾷ τίς σπουδαίες πολιτικές καί οἰκονομικὲς θέσεις κ' ἀπ' τὴν ἄλλη αὐτοὶ πού ὑποστηρίζουν τοὺς γαιοκτῆτες, τοὺς τραπεζίτες καί τοὺς βιομηγάνους (με τοὺς δεσποῖς τους).

Ἡ ἐπεξεργασία τοῦ σχεδίου δέν εἶναι κατάλληλη παρὰ μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς λαϊκῆς δημοκρατίας. Ἡ πραγματοποίησή του προϋποθέτει τὴν ἐνίσχυση τῆς λαϊ-

κῆς δημοκρατίας. Γι' αὐτὸ ἡ μάχη ἀναλήφθηκε με τὸ σύνθημα: «Γιά μιὰ ζωὴ καινούργια σὲ μιὰ δημοκρατία καινούργια».

Αὐτὸ πού χαρακτηρίζει, πραγματικά, μιὰ δημοκρατία προοδευτικὴ εἶναι κα' ἀρχὴν ὅτι κατ'ἀντίθετον τὴν τάξιν τῶν μεγάλων ἰδιοκτητῶν γῆς με μόλυσμα τῶν γαιῶν μεταξύ ἐκείνων πού τὴν καλλιεργοῦν. Ἐπίσης συγκεντρώνει στὰ χέρια τοῦ Κράτους τοὺς μοχλοὺς τῆς διοίκησης τραπεζῶν, βιομηχανιῶν—κλειδιῶν, ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου κλπ. Τὸ δίχρονο σχέδιο θά ἐνισχύσει μέσα σ' αὐτὲς τίς δυὸ κατευθύνσεις τὸν προοδευτικὸ χαρακτήρα τῆς δημοκρατίας.

Μὲ ἄλλα λόγια, δέν πρέπει νά συγχέουμε ἐθνικοποίηση καί σχεδιοποίηση ἀπ' τὴ μιὰ, με τὸ σοσιαλισμὸ ἀπ' τὴν ἄλλη. Ἀλλὰ δέν πρέπει καί νά συνταυτίζουμε ὅλες τίς ἐθνικοποιήσεις. Πρέπει νά κάνουμε διάκριση μεταξύ μιᾶς ἐθνικοποίησης τύπου βρετανικῆς ἐργατικῆς κυβέρνησης καί μιᾶς ἐθνικοποίησης τσεχοσλοβακικοῦ τύπου. Στὴ πρώτη περίπτωση, πρόκειται γιά μιὰ πῶς μοντέρνα μορφή οἰκονομικῆς ὁργάνωσης στὴν ὅποια δέν ἀπωθοῦνται οἱ καπιταλιστές. Εἶναι καταστάσεις ὅπου, ὅπως λέει ὁ «Economist» μιὰ τεχνικὴ ριζικὴ ἀναδιοργάνωση εἶναι ἀναγκαία...». Στὴν δεύτερη περίπτωση, ἀν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποζημίωσης ὑπάρχει πρὸς ὄφελος ἐκείνων πού δέν ἔχουν προδώσει, καταργεῖται κάθε ἰδιωτικὴ συμμετοχὴ στὰ κέρδη... Πραγματοποιεῖται ἔτσι, μιὰ ἀναμφισβήτητη πρόοδος.

Ἡ Τσεχοσλοβακία δέν εἶναι σοσιαλιστικὸ Κράτος. Δέν παρουσιάζεται γιά τέτοιο. Ἡ οἰκονομικὴ τῆς διάθρωση, οὔτε στήν πόλη οὔτε στὰ χωριά δέν εἶναι σοσιαλιστικῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ ἡ πραγματοποίηση τοῦ δίχρονου σχεδίου θ' αὐξήσει τὴν ἐξουσία τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν καί θά στερήσει τίς οἰκονομικὲς καί κοινωνικὲς βάσεις τῶν ἐχθρῶν, τῆς δημοκρατίας καί τῆς προόδου. Θά ἀνοίξει τὸ δρόμο στὸ σοσιαλισμὸ.

«Βαδίζουμε, διεκήρυξε πῶς ἀπὸ μερικοὺς μῆνες ὁ Γκόττβραντ στήν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ τσεχικοῦ Κομμουν. Κόμματος, στὸν δικὸ μᾶς δρόμο πρὸς τὸ σοσιαλισμὸ. Ἐχουμε συνείδηση τοῦ ὅτι ὁ δρόμος μας εἶναι πῶς μακρὺς, πῶς περίπλοκος καί μερικὲς φορές σημειώνεται με πεζοπορεῖες. Ἀλλὰ οἱ βασικὲς ἀλλαγές στήν οἰκονομικὴ καί κοινωνικὴ διάθρωση τῆς μέας Τσεχοσλοβακίας θά ἐπιτρέψουν νά ἔχουμε ἐμπιστοσύνη καί νά ξέρουμε ὅτι ἀκολουθοῦμε τὸν σωστὸ δρόμο...».

Ἡ μάχη τοῦ δίχρονου σχεδίου τῆς Τσεχοσλοβακίας παρουάζει μεγάλο ἐνδιαφέρον γιά ὅλους τοὺς λαούς. Εἶναι ἕνα δύσκολο περὶοδικό, ἀλλὰ ἀναγκαῖο γιά μιὰ «λαϊκὴ δημοκρατία», ἕνα πείραμα ὅπου οἱ κομμουνιστές Τσεχοὶ καί Σλοβάκοι, πιστοὶ στὸ πνεῦμα τοῦ Μαρξέστου τοῦ Κομμουν. Κόμματος τοῦ 1847 «μάχονται γιά τὰ συμφέροντα καί τοὺς ἀμεσοὺς σκοποὺς τῆς ἐργατικῆς τάξης» ἀλλὰ ἐπίσης «ὑπερασπίζονται καί ἀντιπροσωπεύουν τὸ μέλλον τοῦ κινήματος».

ΤΑ ΕΦΟΔΙΑ ΤΗΣ UNRRA ΚΑΙ Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ

(Ἀναφορὰ τοῦ Διτῆ Γεωργίας Κερκύρας)

Ὁ «Ἀνταῖος» ἀσχολήθηκε πολλὰς φορές καί παρακολούθησε τί γίνονται τὰ ἐφοδία τῆς Οὐνρα καί τόνισε τὴν εὐθύνη πού ἔχουν οἱ ἀρμόδιοι σχετικά με τὴ διανομὴ τους. Ἡ διαχείρισή τους σὲ ἀπειρες περιπτώσεις δὲ γίνεται ὅπως πρέπει. Ἡ συντήρηση δὲ γίνεται με πνεῦμα στοργῆς καί ἡ διάθεσή τους δέν ἐξυπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς πού τὰ προώριζε ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη. Ἡ παρακάτω ἐπίσημη ἐκθεση εἶναι ἕνα παραμυθρὸ δέγμα ἀπ' ὅτι ἔχουν στὰ ἀρχεῖα τοὺς οἱ ἀρμόδιες ὑπηρεσίες καί πρέπει νά τὴ μελετήσουν ὅσοι πογοῦν τὸν τόπο. Δείχνει σὲ τὴ πόρῶση καί ἀπονία ἔφτασαν οἱ ἀνθρώποι τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καί τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας πού εἶναι στὰ χέρια τους ἡ α λ ἡ διάθεση καί συντήρηση τῶν ἐφοδίων Ὁ «Ἀνταῖος» νόμισε πῶς ἔχει χρέος νά τὴ δη-

μοσιέψει γιά νά διαφωτίσει τὸ λαὸ πού μοχθεῖ καί τοὺς ἐπιστήμονες πού μελετοῦν τὰ προβλήματα τῆς ἀνοικοδόμησης.

Νομαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ
Γεωργικοῦ Ἐφοδιασμοῦ Κερκύρας
Ἀριθμ. Πρωτ. 4699

Κέρκυρα, 29/11/46

Πρὸς
Τὸν κ. Παναγόπουλον
Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Ὑπουργείου Ἐφοδιασμοῦ
Ἐν τῇ θ α

Εἰς ἐκτέλεσιν προφορικῆς Διτῆς Ὑμῶν λαμβάνω τὴν τιμὴν νά ἀναφέρω Ὑμῖν τ' ἀκόλουθα ἐν σχέσει με τὴν

είσαγωγών, παραλαβήν, έναποθήκευσιν και διάθεσιν των Γεωργικών Έφοδίων.

Α' ΠΙΤΥΡΑ

Η παραγωγή Πιτύρων μηνιαίως ανέρχεται εις 80 τόννους περίπου. Η ποσότης αυτή είναι δυνατόν να πορροφηθῇ ἀπὸ τοὺς κτηνοτρόφους Κερκύρας λόγω τῆς Ἀκριδοκτονίας. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐφοδιασμοῦ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 46783 ἀποφάσεώς του διέταξε τὴν δέσμευσιν τῶν Πιτύρων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀκριδοκλήτων Νομῶν τοῦ Δ. Διαμερισματος Διανομῶν. Πράγματι αἱ παραγόμεναι ποσότητες ἐδεσμεύθησαν καὶ ἐπειδὴ δὲν παρελαμβάνοντο ὅλαι αἱ ποσότητες, μερὶς πιτύρων λόγω συσσωρεύσεως εἰς τὰς ὀλίγας ἀποθήκας τῶν Κυλίων ἐπέστη ζύμωσιν. Μετὰ τὴν ἀποδεδευσιν ἐνηργήσαμεν διὰ τὴν διανομὴν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπ' ἐνὸς ἤτο-θέρος (Ἰούλιος—Αὐγουστος) ὁπότε οἱ Κτηνοτρόφοι δὲν χορηγοῦν συμπληρωματικὰς τροφὰς εἰς τὰ ζῶα των, οὐδεὶς προσήρχετο πρὸς παραλαβὴν πιτύρων. Τότε ἐσκέφθημεν νὰ χορηγήσωμεν ταῦτα ἐπὶ πιστώσει ἵνα διαμοιρασθῶσι ταῦτα εἰς τοὺς Κτηνοτρόφους. Πρὸς ἀποφυγὴν φθορῶν καὶ ἵνα ἐπιτυχωμεν τὴν ἐπὶ πιστώσει χορήγησιν μαζὶ μὲ ὅλας τὰς κτηνοτροφὰς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 18224/779[11]7/46 Διαταγῆς ἀπευθύνθημεν εἰς τοὺς ἄλλους Νομοὺς τοῦ Δ. Διαμερισματος καθ' ὃν δικαιούχους πλὴν καὶ οὗτοι δὲν παρέλαβον ποσότητα τινα διότι τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς ὑπὸ Κερκύρας θὰ ἦσαν εἰς βάρος τῶν παραγωγῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ παλαιαὶ ἐναποθηκευμέναι ποσότητες ὑφίσταντο ἀλλοιώσιν καὶ οἱ ὕπλοι διεμαρτύροντο καὶ ἡ ΝΕΓΕΚ εὐρίσκειτο εἰς ἀδιέξοδον.

Ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 87818/5[9]46 Δ/γῆς Ὑπηρεσίας ΕΦ—ΕΞ ἐμειώθη ἡ τιμὴ εἰς δραχ. 250 κατ' ὅκᾶν τῶν χονδρῶν πιτύρων καὶ δραχ. 300 κατ' ὅκᾶν τῶν φιλῶν τοιούτων, ἐπειδὴ δὲ ταῦτα εἰσὶν ἀνάμικτα καθορίσθη τελικῶς τιμὴ 256 δραχ. κατ' ὅκᾶν.

Κατόπιν τούτου καὶ λόγω ἀνόδου τῆς τιμῆς τοῦ σανοῦ ἤρχισε ἡ παραλαβὴ πιτύρων ἀρχικῶς παρὰ τῶν εὐπόρων κτηνοτρόφων καὶ βαθμιαίως παρὰ τῶν ἄλλων ἀπεστάλησαν δὲ καὶ 190/000 τόννοι πιτύρων εἰς τὸ ἐπιλιμένιον Κέντρον Προβέξης.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς τῶν πιτύρων ἀζητήτων εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν Κυλίων ποσότης 30.000 ὀκάδων περίπου ἠλλοιώθη ἐκ ζυμώσεως καὶ ἀρνοῦνται νὰ τὰ παραλάβουν οἱ Κτηνοτρόφοι, ἡ ποσότης αὕτη θὰ ἐκποιηθῇ διὰ δημοπρασίας.

Κίνησις πιτύρων

Ὑπόλοιπον 15.10.46	190.000 ὀκ.
Παραγωγή 15—31.10.46	82.403 »
» 1—15.11.46	17.000 »
	289.403

(μειώσεις λόγω ἀναμίξεως σίτου μετ' ἀραβοσιταλεύρου).

Ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 15.10.46 διετέθησαν 121.162 ὀκ. εἰς κτηνοτρόφους καὶ παραμένει ὑπόλοιπον 168.245 ὀκάδες πρὸς διάθεσιν. Εἰς τὴν ποσότητα ταύτην συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ ποσότης τῶν 30.000 ὀκ. ἠλλοιωμένων πιτύρων.

Τὰ πίτυρα διατίθενται ἤδη εὐχερῶς.

Β. ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΑΙ

Τὴν 26.11.46 τὰ ὑπάρχοντα ἀποθέματα εἰς τὰς ἀποθήκας ΑΤΕ τὰ ἀνέλουντα.

1) Βρώμη	Λίτρες	37.024,50
2) Κτηνάλευρα	»	678.141.—
3) Σόργος	»	219.280.—
4) Ἡλιόπητα	»	321.728.—
5) Βαμβακόπητα	»	1.137.482.—
6) Σησαμογιόπητα	»	130.901.—
7) Ἀραβόσιτος	Ὀκάδες	88.689.—

Ἐκ τῶν ἄνω κτηνοτροφῶν:

α) Β ρ ὶ μ η εὐρίσκειται εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ διατίθεται ἀποκλειστικῶς διὰ τὰ ζῶα τοῦ ἐξωτερικοῦ συμφώνως πρὸς τὰς σχετικὰς Διαταγὰς τοῦ Ὑπ. Γεωργίας.

β) Κ τ η ν ἄ λ ε υ ρ α 1) Μερίς τούτων ἐκ 111.000 λίτρων εὐρίσκειται εἰς τὸ ὑπαιθρον ἠλλοιωμένη 2)567.141 λίτρες εὐρίσκονται ἐναποθηκευμένα πλὴν ταῦτα προσβλήντα ὑπὸ φθοροποιῶν ἐντόμων καθημερινῶς ὑφίστανται φθορὰν καὶ θὰ ὑπὸστούν ζημίας μεγάλας ἐφ' ὅσον ἐγκαίρως δὲν

διατεθοῦν ἐπὶ πιστώσει, αἰρομένης τῆς ὑπ' ἀριθμ. 76580/9.8.46 Δ/γῆς Ἐφοδιασμοῦ.

γ) Σ ὄ ρ γ ο ς ἐκ τῆς ποσότητος τῆς προαναφερθείσης 46783 λίτρες εὐρίσκονται εἰς τὸ ὑπαιθρον ἐλλείπει ἀποθηκῶν καὶ μέρος τούτου λόγω προσβολῆς ὑπὸ τῶν ἐντόμων καὶ τῆς ὑγρασίας ἔχει ὑποστῇ ἀλλοιώσιν. Ἐπιβάλλεται ἐκ τούτου ἡ ταχεία διάθεσις καὶ αὕτη μόνον θὰ πραγματοποιηθῇ ἐπὶ πιστώσει καθὼς καὶ τῆς ὑπολοίπου ἐν καλῇ καταστάσει εὐρισκομένης ποσότητος καθόσον τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κτηνοτροφῆς δὲν εἶναι γνωστὸν ἐν Κερκύρᾳ καὶ μετὰ δυσκολίας διατίθεται.

δ) Ἡ λ ι ὀ π η τ τ α 247000 λίτρες, εὐρίσκονται ἐναποθηκευμένοι εἰς τὸ ὑπαιθρον ἐλλείπει ἀποθηκῶν καὶ 100.000 περίπου λίτρες ἔχουν ἠλλοιωθῇ. Ἐπιβάλλεται καὶ τούτων ἡ διάθεσις ἐπὶ πιστώσει ἵνα ταχέως περιέλθουν εἰς χεῖρας τῶν κτηνοτρόφων καὶ ἀποσοβῇ ἡ περαιτέρω καταστροφή.

ε) Β α μ β α κ ὀ π η τ τ α 531.000 λίτραι εὐρίσκονται ἐναποθηκευμένοι εἰς τὸ ὑπαιθρον ἐν προκειμένῳ καὶ 31.125 λίτραι εἰς Γενικὰς ἀποθήκας ἐλλείπει ἀποθηκῶν. Ἐξ αὐτῶν 150.000 λίτραι περίπου ἠλλοιώθησαν καὶ ἐπιβάλλεται καὶ τούτων ἡ ταχεία διάθεσις. Ταύτης ἡ τιμὴ ἐμειώθη ἀπὸ 6.9.46 εἰς δραχμ. 350 κατ' ὅκᾶν.

στ) Σ η σ α μ ο γ ι ὀ π η τ τ α 43.735 εἰσὶν ἐναποθηκευμένοι εἰς ὑπαιθρον Γενικῶν ἀποθηκῶν καὶ εἰσὶν ἠλλοιωμένοι, λόγω προσβολῆς ὑπὸ ἐντόμων καὶ ὑγρασίας καὶ τούτων ἐπιβάλλεται ἡ ταχεία διάθεσις.

ζ) Ἀ ρ α β ὀ σ ι τ ο ς ὀκάδες 88.689 προσβλήθεις ὑπὸ ἐντόμων ἤρχισε νὰ διατίθεται εἰς τοὺς κτηνοτρόφους καθ' ὅσον ἡ ἐποχὴ τῆς σπορᾶς του παρήλθε.

Σημειώσεις. — Αἱ ὡς ἄνω κτηνοτροφαὶ ἦσαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου ἐναποθηκευμένοι εἰς τὴν Προκειμένην, λόγω μὴ υπάρξεως Ἀποθηκῶν ἐν Κερκύρᾳ παρὰ τῆς Ν.Ε.Γ.Ε. κατεβλήθησαν προσπάθειαι διανομῆς των εἰς τοὺς κτηνοτρόφους πλὴν ἀκαρποὶ ἀπ' ἐνὸς μὲν λόγω τοῦ ὅτι τὸ θέρος τὰ ζῶα διατρέφονται ἐν ὑπαίθρῳ δι' αὐτοφυεῖς χόρτου καὶ ἀπ' ἑτέρου λόγω τῆς ὑψηλῆς τιμῆς των. Ἐπεξητήθη τὸσον ἡ μείωσις τῆς τιμῆς ὅσον καὶ ἡ ἐπὶ πιστώσει δι' ἑξήμισις διάθεσις, ἵνα διοχετευόμεναι εἰς χεῖρας παραγωγῶν διαφυλαχθῶσι τοῦλάχιστον ἀπὸ τὰς καταστροφὰς αἰτία ἐντόμων καὶ βροχῶν. Ἀπευθυνθέντες τηλ/κῶς πρὸς τὸ Ὑπουργ. Γεωργίας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2492/27.9.46 ἀναφορᾶς ἐπετύχουμεν τὴν μείωσιν τῶν τιμῶν εἰς δραχμ. 350 κατ' ὅκᾶν τῶν κτηναλεύρων καὶ τῆς βαμβακόπητας καὶ τῆς ἠλιόπητας εἰς 250 δραχ. καθὼς καὶ ἐπὶ πιστώσει διάθεσις. Πλὴν ἡ διαταγὴ μετὰ 27 ἡμέρας ἀνεστάλη καὶ οὕτω ἐματαιώθη ἡ διάθεσις των. Δεδομένου δὲ ὅτι τὰ εἶδη ταῦτα τῆς κτηνοτροφῆς (Σόργος, Ἡλιόπητα, Σησαμογιόπητα, καὶ βαμβακόπητα) ἦσαν οὐχὶ γνωστὰ εἰς τοὺς Κτηνοτρόφους καὶ μετὰ δυσκολίας προσβλέπετο καὶ προβλέπεται ἡ διάθεσις των ἐπεδιώχθη τὸσον παρὰ τῆς Α.Τ.Ε. ὅσον καὶ παρὰ τῆς Ἐνώσεως Γ. Σ/σῶν, ὁλλήσει τῆς Ν.Ε.Γ.Ε. ἡ ἐξέυρεσις ἀποθηκῶν διὰ τὴν ἐναποθήκευσίν των πρὸ τῆς πώσεως τῶν βροχῶν, πλὴν δὲν ἐξευρέθησαν τοιαῦτα ἐν τῇ πόλει Κερκύρας. Ἐξητήθη τότε ἡ ἐγκρισὶς τῆς ἐξέυρέσεως ἀποθηκῶν εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ ἐνεργήθη ἡ ἐναποθήκευσις τούτων εἰς ὑπαιθρον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 141604/17.10.46 δ/γῆς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, μετὸν ὅρον τῆς καταβολῆς τῶν ἐξόδων παρὰ τῆς Α.Τ.Ε. καὶ ἐπιβαρύνσεως τῆς τιμῆς τῶν Ἐφοδίων.

Κατόπιν τούτου ἡ Ν.Ε.Γ.Ε. διὰ τοῦ Πρακτικοῦ τῆς ὁρίσεν ὡς Κέντρα ἀποθηκευτικὰ ἐν ὑπαίθρῳ τὰς Κοιν/τας Ἀλεποῦ, Σκριπερόν, Βυρόν, Ποταμόν καὶ Κοινοπιάστες, ταυτοχρόνως διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 4170 ἀπὸ 23.10.46 ἐγγράφου τῆς Ν.Ε.Γ.Ε. εἰδοποιήθη ἡ διαχειρίστρια Α.Τ.Ε. Κερκύρας, ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀκαταλλήλων, ἵνα ἐνώπιον ταύτης ἀρχίσῃ ἡ διαλογὴ τῶν ἐν καλῇ καταστάσει εὐρισκομένων κτηνοτροφῶν καὶ ἐναποθηκευθῶσιν αὗται εἰς τὰ ὡς ἄνω Κέντρα. Τὴν 25.10.46 ἡ Ν.Ε.Γ.Ε. ἀνήγγειλε καὶ ἕτερον ὑπ' ἀριθμ. 2689 ἐπεῖγον ἐγγράφον πρὸς τὴν Α.Τ.Ε. περὶ ταχείας προωθήσεως τῶν ἐν ὑπαίθρῳ κτηνοτροφῶν εἰς τὰ ὡς ἄνω Κέντρα.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ Ὑποκατάστημα τῆς Α.Τ.Ε. ἀνηνέχθη εἰς τὸ Κεντρικὸν τῆς διὰ τὰ ζήτημα τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς, ὅπερ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8637/9018/31.10.46 τηλ/τος ἔχον οὕτω.

Ἀ γ ρ ο τ ρ ἄ π ε ζ α ν Κ έ ρ κ υ ρ α ν

Ἐπὶ τηλεγραφικῆς σας 20 τρέχοντος δὲν ἐγκρίνομεν ἔξοδα προωθήσεως καὶ ἐναποθηκεύσεως ζωοτροφῶν ἐσωτερικῶς

ρικὸν νήσον καταβλήθῃσι ὑπὸ Τραπεζῆς καθ' ὅσον δὲν εἶναι ἐξησφαλισμένη διάθεσις Στόπ. Ἐφ' ὅσον ἰδρυαὶς Κέντρων διαθέσεως ἀνέφικτος ἀπὸ κοινοῦ μὲ Τεχνοεπιθεωρητὴν συννενοηθῇτε μετὰ Ν.Ε.Γ.Ε. καὶ ἐκπροσώπου Ὑπουργείου Ἐφοδιασμοῦ ἐπὶ δυνατότητος ἐναποθηκεύσεως ζωοτροφῶν εἰς προάστεια Κερκύρας χρεώσει λογαριασμοῦ Ἐφοδίων κατὰ τὰ κανονισμένα.

Ἀ γ ρ ο τ ρ ἄ π ε ζ α Τ ε χ ν ι κ ῆ

Κατόπιν τούτου ἡ ΝΕΓΕ ἀνήγγειλε πρὸς τὸ Ὑποκατάστημα τῆς ΑΤΕ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 2687 ἀπὸ 5.11.46 ἔξαιρ. ἐπεὶ-γον ἐγγράφον δι' οὗ καθόριξε τὰ προάστεια ἐνθα ὑπάρχον ἀποθήκαι (Ἀλεποῦ, Βυρόν, Ποταμόν καὶ Κοινοπιάστες καὶ) ἵνα διὰ 50 ἐργατῶν καὶ 15 αὐτοκινήτων προβῇ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν μεταφορὰν τούτων ἐκ τῆς προκειμένης πρὸς ἀποφυγὴν περαιτέρω ζημιῶν τοῦ Δημοσίου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ΑΤΕ εἶχε προβῇ εἰς τὴν ἐνοποθήκευσιν μεγάλης ποσότητος βαμβακόπητας εἰς ὑπόγεια τοῦ Φρουρίου καὶ ἤρχισε προωδοῦσα μετὰ τὴν ὥς ἄνω δ/γὴν καὶ εἰς τὰ προάστεια Ἀλεποῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι τὰ ὡς ἄνω εἶδη κτηνοτροφῶν σόργος, βαμβακόπητα καὶ σησαμογιόπητα μὴ δυνάμενα νὰ διατεθῶσιν εὐχερῶς ἐνταῦθα ὑπέστησαν προσβολὴν τὸσον ὑπὸ ἐντόμων ὅσον καὶ ὑπὸ καιρικῶν συνθηκῶν καὶ κινδυνεύουν νὰ καταστροφῶν ἐπιβάλλεται δὲ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ δημοσίου νὰ διαταχθῇ ἡ διάθεσις των εἰς τοὺς κτηνοτρόφους ἐπὶ πιστώσει, τὸ ταχύτερον μὲ διετὲς ἡ ἐτήσιον δάνειον παρὰ τῆς ΑΤΕ ἵνα εἰσπράξῃ τὸ Δημόσιον ἀμέσως ἢ μὲ καταβολὴν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον μετὰ 2 ἢ 1 ἔτη.

Γ. ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ.

Τὴν 26.11.46 ὑπάρχον εἰς τὰς ἀποθήκας αἱ κάτωθι ποσότητες χημικῶν λιπασμάτων.

Θεϊκὴ ἄμμωνία	Λίτρες	21.665 50
Ἀραιὸν Ὑπερφωσφορικόν	»	259.168.50
Πυκνόν	»	523 141.—
Χλωριούχον Κάλι	»	108.306.—
Νιτρικὴ Ἀμμωνία	»	280.279.—
Νιτρικὸν Χίλις	»	197.083.—

Καὶ τῶν Χημικῶν Λιπασμάτων ἡ διάθεσις ἤρχισεν ἄμα ὡς ἡ ΑΤΕ ἤρχισε νὰ χορηγῇ δάνεια διὰ τὴν παραλαβὴν.

των, παρελήφθησαν ἐγκαίρως χημικὰ λιπάσματα διὰ σπορὰν 7000 περίπου στρεμ. σίτου, δὲν παραλαμβάνονται δὲ ἄλλα, καθόσον δὲν ἀφίχθη ὁ ἀναμενόμενος σιτοσπόρος ὅστις πρόκειται ν' ἀφίχθῃ ἐξ Ἰταλίας καὶ ἐσωτερικοῦ εὐρισκομένου ἤδη εἰς Πρέβεζαν.

Τὰ ὑπάρχοντα χημικὰ λιπάσματα ἐπαρκοῦν διὰ τὴν σπορὰν 5.000 στρεμ. σίτου, διὰ 3600 στρεμ. ἐσπεριδοειδῶν καὶ ἐλλεῖπει τὸ ἄζωτον. Ἐπίσης ὑπάρχουν λιπάσματα πλὴν ἄζωτου διὰ 13.000 στρεμ. σιτηρῶν καὶ ἐναπομένουν 120 τόννοι φωσφορικῶν. Δέον ὅθεν ν' ἀφίχθῶν συμπληρωματικὰ ποσότητες χημικῶν λιπ(τω)ν ἄζωτούχων 5.445.000 λίτρ. πυκνῶν φωσφορικῶν 2.120.00 Κάλι 1.940.000 διὰ τὰς ἀνάγκας ἐλαιῶνων, ἁμπελίων, λαχανικῶν καὶ γεωμύλων.

Ἡ διανομὴ τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἐνεργεῖται βάσει καταστάσεως τῶν Κ.Ε.Γ.Ε. τὸσον εἰς Σ)σμένους ὅσον καὶ εἰς μὴ τοιούτους. Οἱ Σ)σμένοι ἀγρόται παραλαμβάνουν τὰ χημικὰ λιπάσματα εὐχερῶς διότι εὐκόλως πραγματοποιεῖται τὸ δάνειον παρὰ τῆς Α.Τ.Ε. Οἱ ἀσυνεταίριστοι ὅμως οὐχὶ εὐχερῶς καθόσον διὰ νὰ συνάψουν τὸ δάνειον πρέπει νὰ ἔλθουν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Ὑ(π)μὰ τῆς Α.Τ.Ε. ὅσοι δὲ δὲν εἶναι πιστοῦχοι δέον νὰ προσκομίσουν καὶ κτηματολόγιον καὶ ἡ δυσχερεία ἐπιτείνεται οὕτω καθόσον πηγαινοέρχονται οἱ ἀγρόται ἀπὸ χωρίου εἰς Κέρκυραν καὶ τάνάπαιιν πρὸς τακτοποίησιν καὶ ἐπιβαρύνεται οὕτω τὸ κόστος τῶν καλλιεργειῶν πολλῶν κτηματιῶν μὴ προσερχομένων πρὸς παραλαβὴν των.

Δ' ΣΙΤΟΣΠΟΡΟΣ

Διὰ σιτοσπορὰν ἀπαιτοῦνται 300 τόννοι σίτου πλὴν λόγω τῆς καταστάσεως μόνον 15 τόννοι ἀφίχθησαν καὶ διανεμήθησαν εἰς τινὰς Κοιν/τας καὶ ἀναμένονται ἔτεροι 80 τόννοι. Ὑπολογίζομεν μὲ τὴν ποσότητα ταύτην νὰ σπαρῶσιν αἱ ὑπόλοιποι ἀσπαρτοὶ εἰσέτι ἐκτάσεις καὶ νὰ παραμείνουν ἀσπαρτοὶ γαῖαι περὶ τὰ 7.500 στρέμματα ἐλλείψει σιτοσπόρου καὶ ἄζωτούχων λιπασμάτων ἵνα ἐπιτύχωμεν τὴν καλλιεργηθεῖσαν ἔκτασιν τοῦ 1939.

Μετὰ-τιμῆς

Ὁ Δ)ντὴς Γεωργίας Κερκύρας καὶ Πρ. Ν. Ε.Γ.Ε.Κ.

Θ. ΤΖΙΦΟΣ

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον
Ἀθῆναι 27 - 12 - 46

Η ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Ἐπιστολὴ τῆς Ἐνώσεως Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν Τρικκάλων πρὸς τὴν Α.Τ.Ε.

Τὴν ἔκθεσιν αὐτὴ μᾶς τὴν ἔστειλε ἕνα μέλος τῆς ΕΠΑΝ ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας καὶ τὴ δημοσιεύομε γιὰτι ἔχει γενικὸ ἐνδιαφέρον ὅπως καὶ τὸ προηγούμενον ἔγγραφο ποὺ παραθέσαμε.

Ἐχει ὑποστηριχθεῖ ἐπανειλημμένα ἀπὸ εἰδικούς ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἔχει γίνεῃ ἕνα βαρὺ γραφειοκρατικὸ ἴδρυμα, τὸ ὁποῖον ἔχει καταντήσῃ ὁ βραχνᾶς-τῆς Ἀγροτικῆς τάξεως καὶ φέρει βαρύτερες εὐθύνες γιὰ τὴν καθυστέρηση ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία, τὴν κατάνειξη κάθε συνεταιριστικῆς πρωτοβουλίας καὶ τὸν τορπιλισμὸν κάθε συνεταιριστικῆς προσπάθειας στὸν ἀγροτικὸ τομέα.

Τὸ πιδ κάτω δημοσιεύομενον ντοκουμέντον ποὺ ἀπευθύνεται στὴ Διεύθυνσιν Ἀγροτικῆς Πίστεως ποὺ κατευθύνει κυριαρχικὰ τὴν ἀγροτικὴ πίστιν δίνει μιὰ πολὺ σαφὴ ἰδέα τῆς νοοτροπίας τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ ρόλου τῆς στὴν Ἀγροτικὴ οἰκονομία. Ἀξίζει ὅσοι ἀσχολοῦντι μὲ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία νὰ τὸ μελετήσουν,

κατόπιν αὐτοῦ γιὰτι θὰ βγάλουν πολὺτιμα συμπεράσματα.

ΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΔΙΣΜΩΝ ΤΡΙΚΚΑΛΩΝ

Ἀριθ. 2089

Τρίκκαλα 28 - 12 - 46

Ἀγροτικὴν Τράπεζαν Ἑλλάδος

Δ)σιν Ἀγρ. Πίστεως τμήμα χρημ. Γεωργ. ὁργανώσεων

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3543/85029[20] - 2 - 46 διαταγῆς ὡμῶν. Μετὰ τὴν κοινοποίησιν ταύτης ἡμῖν παρὰ τοῦ ἐνταῦθα Ὑπ(ή)τος σας, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὡμῖν τὰ κάτωθι:

Ἐπειδὴ ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ περιεχομένου τῆς ὡς ἄνω Διαταγῆς Σας, δὲν προκύπτει σαφὴς πρακτικὴ διάθεσις Σας, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν προσπαθειῶν τῆς Ἐνώσεώς μας διὰ

την διενέργειαν τυροκομῆσεως ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν παραγωγῶν, εὐρισκόμεθα καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀνάγκην ὅπως ὑπομνήσωμεν ὑμῖν τὰ ἑξῆς :

Ἡ Ἐνώσις μας ἀποφασίσασα ἀπὸ καιροῦ ὅπως ἐνεργῇ-σειέφετος τυροκόμησιν γάλακτος τῶν παραγωγῶν ὠρισμένων Συνθημάτων περὶ παντὸς τῆς πόλεως Τρικκάλων, ἡτήσατο μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀπαιτούμενων προκαταρκτικῶν συνεννοήσεων μετὰ τῶν παραγωγῶν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν σχετικῶν ἐνεργειῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον καὶ τὴν ἀρωγὴν τῆς ὑμετέρας Τραπεζῆς.

Ἀρωγὴν ἠθικὴν ἀλλὰ καὶ ὀλικήν.

Καὶ ἔπραξε τοῦτο ὁρμωμένη ἐκ τῶν μᾶλλον ἀγαθῶν αἰσθημάτων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγῶν μας, νομίζουσα ὅτι, ὡς ἦτο φυσικόν, θὰ εὕρισκε τὴν ὑμετέραν Τράπεζαν ἐξ ἴσου ἐνδιαφερομένην καὶ συνεπικουρὸν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἰδίου σκοποῦ.

Λέγομεν δὲ καὶ τὴν ὑμετέραν Τράπεζαν, διότι δὲν ἀποκρύπτομεν ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀκόμη χρόνου ὑμέτερα ὑπηρεσιακὰ ὄργανα, ὅπως ὁ Ἐπιθεωρ. κ. Βένος ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον μᾶς παρότρυνε πρὸς διενέργειαν Συνικῆς τυροκομῆσεως, ἀλλὰ καὶ μᾶς ἐπήνεσε διότι περίσου δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἴδιος τὴν τυροκόμησιν.

Ἀκόμη—ἀκόμη δὲ καὶ πρόσωπα διευθύνοντα τὴν Ἀγρ. Πίστιν παρὰ τῇ ὑμετέρᾳ Τραπεζῇ εἰς τὰς ποσοφικὰς παραστάσεις μας καὶ συνομιλίας δὲν ἀπέκρυπταν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν διὰ τὴν ἐνέργειαν τοιαύτης ἐργασίας.

Ἡδὴ ὁμολογοῦμεν ὅτι μᾶς ἐκπλήσσει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀνω διαταγῆς Σας πρὸς τὸ Ὑπ.μα. Ἡ ἐκπλήξις μας δὲ προέρχεται ἀπὸ τὴν παρατηρουμένην μεταβολὴν καὶ διαφορὰν μεταξὺ λόγων καὶ πράξεων τῶν ὁργάνων τῆς Κεντρ. ὑπηρεσίας τῆς Τραπεζῆς.

Δὲν γνωρίζομεν δὲ ποῦ ἀκριβῶς ἔγκειται τοῦτο : εἰς τὴν ἔλλειψιν πρακτικοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ὡς ἀνω ἐργασίας ἢ τὴν ἔλλειψιν σχετικῆς πείρας τῶν ἰθὺνόντων τὴν ἀγροτικὴν πίστιν τῆς ὑμετέρας Τραπεζῆς, γηγόνοντα ὅμως—ἐφ' ὅσον γνωρίζομεν—ποῦ δὲν φαίνεται νὰ συμβαίνουν.

Καὶ διὰ νὰ εἴμεθα συγκεκριμένοι δὲν παραμένει νὰ σὰς ἀναλύσωμεν τὴν ἔννοιαν τῶν γραφομένων μας.

1) Διὰ τῆς Διαταγῆς Σας ὁμιλεῖτε περὶ ἀμφιβολιῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τῆς προκαταβολῆς, τὸ ποσὸν τῶν 1200 δρχ. κατ' ὁκάν, τὸ ποσὸν Σας φαίνεται ὡς ὑπέρρογον. Ἐπ' αὐτοῦ γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ἡδὴ ἐχορηγήθη προκαταβολὴ παρ' ἐμπόρων εἰς τοὺς ἀγρότας τὸ ποσὸν τῆς 1 1/2 ὁκᾶς ἀραβοσίτου διὰ μίαν ὁκάν γάλακτος εἰς ἄλλας δὲ περιπτώσεις καὶ ἀπὸ 1350 δρχ. κατ' ὁκάν γάλακτος μέχρι 1450 δρχ. κατ' ὁκάν.

Αἱ ἀνω ἐμπορικαὶ χορηγήσεις ἐγένοντο δι' ὁλόκληρον τὴν πόσότητά τοῦ παραχρησμένου γάλακτος ὑπὸ τῶν ζώων τῶν παραγωγῶν.

Ἐφ' ὅσον περὶ τούτου ὑπάρχει καὶ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, δύνασθε ὅπως ἀναθέσθε τὴν ἐξακριβώσιν τοῦ ὡς ἀνω γεγονότος καὶ εἰς τὰ ὑπηρεσιακὰ ὄργανα ὑμῶν.

2) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν παραγωγῶν διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ προπώλησις τοῦ γάλακτος δέον νὰ γίνῃ μέχρι τέλους Δεκεμβρίου, ἐκάστον ἔτους τὸ πολὺ.

Οἱ παραγωγοὶ μπορεῖ νὰ εἶναι συνεταίρισμένοι, μπορεῖ νὰ εἶναι καλοὶ συνεταίρισται, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ. Ἐχουν καὶ ἀνάγκας καὶ μάλιστα τρομακτικὰς διὰ τὴν ἐαυτῶν τῶν συντήρησιν ὡς καὶ τὴν διατήρησιν τῆς κτηνοτροφίας τῶν.

Ὅταν λοιπὸν ἡμεῖς συμφωνήτε ὅτι θὰ κάμωμεν συνεταίριστικὴν τυροκόμησιν δὲν σημαίνει ὅτι τελικὰ θὰ ἀποφασίσθε νὰ μᾶς ἐνισχύσθε παρακαίρως καὶ με χορηγήσιν ψυχλῶν ὅπως μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ πρότασις σας τῆς ἐνισχύσεως τῶν με 10 ὁκ. βαμβακόκητας καὶ αὐτῆς χατηρικῶς ὅπως προκύπτει ἐκ τῆς ἀνω διαταγῆς Σας.

Βέβαια δὲν λέγομεν ὅτι πρέπει διὰ τῆς προκαταβολικῆς ἐνισχύσεως νὰ καλυφθοῦν ὅλα τὰ δρία τῆς ἀξίας τοῦ προσκομισσομένου γάλακτος.

Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ εἰς τὸ κεφάλαιο αὐτὸ ἢ Ἐνώσις μας δὲν ὑπῆρξε παράλογος.

Ἐζήτησε ὅπως χορηγηθῇ ὡς προκαταβολικὴ ἐνίσχυσις εἰς τοὺς κτηνοτρόφους εἴτε εἰς χρῆμα εἴτε εἰς κτηνοτροφάς, ἢ ἀξία 20 ὁκ. γάλακτος κατὰ γαλακτοφόρον ζῶον, δεδομένου ὅτι ἡ μηνιαία παραγωγή ἐνὸς τοιοῦτου ζώου εἶναι τουλάχιστον 45 ὁκ. διὰ διάστημα 90 ἡμερῶν ποῦ διαρκεῖ ἡ τυροκομία καὶ με ὑπολογισμὸν τιμῆς κατωτάτου. ὁρίου αὐτῆς δηλ. τῶν δραχ. 1200 κατ' ὁκάν.

Τὰ ἐζήτησε δὲ αὐτὰ ἡ Ἐνώσις μας διότι οὕτω ἐζήτησαν ἀπὸ αὐτὴν οἱ παραγωγοὶ οἵτινες θὰ συμμετεῖχον εἰς τὴν συνεταίρικὴν τυροκόμησιν, ἀντιλαμβανόμενοι καὶ οἱ ἴδιοι ὅτι ἀπαξ θὰ ἐγένετο συνεταίρικὴ τυροκομία θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὀλιγαρχέστεροι εἰς τὰς προκαταβολάς.

Τοῦτο λέγομεν διότι ὁμολογοῦμεν—οἱ παραγωγοὶ ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους λαμβάνουν ὡς προκαταβολὴν ὁλόκληρον περίπου τὴν ἀξίαν τοῦ παραχρησμένου γάλακτος τῶν,

Συνεπῶς δὲν ἀποτελεῖ τὸ αἴτημά μας τοῦτο οὔτε ὑπερβολὴν οὔτε προσπάθειαν δολίας ἀποσπάσεως τῶν χρημάτων τῆς ὑμετέρας Τραπεζῆς, ἵνα δημιουργηθῇ παρ' ὑμῶν καχυποψία, ὡς ἐξεφράσθητε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Πάντοτε εἰς τὰ αἰτήματά μας εἴμεθα λογικοὶ καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς πραγματικότητος.

Ἰσως διότι πιστεύομεν ὅτι ἡ καλὴ ἔννοια τῆς συναλλαγῆς μετὰ τὴν Ἀγροτ. Τράπεζαν δέον νὰ βασίζεται εἰς τὴν καλὴν πίστιν ἐκατέρωθεν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν κατανόησιν.

Δὲν ζητοῦμεν παραλογισμούς, οὔτε καὶ παζαρεύομεν μετὰ γεωργικὰ ζητήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει χαραχθῇ συνεταίρικὴ γραμμὴ.

Ἐάν πραγματικῶς ἡ ὑμέτερα Τράπεζα ἐπιθυμεῖ τὴν ἀρωγὴν μας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς συνεταίρικῆς ἐργασίας, ὅπως ἡ τυροκόμησις, ἡ ἐπιτυχία ἄλλωστε τῆς ὁποίας ὁμοῦ ἀντανάκλασιν θὰ ἔχει καὶ ἐπ' αὐτῆς, νομίζομεν ὅτι ὀφείλει νὰ μᾶς βλέπει χωρὶς καχυποψίας καὶ μετὰ τὴν ἰδίαν πίστιν ὅπως ἡμεῖς πλέτομεν τὴν ὑμετέραν Τράπεζαν.

Οἱ ὑπερβολικοὶ δισταγμοί, αἱ ἀμφιβολαί, οἱ δυσβάστακτοι καὶ πρακτικῶς ἀνεφάρμοστοι ὅροι, δὲ μίαν τὸ σον σημαντικὴν ἐργασίαν ἡ ὁποία μάλιστα ἐγκαινιόζεται με ἐλπίδας καὶ ἀπεριόριστον αἰσιοδοσίαν, φρονοῦμεν ὅτι δὲν συντελοῦν πρὸς θεμελίωσιν τῆς ἐργασίας ταύτης.

Ἡδὴ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι παρέμειναν μερικοὶ πιστοί, με τοὺς ὁποίους δυνάμεθα ἔστω καὶ τὸσον ἀργὰ ν' ἀρχίσωμεν τὴν ἐργασίαν.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν καὶ ἡ ὑμέτερα Τράπεζα θὰ ἐπεθύμει τοῦτο, παρακαλοῦμεν ὅπως κατὰ τὸ δυνατόν συντομώτερον, εἰ δυνατόν τηλεγραφικῶς, ἐγκριθῇ ἡ αἴτησις μας περὶ χορηγήσεως ἀναλόγου προκαταβολικῆς ἐνισχύσεως εἰς τοὺς μὴ εἰσέτι προπώλησαντας τὸ γάλα τῶν τοιοῦτους παραγωγούς.

Ἄλλως ἡ ἐργασία αὕτη δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ναυαγήσασα καὶ δι' ἐφέτος ὅπως ἐναυάγησεν καὶ ἡ ἐργασία τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σησαμίου ἢν ἐζητήσαμεν πρὸ καιροῦ.

Ὅλα τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά ἄτινα ζητεῖτε, ὅπως π. χ. δηλώσεις τῶν παραγωγῶν, κανονισμοὶ κλπ., ἔχουν τακτοποιηθῇ, ὡς τοῦτο ἐγνωρίσαμεν καὶ διὰ τῆς Νο 1889 4 - 11 - 46 πρώτης αἰτήσεώς μας πρὸς τὸ Ὑποκατάστημα.

Τὰ ἀναγκαῖα σκευὴ θὰ ἐξευρεθοῦν ἐπίσης μερίμνη τῆς Ἐνώσεως.

Ἡδὴ, ἀναμένομεν ταχεῖαν ὑμῶν ἐγκριτικὴν ἀπόφασιν, ἢν καὶ πιστεύομεν ὅτι θὰ ἔχωμεν, διότι ἐξ ἴσου πιστεύομεν ὅτι καὶ ὑμεῖς τελικῶς θὰ ὁλοκληρώσθε τὸ ἐνδιαφέρον σας διὰ πρακτικῶν μέτρων πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀνω ἐργασίας.

Μετὰ μεγίστης τιμῆς

Ἐνώσις Γεωργικοῦ Συνισμοῦ Τρικκάλων

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΠΑΤΟΥΛΙΩΤΗΣ

ΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΧΡΥΣΟ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Ἀνασκόπηση γιὰ τὸ 1946)

Μέσα στὸ 1945 ἡ οἰκονομικὴ κρίσις ὅπου παραδέρνει ἡ χώρα μεταδεκεμβριανὰ ἔφθασε στὸ δέυτερό της σημεῖο. Δὲ θάταν καθόλου ὑπερβολὴ νὰ ποῦμε πὼς βρισκόμαστε ὑπὸ πρῶτὰ σὲ οἰκονομικὸ χάος ἀπὸ κάθε ἄποψη. Γύρω σὲ ὅλες τὰς οἰκονομικὰς ἐκδηλώσεις τῆς χώρας ἔχει δημιουργηθῇ ἀδιέξοδος.

Μὲ ἰδιαίτερη ὁμῶς δέυστη τὰς τελευταῖα ἐμφανίζεται ἡ κρίσις στὸν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας. Τὴν δέυστη αὕτη ἀνάμεσά σ' ἄλλα τὴ χαρακτηρίζει καὶ ἡ ἐξαπτιση, μέσα στὸ χρόνο, τῶν ἀποθεμάτων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος σὲ ἐξωτερικὰ συνάλλαγμα καὶ χρυσό.

Ἡ διασπάθισις αὐτῶν ἀποθεμάτων σὲ συν)μα καὶ χρυσὸ βάζει σὲ κίνδυνον γὰρ τὸ ἄμεσο μέλλον, ὅστερα ἀπὸ τὴν ἀποχώρησις τῆς Ὀύνης μέσα στὰ 1947, ἀκόμα καὶ τὸ ψαμὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Πιὸ κάτω δίδομε ἀνάλυσιν τῆς κίνησις τοῦ συναλλάγματος καὶ τοῦ χρυσοῦ στὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος μέσα στὸ 1946 καὶ τοῦ τρόπου διάθεσής τους.

Α) Ἐξωτερικὸ συνάλλαγμα.

Τὴν πρώτη τοῦ Γενάρη 1946 ἡ κατάσταση τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος παρουσίαζε ὅσον διαθέσιμα τῆς στὸ ἐξωτερικὸ σὲ δολλάρια καὶ λίρες ἀγγλικαί:

£ 41 105 000 καὶ \$ 42 594 000.

Ὅμως στὴν πραγματικότητά τὰ καθαρὰ διαθέσιμα τῆς ἦταν:

£ 29.950.000 καὶ \$ 42.594.000.

Γιατὶ στὸ ποσὸ τῶν £ 41 105 000 περιλαμβάνονται καὶ £ 11 155 000 ποῦ εἶναι τὰ μέχρι τὴν ἡμέρα ἐκείνη ποσὰ ποῦ κατεβλήθησαν γιὰ ἔξοδα τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων στὴ χώρα μας καὶ ποῦ καταβάλλονται σὲ συμψηφισμὸ μετ' ἀντίστοιχα ἔξοδα τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἑλλήν. στρατ. δυνάμεων.

Στὶς 30 τοῦ Νοέμβρη 1946 τὰ διαθέσιμα σύμφωνα πάλι μετὰ τὴν κατάστασιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἦσαν:

£ 44 993 000 καὶ \$ 18 346 000

Ἀπὸ τὸ ποσὸ τῶν λιρῶν κρῖται ὅτι ἀφαιρεθοῦν £ 16 916 000 γιὰ δαπάνες τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων καὶ £ 21 000 999 ποῦ ἀποτελοῦν, τὸ κάλυμμα γιὰ τὴν σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς σύμφωνα μετὰ τὴν Ἀγγλο-ελληνικὴν οἰκονομικὴν συμφωνίαν. Τὸ κάλυμμα ἀρχικὰ ἦταν 25 ἑκατ. λίρες. Ὅμως μέσα στοὺς δύο τελευταίους μῆνες ἐλαττώθηκε κατὰ 7 ἑκατ. γιὰ λόγους ποῦ θὰ δοῦμε ἀμέσως παρακάτω.

Ἐτοὶ στὴν πραγματικότητά στὶς 30 Νοέμβρη 1946 τὰ διαθέσιμα τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἦταν:

£ 7 007 000 καὶ \$ 18 346 000

Τὰ ποσὰ αὐτὰ ὁμοῦ στὸ σύνολό τους σχεδὸν ἀποτελοῦν ἀντίκρουσμα πτωσέων ποῦ ἔχουν ἀνοικτεῖ γιὰ εἰσαγωγὰς ἀπὸ τὶς διάφορες τράπεζες στὸ ἐξωτερικὸ. Ἐτοὶ στὴ διάθεσιν πιά τῆς Τραπεζῆς δὲν ἀπονέμει παρὰ τὸ κάλυμμα τῆς δραχμῆς—τὰ 10 ἑκατ. λίρες τοῦ δανείου τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως καὶ 8 ἑκατ. ἀπὸ τὰ 15 ἑκατ. τῆς δικῆς τῆς συμβολῆς γιὰτὶ μέσα στὸ ἔμνηνο Ν) ὅρη Δ) ὅρη διέθεσε κιάλας τὰ 7 ἑκατομμύρια ὅπως εἴπαμε προηγουμένα.

Δίδομε πρὸς κάτω πίνακες τῶν ὑπολοίπων 1) τῶν διαθεσίμων σὲ δολλάρια καὶ λίρες ἀγγλικαί κατὰ μῆνα στὸ 1946 σύμφωνα μετὰ τὰς καταστάσεις τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. 2) τῶν καταβολῶν στὸν ἀγγλικὸ στρατὸ καὶ 3) τοῦ καλλύμματος τῆς δραχμῆς:

1) Διαθέσιμα

	£	\$
1 Γενάρη 1946	41105000	42594000
31 »	43031000	42412000
28 Φλεβάρη »	49515000	44829000
31 Μάρτη »	52903000	38629000
31 Ἀπρίλη »	52289000	43103000
31 Μάη »	50739000	40622000
30 Ἰούνη »	50313000	39968000
31 Ἰουλῆ »	48262000	36666000
31 Αὐγούστου »	47252000	27985000
30 7) ὅρη »	46671000	25115000
31 8) ὅρη »	41088000	27993000
30 Ν) ὅρη »	44993000	18346000
31 Δ) ὅρη »	41698000	18509000

2) Καταβολὲς στὸ ἀγγλικὸ στρατό.

	£
1 Γενάρη 1946	11155000
31 »	12158000
28 Φλεβάρη »	13002000
31 Μάρτη »	13659000
30 Ἀπρίλη »	14189000
31 Μάη »	14550000
30 Ἰούνη »	15157000
31 Ἰουλῆ »	15601000
31 Αὐγούστου »	15714000
30 7) ὅρη »	15868000
31 8) ὅρη »	16521000
30 Ν) ὅρη »	16916000
31 Δ) ὅρη »	(359892).

3) Κάλυμμα.

	£
1 Γενάρη 1946	—
31 »	—
28 Φλεβάρη »	15000000
31 Μάρτη »	25000000
30 Ἀπρίλη »	25000000
31 Μάη »	25000000
30 Ἰούνη »	25000000
31 Ἰουλῆ »	25000000
31 Αὐγούστου »	25000000
30 7) ὅρη »	25000000
31 8) ὅρη »	25000000
30 Ν) ὅρη »	21000000
31 Δ) ὅρη »	18000000

Ἀπὸ τοὺς παραπάνω πίνακες προκύπτει ὅτι ἡ μείωσις τῶν διαθεσίμων ἀρχίζει κύρια ὅστερα ἀπὸ τὴν 31 τοῦ Μάρτη.

Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ διαθέσιμα διατέθηκε καὶ ἡ ὁλόκληρη τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος ποῦ ἀγοράστηκε ἀπὸ τὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἐμβάσματα τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἄλλες τυχόν πηγές.

Στοιχεῖα σὲ τί ποσὸ διέρχονται οἱ ἀγορές αὐτὲς δὲν ἔχουν δημοσιευθῇ. Ὅμως ἐνδεηκτικὴ εἶναι ἡ κίνησις ποῦ παρουσιάζει ὁ λ) σμὸς πιστοχρεώσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος στὸ ἐξωτερικὸ σύμφωνα μετὰ τὴν ὁποία τὸ μῆνα Ν) ὅρη ἀγοράσθηκαν £ 5 354 000 καὶ δολλάρια 19 896 000 καὶ τὸ μῆνα Δ) ὅρη £ 12 899 000 καὶ \$ 19 894 000. Στὴν κίνησιν αὕτη περιλαμβάνονται καὶ οἱ μεταφορὲς κοντυλιῶν ἀπὸ λ) σμὸ σὲ λ) σμὸ ποῦ δὲν ἀποτελοῦν ἀγορά συναλλάγματος. Οἱ μεταφορὲς αὐτὲς μποροῦν νὰ ὑπολογιστοῦν στὸ 25—30% κατὰ τὴ γνώμη μας.

Β) Χρυσός.

Από τις 14 Φλεβάρη 1946 άρχισε ή πώληση χρυσών λιρών από την Τράπεζα της Ελλάδος με τώ σκοπό τή σταθεροποίηση της τιμής της χρυσής λίρας. Στην πρώτη τη του Γενάρη 1946 τώ απόθεμα της Τραπεζής της Ελλάδος σέ χρυσό ήταν αξίας χάρτινων λιρών 6.792.630 πρὸς 173 σελίνια χάρτινα τήν ούγγιά χρυσού, δηλαδή 785.000 ούγγιες ή περίπου λίρες χρυσές 3.150.000. Μέσα στο 1946 αγοράστηκαν 250.000 ούγγιες—κάπου 1.000.000 χρυσές λίρες—στην άμερικανική αγορά και 600.000 ναπολεόνια—480.000 χρυσές λίρες—στη γαλλική αγορά με διάθεση ποσού 15 έκ.ατ. δολλαρίων. Έτσι τώ απόθεμα χρυσού πού υπήρχε τήν πρώτη του Γενάρη 1946 προσέθηκαν άκόμα 1.500.000 χρυσές λίρες. Συνολικά 3 χρυσές της Τραπεζής της Ελλάδος στά 1946 έφτασε τώ 4.650.000 χρυσές λίρες.

Στή 31 του Δ)βρη 1946 τώ απόθεμα σέ χρυσό σύμφωνα με τήν κατάσταση της Τραπεζής ύπολογισμένο σέ χάρτινες λίρες πρὸς 173 σελίνια χάρτινα τήν ούγγιά ήταν £ χάρτ. 4.887.000 ή λίρες χρυσές 2.270.000.

Έτσι μέσα στά 1946 διατέθηκαν λίρες χρυσές 2.380.000 στήν έσωτερική αγορά γιά τή συγκράτηση της τιμής της λίρας.

Από τώ απόθεμα της 31 του Δ)βρη 1945 πρέπει ν' αφαιρεθούν άκόμα 1.000.000 λίρες χρυσές πού δεσμεύτηκαν από τήν άμερικανική τράπεζα Φεντεράλ Ριζέρβ σαν ενγύηση γιά τώ άνοιγμα πίστωσης 10 έκ.ατ. δολλαρίων.

Γ) Διάθεση του χρυσού και του έξωτερικού συναλλάγματος.

Όπως είδαμε παραπάνω μέσα στο 1946 πουλήθηκαν στήν έσωτερική αγορά από τήν Τράπεζα της Ελλάδος λίρες χρυσές 2.270.000 γιά τή συγκράτηση της τιμής της χρυσής λίρας. Τώ ποσό αυτό πού αντιπροσωπεύει 306.450 έκ.ατ. δραχμές αποτέλεσε κατά κανόνα μέσο θησαύρισης του μεγάλου κεφαλαίου. Ανόνομα προσωρινό μέτρο ή πούληση του χρυσού κατάντησε μόνιμο και εξανέμιζε στο 19μηνο διάστημα πού ίσε σχύει ολόκληρο τώ σέ χρυσό κρατικό απόθεμα χωρίς καθόλου νά επηρεάσει τήν συγκράτηση των τιμών άκόμα περισσότερο τήν συμπίεση των τιμών όπως έπαγγέλθηκε ή Κυβέρνηση γιά τώ ίδιο διάστημα οί τιμές στο έσωτερικό ανέθηκαν κατά σοβαρό ποσοστό και ή διαφορά με τις τιμές στο έξωτερικό παραμένει στο διπλάσιο και πλέον. Χαρακτηριστικό είναι ότι χορηγήθηκαν από τήν Τράπεζα της Ελλάδος στο διάστημα Μάρτης έως Ν)βρης 1946 υπό τύπον πίστώσεων, σούς χωρίς κανένα έλεγχο γιά τή δασεί τους, σούς Βιομηχάνους και Έμπόρους πολλά έσεκατομύρια πού διατέθηκαν από τούς τελευταίους σέ μεγάλο ποσοστό στήν αγορά χρυσών λιρών. Έτσι τώ ίδιο τώ κράτος έδωσε τώ μέσα σούς Βιομηχάνους και έμπόρους γιά τώ ίδιο ποσόν τόν κρατικό χρυσό.

Τώ ίδιο μπορεί νά πεί κανείς και γιά τή διάθεση του έξωτερικού συναλλάγματος. Τώ συνάλλαγμα πού δια-

τέθηκε γιά εισαγωγές ύπολογίζεται σέ 160 έκ.ατ. δολλάρια. Όμως κι αυτό—χαρακτηριστικό της οικονομικής άναρχίας αλλά και του φασορισμού πού κυριαρχεί σέ κάθε οικονομικό τομέα πρὸς τις εμποροβιομηχανικές τάξεις— διατέθηκε χωρίς κανένα έλεγχο γιά τήν άναγκαιότητα των ειδών, πού εισήχθησαν στή χώρα. Έτσι μέσα στά 1946 εισάχθηκε καφές σέ ποσότητα πάνω από τώ διπλάσιο εκείνης πού εισάχθηκε στά 1939, άρώματα στο τριπλάσιο, φρέσκο βούτυρο κ.τ.λ. Έχομε ύπ' όψει μας κατάσταση πιστώσεων πού άνοιχτηκαν γιά εισαγωγές μέσω μιας τραπεζής στήν Αθήνα. Δίνουμε παρακάτω τήν ανάλυση:

Καλαμαράκια και σαρδέλλες κονσ.	\$	14260
Ρούχα παλιά και ύφασματα	»	99163
Πιατικά	»	10775
Ηλεκτρικές φριγανιέρες	»	265
Βούτυρο φρέσκο	»	57775
Άλευρα πολυτελείας	»	53964
Παστρομάς	»	10030
Βιόλια	»	10535
Αυτοκίνητα	»	2450
Σύρματα και άνταλ, μηχανών	»	44207
Χαρτί δημοσίον.	»	15300
Τσιγαρόχαρτο	»	5500
Κριθάρι	»	58530
Μέταλλα	»	8430
Δέρματα	»	20700
Φάρμακα	»	3000
Φασόλια	»	2700
Ρέγγες	»	32300
Έρσια	»	8756
Ρύζι	»	31870
Γάλα σκόνη	»	11600
Σύνολο		3498480

Έτσι σέ σύνολο εισαγωγών αξίας 500 χιλ. περίπου δολλαρίων πρὸς 2 1/2 % διατέθηκε γιά καλαμαράκια, 20% γιά πολιά ρούχα και ύφασματα πού παράγονται κι' έδω, 2 1/2 % γιά πιατικά και ηλεκτρ. φριγανιέρες, 11 1/2 % γιά φρέσκο βούτυρο, 10 % γιά άλεύρια πολυτελείας 2% γιά βιόλια, άκόμα και 2 % γιά παστρομάς.

Συνολικά δηλαδή πάνω από 55% του συναλλάγματος πού διατέθηκε πήγε γιά είδη τέλεια άχρηστα γιά τήν παραγωγική ανάπτυξη του τόπου, άλλα και τών ύπόλοιπων 49% ή χρησιμότητα είναι άμφισβητήσιμη.

Η τέτοια κατάσταση της διατιθέμενου συναλλάγματος είναι γενική σ' όλες τις πιστώσεις πού άνοιχονται γιά εισαγωγές και σ' όλες τις Τράπεζες.

Όσα παραπάνω έκτέθηκαν δείχνουν σέ γενικές γραμμές τήν κρίσιμότητα της καταστάσεως τώ στο ζήτημα των διαθεσίμων σέ έξωτερικό όσο και στο ζήτημα της γενικής οικονομικής κατάστασε στή χώρα. Κρίσιμότητα και άδιέξοδο όπου έφριξε τόν τόπο ή άσυνδοσία της έμπροσθ βιομηχανικής κλίσε και ή κυβέρνηση της του λαϊκού κόμματος.

Δ.

ΤΑ ΜΕΡΟΚΑΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ

(Μιά άνασκόπηση)

Η έξαγγελθείσα από τήν Κυβέρνηση μέσω του ύπουργού της Έργασίας άπόφαση γιά κατάργηση του νόμου 28 και τήν αντικατάστασή του με τώ σύστημα των συλλογικών συμβάσεων βάζει σ' έπικαιρότητα τώ ζήτημα των άποδοχών των μισθωτών στή χώρα μας και του βιωτικού τους επιπέδου.

Ο νόμος 28 του 1944 είναι από τούς πρώτους πού μπήκαν σ' έφαρμογή στή χώρα άμέσως ύστερα από τήν άποχώρηση των κατακτητών και τήν άφιξη έδω της κυβέρνησης «Έθνικής Ένότητος».

Ο νόμος αυτός μπήκε σ' έφαρμογή ύστερα από άγγλική έπιταγή και έδωσε τώ δικαίωμα σούς ύπουργούς Έργασίας και Οικονομικών νά καθορίζουν τούς μισθούς και τώ μεροκάματα σέ όλη τους τήν κλιμάκωση από τώ κατώτατο μέχρι τώ ανωτάτου και ή άποδοχή των μεροκάματων και των μισθών πού καθορίζεται έτσι ήταν ύποχρεωτική τόσο γιά τούς εργοδότες, όσο και γιά τούς μισθωτούς. Έτσι με τήν έπέμβαση των Άγγλων έμπαινε μιά διατίμηση στά μεροκάματα και τούς μισθούς. Τά μεροκάματα πού καθορίστηκαν τότε έφταναν στο τετραπλάσιο περίπου των προπολεμικών. Ούσιαστικά τώ μεροκάματα αυτά και οί μισθοί ίσχυσαν από τώ Γενάρη του 1945 και έδωθε, γιά τώ μεταξύ μεσολάβησε ή σύγκρουση του Δεκέμβρη του 1944. Τά μεροκάματα πού καθορίστηκαν με βάση τώ νόμο 28 από τις ύπ' αριθ. 25800/1944 και 10129/1945 κοινές άποφάσεις ήσαν:

Α) Μισθοί: Άνώτατος 8800. Κατώτατος 5000.

Β) Μεροκάματα: Αρχιτεχνίτης 480, τεχνίτης 384, ειδικευμένος εργάτης 312, άνειδίκευτος εργάτης 240.

Τά μεροκάματα αυτά ίσχυσαν μέχρι τόν Ιούνιο 1945.

Κατά πόσο άνταποκρίνονταν τώ μεροκάματα αυτά στή δημιουργημένη κατάσταση μπορούμε νά τώ διαπιστώσουμε αντιπαραβάλλοντάς τα με τόν τιμαριθμικό δείκτη λιανικής πώλησης της Τραπεζής της Ελλάδος, παρ' όλον ότι αυτός δέ μας δίνει άκριβώς τόν τιμαριθμό κόστους ζωής, άντιστοιχού χρονολογίας πού είναι πάντα πολύ μεγαλύτερος. Στις 17 Απριλίου 1945, όταν άρχισαν νά βγάζουν αυτόν τώ δείκτη στήν Τράπεζα της Ελλάδος, ο δείκτης αυτός ήταν στά 950 (βάση Οκτώβρης 1940: 100) δηλαδή 9 1/2 φορές από προπολεμικά, τή στιγμή πού τώ μεροκάματα είχαν οριστή στίς 4 φορές μόλις 3 μήνες πριν και στίς 31 Μαΐου 1945 είχε φτάσει στά 1901 δηλαδή 19 φορές. Δηλαδή μέσα σέ 4 1/2 περίπου μήνες τώ μεροκάματα αντιπροσώπευαν τώ 20% των προπολεμικών!!

Γενικά στο διάστημα Γενάρη—Μάη 1945 οί μισθοί σέ μέσο όρο πληρώθηκαν 35% από τώ προπολεμικό τους μεροκάματο. Η κατάσταση αυτή όδήγησε σέ πολλούς άπεργιακούς άγώνες.

Τόν Ιούνιο του 1945 τώ μεροκάματα και οί μισθοί καθορίζονται με τις ύπ' αριθ. 11260/16-6-45 και 12100/21-6-45 κοινές ύπουργικές άποφάσεις.

Α) Μισθοί: Άνώτατος 30000. Κατώτατος 10000.

Β) Μεροκάματα: Αρχιτεχνίτης 720, τεχνίτης 600, ειδικευμένος εργάτης 500, άνειδίκευτος εργάτης 400. Δηλαδή στο 6πλάσιο από τώ προπολεμικά περίπου και στή 1 1/2 φορά από τώ προηγούμενα.

Τήν ίδια στιγμή και ύστερα από πώση των τιμών ο τιμαριθμικός δείκτης λιανικής πώλησης της Τραπεζής της Ελλάδος έδειχνε (στις 16 Ιουνίου) 1434, δηλαδή 14 φορές άπάνω από τόν Οκτώβρη 1940. Μ' άλλα λόγια, τήν ίδια στιγμή του καθορισμού τους, τώ μεροκάματα καθορίστηκαν στίς 2 1/2 φορές κάτω από τώ προπολεμικά. Έτσι οί εργάτες πληρώνονταν μέχρι τόν Αύγουστο 1945, διάστημα πού κρατήθηκε μιά σταθερότητα στίς τιμές, τώ 44% του προπολεμικού τους μεροκάματος.

Όμως από τώ Σεπτέμβρη 1945 μέχρι της 15 Νοέμβρη 1945, όταν δηλαδή έγινε καινούργια άναπροσαρμογή των μισθών και μεροκάματων από τήν Κυβέρνηση Κανελλοπούλου, ο τιμαριθμικός δείκτης της Τραπεζής της Ελλάδος από 1508 πού ήταν στήν 1 Σεπτέμβρη φτάνει στά

4477. Έτσι στίς 15 Νοέμβρη 1945 τώ μεροκάματο έκπροσώπευσε τώ 15% του προπολεμικού!!

Στό ίδιο διάστημα οί μισθοί πληρώθηκαν σέ μέσο όρο τώ 21% του προπολεμικού τους μεροκάματος. Τήν καταπληκτική αυτή ύποτίμηση των μισθών και μεροκάματων μειώνει κάπως ή ένίσχυση πού δόθηκε από τήν Κυβέρνηση στο τέλος του Οκτώβρη από 2 μισθούς και 25 μεροκάματα. Έτσι ο μέσος όρος των άπολαυών των μισθωτών ανέβηκε στά 33%. Πρέπει νά σημειωθεί ότι ή ένίσχυση δόθηκε ύστερα από άπεργιακούς άγώνες, σούς όποιους πήραν μέρος τώ σύνολο σχεδόν των εργατών και ύπαλλήλων Αθήνας—Πειραιά.

Στήν άναπροσαρμογή πούγινε από τήν Κυβέρνηση των 15 ήμερών του Κανελλοπούλου και πού βάσταξε όσο και ή κυβέρνηση αυτή, οί μισθοί και τώ μεροκάματα με τήν ύπ' αριθ. 27700/20-11-1945 κοινή ύπουργική άπόφαση καθορίστηκαν:

Α) Μισθοί: Άνώτατος 47000. Κατώτατος 29500.

Β) Μεροκάματα: Αρχιτεχνίτης 1800, τεχνίτης 1500, ειδικ. εργάτης 1250, άνειδικ. εργάτης 1000.

Δηλαδή 2 1/2 φορές τώ μεροκάματο του Ιουνίου 1945 και 15 φορές τώ προπολεμικά. Στό 15ήμερο διάστημα ο τιμαριθμικός δείκτης λιανικής πώλησης της Τραπεζής της Ελλάδος ανέβηκε από 4477 στίς 5600 με μέσο όρο 5440. Έτσι πάλι τώ μεροκάματο μειώνεται στά 27% του προπολεμικού.

Τώ κακό ήτανε στο κατακόρυφό του τώ Δεκέμβρη του 1945. Η Κυβέρνηση του Δημοκρατικού Κέντρου διπλασιάζει με τις ύπ' αριθ. 31260/22-12-45, 31250/22-12-45 και 31240/22-12-45 κοινές άποφάσεις τούς μισθούς και τώ μεροκάματα. Έτσι τώ Δεκέμβρη 1945 έχουμε:

Α) Μισθοί: Άνώτατος 94200. Κατώτατος 59000.

Β) Μεροκάματα: Αρχιτεχνίτης 3600, τεχνίτης 3000, ειδικευμένος εργάτης 2500, άνειδίκευτος εργάτης 2000.

Σέ σχέση με τώ προπολεμικά τώ μεροκάματα αυτά και οί μισθοί είναι 30πλάσιο.

Η εξέλιξη του τιμαριθμικού δείκτη της Τραπεζής της Ελλάδος είναι 5736 τήν πρώτη του Δεκέμβρη και 18582 στίς 31 του ίδιου μηνός με μέσο όρο 8823. Έτσι στίς 31 Δεκέμβρη τώ μεροκάματο αντιπροσώπευε τώ 15% του προπολεμικού και σέ μέσο όρο γιά ολόκληρο τώ μήνα τώ 34%.

Σάν συμπέρασμα από τώ παραπάνω βγαίνει ότι στο διάστημα 15 μηνών από τήν άποχώρηση των Γερμανών και 7 μήνες ύστερα από τή λήξη του πολέμου σ' όλες τις χώρες οί Έλληνες μισθοί δεν ξεπέρασαν σέ αγοραστική ικανότητα τώ ένα τρίτο του προπολεμικού τους μεροκάματος πού κι' αυτό με τή σειρά του ο μέσος όρος δεν έκάλυπτε γιά μιά εργατική οικογένεια από 4 άτομα—πατέρα, μητέρα, δυό άνήλικα παιδιά—περισσότερα από τώ 83% των έξόδων διατροφής της οικογένειας—μόνο με μέση βάση τις 2500 θερμίδες κατ' άτομο, σύμφωνα με ύπολογισμό του τμήματος μελετών του Ε.Κ.Α.

Ας δούμε τώρα και πώς εξέλιχτηκαν τώ μεροκάματα και οί μισθοί μέσα στο 1946.

Βάση γιά τώ διακανονισμό των μισθών και μεροκάματων στά 1946 αποτέλεσε τώ έθρο τής άγγλοελληνικής συμφωνίας, πού επικύρωσε ό,τι μέχρι τήν εποχή εκείνη άνεπίσημα γινόταν. Τήν άγγλική έπέμβαση σέ κάθε οικονομική και παραγωγική έκδήλωση στή χώρα μας, άκόμα και μέχρι τώ βιωτικό επίπεδο των Έλλήνων εργαζομένων. Τώ έθρο αυτό, πού αποτέλε ή κηλίδα στήν ελληνική ιστορία, όρίζει ότι ο καθορισμός των μισθών και μεροκάματων θά γίνεται με βάση τήν τιμή του συναλλάγματος πού θά ίσχύει κάθε φορά.

Έτσι μαζί με τήν άνασταθεροποίηση πού έγινε τώ Φλεβάρη και τήν προσαρμογή της τιμής της χάρτινης λίρας στά 10πλάσιο της τιμής του Ιουνίου 1945, δεκαπλασιάστηκαν και τώ μεροκάματα με τις ύπ' αριθ. 3600 και 3601/1946 ύπουργικές άποφάσεις. Ο δεκαπλασιασμός αυτός έφερε τούς μισθούς και τώ μεροκάματα στο 60πλάσιο

Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ

(Με την πρωτοβουλία του Έθνικού Γαλλικού Δικαστικού κινήματος (Mouvement National Judiciaire Français) συνήλθε στα Παρίσι τον περασμένο Οκτώβρη διεθνές συνέδριο νομικών, υπό την προεδρία του Αντιπροέδρου του Γαλλικού Συμβουλίου Επικρατείας κ. Κασσέν. Το συνέδριο αυτό διαπίστωσε ότι δεν μπορεί ν' ανοικοδομηθεί μια μόνιμη ειρήνη χωρίς τη διεθνή δίωξη των εγκληματιών πολέμου και την εξόντωση των υπολειμμάτων του φασισμού, καθώς και χωρίς την προστασία, σε διεθνή κλίμακα, των δημοκρατικών ελευθεριών. Πάνω στο θέμα αυτό πήρε τη Γενική Απόφαση, που δημοσιεύεται παρακάτω. Το κείμενο

των προπολεμικών. Την ίδια εποχή ο τιμαριθμικός δείκτης λιανικής πώλησης της Τραπεζής της Ελλάδος ήταν στα 16720. Τα μεροκάματα και οι μισθοί καθορίζονταν στα 35 1/2 % των προπολεμικών.

Τα μεροκάματα αυτά ισχύουν ακόμη και μέχρι σήμερα. Παραθέτουμε πίνακα του μέσου όρου κατά μήνα του τιμαριθμικού δείκτη λιανικής πώλησης της Τραπεζής της Ελλάδος και του ποσοστού που αντιπροσωπεύουν τα μεροκάματα σε σχέση με τα προπολεμικά στη διάρκεια του 1946.

Μήνες	Τιμαρ. δείκτης	Ποσοστό μεροκ. %
Γενάρης	18 978	14 1/8
Φλεβάρης	16 545	36 1/2
Μάρτης	16 846	36
Απρίλης	16 813	36
Μάης	16 321	37
Ιούνιος	15 979	37 1/2
Ιούλιος	15 929	37 1/2
Αύγουστος	16 318	37
Σεπτέμβριος	17 724	34
Οκτώβριος	17 152	35
Νοέμβριος	16 737	34
Δεκέμβριος	17 049	35

Η κατάσταση όμως δεν μπορούσε ν' παραταθεί. Η εργατική τάξη δυο χρόνια σχεδόν καταδικάζονταν στην πείνα και στην εξαθλίωση από την πρακτική πλευρά. Εμπαινε καθαρά ζήτημα επιβίωσης. Η αντίδραση των εργατών άμεση και αποφασιστική. Ήδη από το 7)βρη του 1945 άρχισαν οι δυναμικότεροι κλάδοι ν' παραμερίζουν τις μονόπλευρες κρατικές διατιμήσεις στα μεροκάματα. Αρχή έγινε από τους τσαγκαράδες της Αθήνας τον 8)βρη του 1945 και με σύμβαση ανάμεσα στη σωματειακή τους οργάνωση και τους εργοδότες τους. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή το καλφαλίκι καθορίστηκε με βάση τις τρέχουσες τιμές ορισμένων ειδών διατροφής. Ακολούθησαν οι οικοδόμοι, οι τυπογράφοι και οι βιβλιοδέτες. Άλλοι κλάδοι πέτυχαν μεροκάματα στο τριπλάσιο και τετραπλάσιο από την κρατική διατίμηση με πίεση στους εργοδότες τους.

Σήμερα «τά κρατικά μεροκάματα δεν ισχύουν ούτε για τα κρατικά εργοστάσια και υπηρεσίες» όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ανακοίνωση του Εργατικού Κέντρου της Αθήνας.

Δίνουμε πιο κάτω πίνακα των μεροκάματων που πληρώνονταν στο τέλος του Δ)βρη 1946 σε 73 κλάδους στην Αθήνα με 62380 εργαζόμενους σύμφωνα με στατιστική του Εργατικού Κέντρου Αθήνας και με βάση το μεροκάματο του τεχνίτη που στην υπουργική απόφαση 3601 καθορίζεται σε δρχ. 6000. Στο σύνολο σχεδόν των 73

αυτό είναι αξιοσημείωτο όχι μονάχα για τις θαρραλέες ουσιαστικές διαπιστώσεις που περιέχει, παρά και για τη θεωρητική νομική κατασκευή του που είναι εξόχως ενδιαφέρουσα, γιατί από τα επί μέρους ομοιόμορφα εθνικά δίκαια συνάγει την ύπαρξη ενός διεθνούς κοινού δικαίου για τη δίωξη των εγκληματιών πολέμου και για την προστασία των ατομικών ελευθεριών και παραπέρα, από τη διαπίστωση αυτή συνάγει τις αναπόφευκτες συνέπειες, καταλύοντας και το σοφιστικό επιχείρημα ότι τάχα η δίωξη των εγκληματιών πολέμου προσκρούει στην υπέρτερη αρχή της μη αναδρομικότητας των νόμων.

αυτών κλάδων έχει ξεπεραστεί από 30% έως και πλέον από 800%.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Μεροκάματα μέχρι δρχ. 6000	1 κλάδος με 1200 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 6001—10000	8 κλάδοι με 27000 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 10001—15000	13 κλάδοι με 7190 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 15001—20000	12 κλάδοι με 5290 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 20001—25000	26 κλάδοι με 16000 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 25001—30000	8 κλάδοι με 2300 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 30001—40000	3 κλάδοι με 1900 εργαζόμενους
Μεροκάματα δρχ. 40000 και άνω	2 κλάδοι με 1500 εργαζόμενους

Έτσι ξεκουρελιάστηκε στην κυριολεξία η κρατική διατίμηση στους μισθούς και στα μεροκάματα από την πάλη των ιδίων των εργατών και υπαλλήλων. Η κυβέρνηση όμως, πιστός εκπρόσωπος της εμποροβιομηχανικής κλίμακας της χώρας, σπεύδει ν' ανακαταστήσει τον τρόπο για ν' αναστρέψει τη βελτίωση που πέτυχαν οι εργαζόμενοι στις απολεβές τους.

Η εξαγγελθείσα απόφασή της για κατάργηση του Ν. 28 και την επαναφορά του συστήματος των συλλογικών συμβάσεων της τεταρτοαυγουστιανής περιόδου σ' αυτό αποβλέπει.

Για την καθιέρωση των συλλογικών συμβάσεων στη δουλειά το παγκόσμιο προλεταριάτο έχει κάνει τεράστιους και αιματηρούς αγώνες. Όμως οι τεταρτοαυγουστιανοί τύπου συλλογικές συμβάσεις δεν είναι συμβάσεις που στηρίζονται στην ελεύθερη θέληση των συμβαλλόμενων αλλά συμβάσεις αγοραπωλησίας δούλων, όπου συμβαλλόμενοι είναι εργοδότες και δήθεν αντιπρόσωποι των εργατών πράχτορές τους, διορισμένοι από τη Κυβέρνηση στα Διοικητικά συμβούλια των εργατικών και υπαλληλικών οργανώσεων.

Με μια λοιπόν ξεκάθαρη προδοσία της εργατικής τάξης από τους περίεργους αυτούς δήθεν εκπρόσωπους των εργατών η Κυβέρνηση προσπαθεί ν'βάλει φραγμό στις αυξήσεις των μισθών και μεροκάματων.

Όμως και η νέα αυτή σκευωρία σε βάρος των εργατών και υπαλλήλων είναι εκ των προτέρων καταδικασμένη σε παταγώδη αποτυχία.

Έξ ίσου ενδιαφέρουσα είναι η αρχή που εξαγγέλλεται στην τελευταία περίοδο του Ιουλιού έδαφίου των αποφάσεων για την καταστολή των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας. Η αρχή αυτή που θ' αποτελέσει μια ακροατή εγγύηση των ατομικών δικαιωμάτων κι ελευθεριών, καθιερώνει, ότι τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας (καταδίωξη ατόμων ή ομάδων εξ αίτιας της Εθνικότητάς των, της φυλής των, της θρησκείας των ή των φρονημάτων των) θα τιμωρούνται κι όταν ακόμα εκτελούνται από άτομα ή οργανώσεις, που ενεργούν με την ιδιότητα των οργάνων του κράτους ή με την ενθάρρυνση ή την ανοχή του κράτους. Έτσι κανείς εγκληματίας με το ν'α περιβληθεί μια στολή και ν'α δρᾷ σαν ὄργανο αντιδραστικού κρατικού μηχανισμού δε θάχει ν'α καλυφθεί πίσω από το πρόσχημα της εκτέλεσης προσταγής ή της άσκησης νόμιμης αρμοδιότητας, αν οι πράξεις του έχουν την αντικειμενική υπόσταση εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας.

Ακόμα σημαντικότερη, από την άποψη των συνεπειών της είναι η 4η σχετική παράγραφος που εισηγείται την τιμωρία κάθε προπαγάνδας ή διδασκαλίας, που αποσκοπεί στην εξόντωση ομάδων ή ατόμων εξαιτίας της εθνικότητάς, της φυλής, της θρησκείας ή των δημοκρατικών φρονημάτων των. Σε συνέχεια προς τη Γενική αυτή απόφαση του συνεδρίου, πάρθηκαν άλλες δυο αποφάσεις, που φέρουν αριθμό 1 και 2 και δημοσιεύονται επίσης παρακάτω. Οι αποφάσεις αυτές προσθέτουν την ίδρυση μιας διεθνούς εταιρείας δημοκρατών νομικών, που θα επιδιώξει την επιβολή και την παραπέρα ανάπτυξη των αποφάσεων του συνεδρίου, κι αποφασίζει τη σύγκληση γενικής συνέλευσής της στις Βρυξέλλες, στις 17 Ιουλίου 1947. Με την ευκαιρία αυτή θα συγκροτηθεί και διεθνές συνέδριο νομικών «Το δίκαιο στην υπηρεσία της Ειρήνης».

Ο δημοκρατικός νομικός κόσμος της χώρας, που με τόση πίστη και αυταπάρηση μάχεται στην πρώτη γραμμή για την προάσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και των ελευθεριών του Ελληνικού λαού και για την καταστολή των εγκλημάτων που γίνονται εναντίον των ελευθεριών αυτών και που πολλές φορές παίρνουν το χαρακτήρα «εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας» σύμφωνα με το περιεχόμενο που δίνουν σ'αυτών τον όρο οι αποφάσεις του διεθνούς συνεδρίου των νομικών, έχουμε την ιδέα ότι θα πλουτίσει το θεωρητικό του οπλοστάσιο με τη μελέτη και την αφομοίωση των συμπερασμάτων και των αποφάσεων του συνεδρίου, που πρέπει ν'α σημειωθεί, πως δεν είχε κανένα στενό ή αποκλειστικό και μονομερή πολιτικό ή ιδεολογικό προσανατολισμό, αλλά υπήρξε πλατύτατα δημοκρατικό με έντονη την επίδραση των προοδευτικών νομικών των Ένωμ. Πολιτειών, της Μεγ. Βρετανίας, της Γαλλίας, των νοτιοαμερικανικών δημοκρατιών, των μελών της βρετανικής συμπολιτείας και με την ισότιμη συμμετοχή των νομικών της ΕΣΣΔ και των άλλων χωρών της ηπειρωτικής Ευρώπης. Θά δοθῇ ακόμα, καθώς πιστεύουμε, ευκαιρία, στους Έλληνες δημοκράτες νομικούς ν'α συγκροτήσουν

και στη χώρα μας την οργάνωση που θ'α μετασχει στη διεθνή εταιρεία των δημοκρατικών νομικών και ν'α συμβάλουν για την επικράτηση και την παραπέρα ανάπτυξη των αρχών της εταιρείας και σε εθνική και σε διεθνή κλίμακα. ... (Η. Ήλιο)

Γενική απόφαση.

Το Διεθνές Συνέδριο που, με την πρωτοβουλία του Έθνικού Γαλλικού Νομικού Κινήματος, συγκέντρωσε στο Παρίσι, στις 24, 25, 26 και 27 του Οκτώβρη 1946, νομικούς από τις Ένωμένες Πολιτείες της Αμερικής, την ΕΣΣΔ, τη Μεγάλη Βρετανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Βουλγαρία, την Κολομβία, την Κούβα, την Αίγυπτο, την Ισπανία, την Ελλάδα, το Ιράν, το Λουξεμβούργο, το Μεξικό, τη Νορβηγία, την Ολλανδία, την Πολωνία, την Αργεντινή, Δημοκρατία, τη Ρουμανία, την Ελβετία, την Τσεχοσλοβακία, τη Βενεζουέλα και τη Γιουγκοσλαβία, για ν' αναζητήσουν τα στοιχεία ενός κοινού διεθνούς δικαίου πάνω στο ζήτημα της «καταστολής των ναζιστικών εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας» και στο ζήτημα της «προστασίας των δημοκρατικών ελευθεριών».

Έχοντας υπόψη ότι η ανοικοδόμηση μιας μόνιμης ειρήνης είναι ο βασικός σκοπός των δημοκρατιών όλου του κόσμου και ότι οι δημοκράτες νομικοί έχουν καθήκον ν'α συντελέσουν σ' αυτό το έργο τους το κύρος και μ'α δλη τους τη, επιστήμη.

Έχοντας υπόψη ότι το μέλλον της ειρήνης είναι εξαρτημένο από την εξαφάνιση του φασισμού και την ενίσχυση της δημοκρατίας. Και ότι οι δημοκράτες νομικοί έχουν καθήκον ν' αναζητήσουν εκείνα τα μέσα που είναι πρόσφορα στο ν'α επιταχύνουν αυτή την εξαφάνιση κι' αυτή την ενίσχυση.

Έχοντας υπόψη ότι, κάτω από το φῶς των συζητήσεων του συνεδρίου, αποδείχτηκε πως ορισμένα απ'αυτά τα μέσα ανήκουν στο κοινό διεθνές δίκαιο και είναι ωφέλιμο ν'α διακηρυχθούν για ν'α γίνουν γνωστά και ν'α αναπτυχθούν.

Το Συνέδριο ψήφισε τις ακόλουθες αποφάσεις.

Α. Καταστολή των ναζιστικών εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας.

Έπειδή αποδείχτηκε πλήρως η συστηματική εξόντωση από μέρους των ναζιστών, πολλών εκατομμυρίων αθώων ιδιωτών.

Έπειδή οι μαζικές αυτές δολοφονίες που μπορούν ν'α ονομαστούν «γενοκτονία» συγκροτούν, από τη φύση τους διεθνή εγκλήματα του κοινού διεθνούς δικαίου, γιατί τιμωρούνται απ' όλους τους προϋφιστάμενους ποινικούς νόμους, που η ταυτότητά τους προσδιορίζει το κοινό διεθνές δίκαιο.

Έπειδή η έκταση της ένοχής στα εγκλήματα αυτά κατά της ανθρωπότητας προκύπτει από τη δημοσιότητα που πήρε η προμελέτη τους και κατ'α συνέπεια το ναζιστικό κόμμα αποτελεί μια οργάνωση με εγκληματική δραστηριότητα. Και όλοι οι προϋφιστάμενοι ποινικοί νόμοι, κατ'α μια δεύτερη εφαρμογή του κοινού ποινικού δικαίου, τιμωρούν εκείνους που ελεύθερα συμμετέχουν σε τέτοια οργάνωση.

Έπειδή η απόφαση της ένοχής στα εγκλήματα αυτά κατ'α της ανθρωπότητας προκύπτει από τη δημοσιότητα που πήρε η προμελέτη τους και κατ'α συνέπεια το ναζιστικό κόμμα αποτελεί μια οργάνωση με εγκληματική δραστηριότητα. Και όλοι οι προϋφιστάμενοι ποινικοί νόμοι, κατ'α μια δεύτερη εφαρμογή του κοινού ποινικού δικαίου, τιμωρούν εκείνους που ελεύθερα συμμετέχουν σε τέτοια οργάνωση.

Έπειδή η απόφαση της ένοχής στα εγκλήματα αυτά κατ'α της ανθρωπότητας προκύπτει από τη δημοσιότητα που πήρε η προμελέτη τους και κατ'α συνέπεια το ναζιστικό κόμμα αποτελεί μια οργάνωση με εγκληματική δραστηριότητα. Και όλοι οι προϋφιστάμενοι ποινικοί νόμοι, κατ'α μια δεύτερη εφαρμογή του κοινού ποινικού δικαίου, τιμωρούν εκείνους που ελεύθερα συμμετέχουν σε τέτοια οργάνωση.

Έπειδή η απόφαση της ένοχής στα εγκλήματα αυτά κατ'α της ανθρωπότητας προκύπτει από τη δημοσιότητα που πήρε η προμελέτη τους και κατ'α συνέπεια το ναζιστικό κόμμα αποτελεί μια οργάνωση με εγκληματική δραστηριότητα. Και όλοι οι προϋφιστάμενοι ποινικοί νόμοι, κατ'α μια δεύτερη εφαρμογή του κοινού ποινικού δικαίου, τιμωρούν εκείνους που ελεύθερα συμμετέχουν σε τέτοια οργάνωση.

παραπάνω δικαστήριο τα πιά συντριπτικά αποδεικτικά στοιχεία των ναζιστικών εγκλημάτων.

Επειδή η επίθεση ή «εγκλημα πολέμου» που διαπράχθηκε από τη ναζιστική Γερμανία και διαπιστώθηκε από το δικαστήριο της Νυρεμβέργης, δεν υπήρξε παρά ένα απλό μέσο για την παραπέρα ανάπτυξη του «εγκλήματος κατά της ανθρωπότητας» δηλ. της προγραμματισμένης εξόντωσης που επιδίωκε βασικά ο ναζισμός.

1ο. Είναι ένοχοι εγκλημάτων, κατά της ανθρωπότητας και πρέπει να τιμωρούνται όσοι εξοντώνουν, ή καταδιώκουν ένα άτομο ή μία ομάδα ατόμων εξ αιτίας της εθνικότητας, της φυλής, της θρησκείας ή των φρονημάτων τους. Τα εγκλήματα αυτά θα τιμωρούνται κι' όταν άκρως εκτελούνται από άτομα ή από όργανα, ενώσεις που ενεργούν με την ιδιότητα των οργάνων του κράτους, ή με την ενθάρρυνση ή την άνοχη του κράτους.

Τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας δεν έπηρεάζονται από την κατάσταση πολέμου.

2ο. Οι ένοχοι εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας πρέπει, προς το παρόν, να δικάζονται στο Κράτος, σε βάρος υπηκόων του οποίου διεπράχθηκαν τα εγκλήματα. Αν η καταστολή δεν μπορεί να γίνει από εθνικό δικαστήριο, οι ένοχοι πρέπει να παραπέμπονται μπρος στη διεθνή ποινική δικαιοδοσία.

Η έκδοση των εγκληματιών επιβάλλεται.

3ο. Για το μέλλον είναι ανάγκη η καταστολή των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας να καταχωρηθεί το γρηγορότερο σ' ένα διεθνή ποινικό κώδικα και να συγκροτηθεί σε σύντομο διάστημα μία διεθνής ποινική δικαιοδοσία.

4ο. Είναι απαραίτητο οι νόμοι να καταστέλλουν (απογορεύουν και τιμωρούν) την προπαγάνδα που διδάσκει την εξόντωση ή την καταδίωξη ατόμου ή ομάδας ατόμων εξ αιτίας της εθνικότητας, της φυλής, της θρησκείας ή των δημοκρατικών φρονημάτων τους.

Β. Προστασία των δημοκρατικών ελευθεριών.

Επειδή η ανοικοδόμηση μιας μόνιμης ειρήνης απαιτεί το σεβασμό των θεμελιωδών δημοκρατικών ελευθεριών, εγγυημένο μ' ένα σύστημα αποτελεσματικών κυρώσεων που θα καταστέλλει κάθε προσβολή κατά της ελευθερίας.

1ο. Το συνέδριο διαπιστώνει την ύπαρξη ενός κοινού διεθνούς δικαίου για την προστασία των ελευθεριών, που αποτελούνται από: την ελευθερία του λόγου, την ελευθερία των συγκεντρώσεων, την ελευθερία της συνείδησης και την ελευθερία της λατρείας.

2ο. Το συνέδριο διαπιστώνει την ύπαρξη ενός κοινού διεθνούς δικαίου για την προστασία των φυσικών ελευθεριών, που αποτελούνται πρώτα κ' από το απαραβίαστο της κατοικίας και τη μυστικότητα της αλληλογραφίας κι έπειτα από την ελευθερία της υπεράσπισης που εξασφαλίζεται με τη δυνατότητα της προσφυγής στη δικαιοσύνη την ανεξαρτησία του δικαστή και τη δημοσιότητα των συζητήσεων.

3ο. Το συνέδριο διαπιστώνει την ύπαρξη ενός κοινού διεθνούς δικαίου για την προστασία των πολιτικών ελευθεριών, που αποτελούνται από τα δικαιώματα του να εκλέγει, και να εκλέγεται, ο πολίτης χωρίς διάκριση καταγωγής ή πεποιθήσεων.

4ο. Το συνέδριο διαπιστώνει την ύπαρξη ενός κοινού διεθνούς δικαίου για την προστασία της συνδικαλιστικής ελευθερίας και του δικαιώματος των εργαζομένων σε κοινωνική ασφάλιση.

Απόφαση πρώτη.

Οι δημοκράτες νομικοί από 24 εθν. που συνήλθαν

στο Παρίσι στις 24, 25 και 26 του Οκτώβρη 1946.

Εχοντας υπόψη την εισήγηση που έγινε πάνω στα θέματα της καταστολής των ναζιστικών εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και της προστασίας των δημοκρατικών ελευθεριών.

Επειδή η για να πάρει όλη του την αποθεματικότητα το πρώτο αυτό κοινό διάθεμα των δημοκρατικών νομικών για την ειρήνη πρέπει να συνεχισθεί μία μόνιμη επικοινωνία μεταξύ τους.

Αποφασίζουν.

1ο. Ίδρύεται, με την απόφαση αυτή, διεθνής εταιρεία δημοκρατών νομικών (Association internationale de juristes démocrates).

2ο. Η εταιρεία επιδιώκει τους ακόλουθους σκοπούς:

- 1) να διευκολύνει την επικοινωνία στην ανταλλαγή γνώμων και πληροφοριών ανάμεσα στους νομικούς όλων των χωρών, και ν' αναπτύξει μεταξύ τους ένα πνεύμα αμοιβαίας κατανόησης και συναδελφότητας.
- 2) να εργασθεί για την πρόοδο της νομικής επιστήμης και του διεθνούς δικαίου με τη συμβολή των εθνικών δικαίων, καθώς και για το σχηματισμό ενός κοινού διεθνούς δικαίου των δημοκρατιών.
- 3) να συνεργασθεί για την πραγμάτωση των σκοπών των Ένωμένων Έθνων καλώντας τους νομικούς σε κοινή δράση, με το σκοπό:
 - α) να άναστηλώσει, να υπερασπίσει και ν' αναπτύξει τα δημοκρατικά δικαιώματα κι' ελευθερίες και μέσα στα νομοθετικά κείμενα και στην πράξη,
 - β) να φέρει σε καλό τέλος, και σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο, την τιμωρία των εγκληματιών πολέμου και να εξαλείψει, στην περιοχή του δικαίου τα υπολείμματα του φασισμού,
 - γ) να ενώσει τις παραπάνω προσπάθειες με όμοιες προσπάθειες κάθε άλλης ομάδας ή οργάνωσης, με σκοπό να εξασφαλίσει το σεβασμό του δικαίου στις διεθνείς σχέσεις και την καθιέρωση μιας σταθερής και μόνιμης ειρήνης.

3ο. Ήδρα της εταιρείας ορίζεται το Παρίσι.

4ο. Το προσωρινό γραφείο θ' αποτελεσθεί από: ένα πρόεδρο, 6 αντιπροέδρους, 2 γενικούς γραμματείς και ένα μέλος από κάθε αντιπροσωπεία που προσχωρεί στην εταιρεία. Το γραφείο αυτό θα εκλεγεί από το παρόν συνέδριο.

5ο. Το προσωρινό γραφείο:

- θα συντάξει το καταστατικό της εταιρείας,
- θα διατηρήσει και θ' αναπτύξει τις σχέσεις ανάμεσα στους δημοκράτες νομικούς και στις οργανώσεις των δημοκρατών νομικών,
- θα ρθεί σε επικοινωνία με τον οργανισμό των Ένωμένων Έθνων για να επιδιώξει την άγνωστη της εταιρείας,
- θα προετοιμάσει την πρώτη γενική συνέλευση και το προσεχές διεθνές συνέδριο.

6ο. Οι γραμματείς θα έδρεύουν ή μία στο Παρίσι κι' η άλλη στη Νέα Υόρκη. Η τελευταία αυτή θα είναι ειδικά επιφορτισμένη με τις σχέσεις με τον Ο.Η.Ε.

7ο. Η ολομέλεια του γραφείου θα συγκληθεί τον Απρίλη 1947 στη Νέα Υόρκη.

8ο. Η πρώτη γενική συνέλευση της εταιρείας θα συνέλθει στις Βρυξέλλες στις 17 Ιουλίου 1947.

Απόφαση δεύτερη.

Το προσεχές συνέδριο «του δικαίου στην υπηρεσία της Ειρήνης» θα συνέλθει στις Βρυξέλλες με την ευκαιρία της γενικής συνέλευσης της διεθνούς εταιρείας των δημοκρατών νομικών.

(Μεταφρ. Η. Η.)

Η ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Όχι οικονομική υποδούλωση

Όπως γράφαμε στο περασμένο δελτίο η οικονομική μας καταστροφή μπορεί να ανακοπεί μόνο με κυβερνητική αλλαγή, δηλ. με σχηματισμό κυβέρνησης όλων των κομμάτων. Στη σημερινή συγκυρία το πολιτικό έχει το προβάδισμα και το οικονομικό ακολουθεί. Το μήνα που μας πέρασε επιβεβαιώθηκε η άποψή μας αυτή. Ο σχηματισμός της Κυβέρνησης Μαξίμου δεν έφερε ούτε μπορούσε να φέρει καμιά βελτίωση της οικονομικής μας κατάστασης.

Σύμφωνα με την κατάσταση της Τράπεζας της Ελλάδος της 15/12/46 το απόθεμα σε χρυσό και συνάλλαγμα μειώθηκε κατά 21,3 δισ. δραχμές από τις 30-11-46, κι έτσι το απόθεμά μας, έλστωθηκε κατά 309,1 δισ. δρχ. από τις 30-11-46, και η κυκλοφορία του χαρτονομίσματος αυξήθηκε από τότε κατά 132 δισ. δρχ. φθάνοντας έτσι τα 495,5 δισ., παρ'αυτήν τελευταία ελάττωση που οφείλεται στο άρθρο ξεπούλημα χρυσών λιρών και συναλλάγματος.

Επειδή η πολιτική αυτή οδήγησε στην εξάντληση του αποθέματός μας σε χρυσό και συνάλλαγμα η Κυβέρνηση, σύμφωνα με τις οδηγίες της Νομισματικής Επιτροπής, όπως φαίνεται, αποφάσισε τον περιορισμό της πούλησης χρυσών λιρών στις θυρίδες της Έκδοτικής από 10 σε 3 κατ' άτομο και στις 21-1-47 τις σταμάτησε. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την πολιτική κρίση που σοβεί τις τελευταίες αυτές μέρες και τις προσπάθειες ορισμένων καλών πληροφορημένων κερδοσκόπων, προκάλεσε ανατίμηση της χρυσής λίρας από 134.000 δρχ. που πουλιόταν κατά τις γιορτές στην ελεύθερη αγορά σε 145.000 δρχ. την 19-1-47. Για να συγκρατήσει τη λίρα στις 138.000 δρχ. η Κυβέρνηση άνογκάστηκε να διαθέσει στην ελεύθερη αγορά άλλες 110.000 χρ. λίρες από τις 4-1-47, δηλ. 7-8800 την ημέρα. Κι αυτό τη στιγμή που περιορίζει την πούληση στις θυρίδες!

Η τελευταία αυτή ανατίμηση επιβεβαιώνει την άποψή μας για την τεχνική σταθερότητα του νομίσματος. Οι καθημερινές πωλήσεις χρυσών λιρών δεν ήταν παρά «σκονάκια» που διατηρούσαν προσωρινά την τιμή της χρ. λίρας στις 135.000 δρχ. Το νόμισμα όμως δεν πρόκειται να σταθεροποιηθεί με «σκονάκια» αν δεν βρεί την υγεία της ολοκληρωμένης οικονομίας μας: απόδειξη, η τελευταία ανατίμηση.

Άλλη μοιραία συνέπεια της εξάντλησης του αποθέματος ήταν η ουσιαστική απαγόρευση των εισαγωγών με την απόφαση του Κυβερνητικού Οικονομικού Συμβουλίου της 21-12-46.

Κι' ενώ ξεπουλήθηκαν, κατά τον κ. Χέλημ, πάνω από 2 εκατομ. χρ. λίρες και η χώρα στερείται τα μέσα να εισάγει και τα στοιχειώδως αναγκαία είδη για την διατροφή του λαού, οργάνισαν τον τελευταίο καιρό τα σκάνδαλα: Ρεϊζίν, δίδος Μιχαλακοπούλου κλπ., που είναι χαρακτηριστικά σημάδια της βαθείας ήθικης κρίσης που περνούν οι Κυβερνώντες.

Σαν να μην έφθαναν όλ' αυτά η Κυβέρνηση προχώρησε στην ίδρυση του Αγγλο-Ελληνικού Εμπορικού Οργανισμού με άλλο όνομα: στις 2-12-46 κοινοποιήθηκε απόφαση των Υπουργών Συντονισμού και Εφοδιασμού για την σύσταση «Υπηρεσίας Αγορών Εξωτερικού» χωρίς καν να λάβουν γνώση οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και οι ενδιαφερόμενες οργανώσεις. Η ίδρυση της Υπηρεσίας θα έχει αποτέλεσμα τη μονοπώληση από το Κράτος, δηλ. από μερικούς «ήμετέρους», του εξωτερικού μας εμπορίου, γεγονός που δεν πρόκειται φυσικά να βελτιώσει

την κατάσταση από άποψη εισαγωγών και τιμών. Ο ανάστατος εμπορικός κόσμος έχει τη γνώμη ότι το καθεστώς αυτό του πραγματικού μονοπωλίου, με τις σημερινές συνθήκες του περιορισμού των εισαγωγών, θα επιφέρει μαρasmus του ιδιωτικού εμπορίου και νέες επιβαρύνσεις στον ανεφοδιασμό της χώρας από το εξωτερικό.

Η γενική εξάντληση της Οικονομίας μας που διαπιστώσαμε πιά πάνω κάνει τη χώρα μας ακόμα πιά ευπαθή στις διεισδυτικές προσπάθειες του ξένου κεφαλαίου.

Το τελευταίο ψήφισμα που κατατέθηκε στη Βουλή για τις Έταιρείες σε ξένο νόμισμα αποδεικνύει άλλη μια φορά πόση προθυμία βρίσκει το ξένο κεφάλαιο από μέρος της ελληνικής ολιγαρχίας. Ο σκοπός του ψηφίσματος είναι να δοθεί έγγυση στους ξένους και ντόπιους κεφαλαιούχους πως θα μπορούν σε κάθε περίπτωση ν' αναλάβουν τα κεφάλαιά τους, και τα μερίσματά τους και να τα εξάγουν στο νόμισμα της προτίμησής τους. Πήρε άλλωστε τη μορφή του ψηφίσματος για να μη μπορεί να τροποποιηθεί αργότερα με νόμο ή διάταγμα. Οι ανώνυμες εταιρείες με κεφάλαιο σε ξένο νόμισμα θα μπορούσαν να καταβάλουν μερίσμα σε ξένο νόμισμα μέχρι 7% του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου και να σχηματίζουν αποθεματικά κι' αποσβέσεις μέχρι 6% κάθε χρόνο. Τα ποσά αυτά, όπως και τα κεφάλαια σε ξένο νόμισμα θα μπορούσαν να εξαχθούν και η Τράπεζα της Ελλάδας θα υποχρεούται να χορηγεί το απαιτούμενο συνάλλαγμα.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται το ολοκληρωτικό ξεπούλημα των πλουτοπαραγωγικών μας πηγών στο ξένο χρηματιστικό κεφάλαιο.

Σαν συνέπεια αυτής της διευκόλυνσης και των υποσχέσεων που ασφαλώς θα έδωκε ο κ. Τσαλδάρης κατά το ταξίδι του στις Ε.Π.Α., η Αμερικανική Έταιρεία «Φασουντέσιον» ζήτησε από την Ελληνική Κυβέρνηση ν' αναλάβει πάλι την εκμετάλλευση των υδραυλικών έργων της Μακεδονίας που της είχαν παραχωρηθεί με δυο συμβάσεις το 1925 και το 1926 για την αποξήρανση των λιμνών Αρτζάν και Αματόβου, την αποστράγγιση των έλων Γιαννιτσών και τη διευθέτηση των ποταμών Γαλλικό, Αξίο και Αλιάκμονα. Τα έργα αυτά κόστισαν στο Δημόσιο 1.545.000.000 προπολ. δραχ. κι' από αυτά η «Φασουντέσιον» απέκομισε κέρδος τα 32% μέχρι το 1933 και τα 21% μέχρι το 1936. Τότε η συνέχιση των έργων ανατέθηκε στον ήμικρατικό οργανισμό Ε.Τ.Υ.Ε.Μ. Σήμερα που κυριαρχεί η θεωρία της «ατομικής πρωτοβουλίας» στην Ελληνική Κυβέρνηση η αμερικανική εταιρεία επιδιώκει να ξαναβρεί τα παλιά της κέρδη σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου και της Εθνικής μας Οικονομίας.

Μέσα στην ατιμόσφαιρα αυτή της γενικής διάλυσης και της παράδοσης της χώρας στο ξένο κεφάλαιο, κατέφθασε στις 18-1-47 η Αμερικανική Οικονομική Αποστολή του κ. Πόρτερ. Σκοπός της είναι να διαπιστώσει ποιά είναι η κατάσταση της ελληνικής Οικονομίας και να εξετάσει με ποιους όρους είναι δυνατή η οικονομική ενίσχυση της χώρας.

Στις αρχές του Δεκέμβρη ο Αμερικανός εκπρόσωπος στη Νομισματική επιτροπή είχε δηλώσει: «Πρέπει επί τέλους να καταστρωθεί ένα γενικό πρόγραμμα των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας κατά το 1947. Μόνον όταν καταστρωθεί ένα τέτοιο σχέδιο που θα πείσει ότι οι εισαγωγές έχουν περιοριστεί στο ελάχιστο και έχει γίνει προσπάθεια να αυξηθούν οι εξαγωγές τότε μόνον είναι δυνατόν η Ελλάδα να υποβάλει αίτηση για οικονομική ενίσχυση ώστε να καλύψει το έλλειμμα του Ισοζυγίου των πληρωμών.»

Υπολογίζεται ότι το Έλλειμμα αυτό θα κυμαίνεται μεταξύ 120 και 200 εκατομ. δολ. μιά και οι εισαγωγές μας θα φτάσουν κατά το 1947 τὰ 350 εκατομ. δολ. και είναι ζήτημα αν οι εξαγωγές μας μαζί με τὰ έμβόματα κλπ. μᾶς ἀποφέρουν 200 εκατομ. δολ. Η κυβέρνηση στερείται όμως λεπτομερειακού προγράμματος τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας και ὁ κ. Πόρτερ θά είναι ἐκεῖνος πού τελικά θ' ἀποφασίσει γιά τίς ἀνάγκες μας και γιά τόν τρόπο τῆς θεραπείας τους.

Εἰκνός θά καθορίσει και τούς ὅρους ὑπό τούς ὁποίους θά δοθεῖ ἡ ἐνίσχυση: πρόκειται δηλ. νά παραδοθεῖ ἡ ἑλληνική οἰκονομία στὰ χέρια τοῦ ἀμερικανικοῦ κεφαλαίου και νά ἐκτοπισθεῖ ἡ Μεγάλη Βρεττανία ἀπό τὴν κυρίαρχική θέση πού κατείχε μέχρι σήμερα.

Η ἀμερικανική ἀποστολή Πόρτερ δέν πρόκειται βέβαια νά θεραπεύσει «διά μαγείας» τὴν ἀθλία μας οἰκονομική κατάσταση. Οὔτε πρόκειται νά τὴν σώσει ἡ «βοήθεια» τῶν 350 ἐκ. δολ. πού ἀναγγέλει σὸ λόγο του ὁ κ. Τροῦμαν μιά και μόλις θά καλύψει τὰ ἑλλείματα τοῦ προϋπολογισμοῦ και τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Ὅπως φαίνεται καθαρά ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Προέδρου, σκοπὸς τῆς βοήθειας είναι μάλλον ἡ ὑποδούλωση τῆς χώρας μας στὸν Ἀμερικανικὸ ἱμπεριαλισμό, παρὰ ἡ συμβολή στὴν ἀνοικοδόμησή της.

Ἐνα πράμμα εἶναι βέβαιο ὅμως: Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς χρειάζεται και θά δεχόταν νά συνάψει οἰκονομικές συμφωνίες με ὁποιαδήποτε χώρα ὑπὸ ὅρους ὅμως ἰσοτιμίας, και δέν πρόκειται ποτέ νά ἀναγνωρίσει βάρη πού οὐσιαστικά θά τὸν παραδίδουν ἀλυσσοδεμένο σέ ὁποιοδήποτε ἱμπεριαλισμό. Γι' αὐτὸ ὁ ἀσφαλέστερος τρόπος και ὁ δικαιότερος παροχῆς οἰκονομικῆς βοήθειας ἔσθ' ἡ διάπραγματευση και συνάψη ὁποιασδήποτε συμφωνίας με Κυβέρνηση ἀποτελουμένη ἀπὸ ὅλα τὰ ἑλληνικά κόμματα.

Κεφάλαια Νομικῶν Προσώπων και Ταμείων

Στὸν καθημερινὸ Τύπο γράφτηκε πὼς ἡ Κυβέρνηση ἀποφάσισε «νὰ ρυθμίση διὰ νόμου τὴν τοποθέτησιν τῶν διαθεσίμων τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ἵνα

ταῦτα χρησιμεύσουν εἰς τὴν παραγωγικὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ τόπου».

Τὴν πληροφορία αὕτῃ τῇ διέψευσε ἀμέσως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅμως, πρὶν ἀκόμα καλὰ καλὰ στεγνώσει τὸ μελάνι τῆς διάψευσης, ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργὸς τοῦ τῆς Ἐργασίας, ἀπογόρευσε με διαταγή του στὰ παραπάνω Νομικά Πρόσωπα και Ταμεία, νά προβαίνουν σέ ὁποιαδήποτε τοποθέτηση τῶν διαθεσίμων τους σέ δραχμές, ἐν ἀναμονῇ ὁδηγίων του. Ὁ νοὼν νοήτω!

Ἔτσι και στὸν τομέα αὐτό, τὸ σημερινὸ καθεστὼς, ἀντιγράφει τὴν 4ῃ Αὐγούστου, πού δήμευσε με τὰ ὑποχρεωτικά δάνεια και τὸν Κατοχικὸ πληθωρισμὸ τὰ κεφάλαια τῶν Ν. Π.Δ.Δ. και λοιπῶν Ἀσφαλιστικῶν Ὁργανισμῶν, τὰ χρήματα δηλαδή πού με μόχθο και στέρηση εἶχανε συγκεντρώσει οἱ ἐργαζόμενοι.

Φυσικά, ἀφοῦ πρόκειται γιά τούς ἐργαζομένους, ἡ θεωρία τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, πού ὅταν πρόκειται γιά τούς κ.κ. Μεγαλοβιομήχανους και Μεγαλεμπόρους, ἀποτελεῖ τὰ ὅσα τῶν ὁσίων τῆς Κυβερνητικῆς πολιτικῆς, ξεχάστηκε. Φυσικά, και ἐφαρμόζονται οἱ θεωρίες τοῦ κ. Χέλμυ περὶ συγκερασμοῦ τῶν περὶ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας και λελογισμένου παρεμβατισμοῦ ἀπόψεων».

Με τὴν εὐκαιρία σημειώνουμε πὼς τὰ δάνεια τῶν Ν.Π.Δ.Δ. πρὸς τὸ Δημόσιο, πού ἔγιναν ἀπὸ τὴν 4ῃ Αὐγούστου μέχρι και τὸ Δεκέμβριον 1937, ἔφταναν τὰ 600 ἐκ. προπολεμικῆς δραχμῆς και ἀσφαλῶς θά ξεπέρασαν τὸ δυσεκατομύριο, σὸ τέλος τοῦ 3ου Ἑλληνικοῦ Πολυτισμοῦ. Σημειώνουμε ἀκόμα πὼς σὸ τέλος τοῦ 1938, τὰ δάνεια σέ δραχμές, τὰ χρεώγραφα και οἱ καταθέσεις στὶς Τράπεζες, τῶν ἀσφαλιστικῶν ὁργανισμῶν ἀντιπροσώπευαν 4.807.156.763 ἐκ. προπ. δρχ. δηλαδή τὸ 78,25% τῆς συνολικῆς περιουσίας τους, και πὼς ὅλο αὐτὸ τὸ τεράστιο ποσὸ δημιούργησε ὀλοκληρωτικὰ, με τὸν πληθωρισμό. Στὰ ποσὰ αὐτὰ πρέπει νά προστεθοῦν ἀκόμα 4.900 ἐκ. προπ. δραχμῆς πού ἀντιπροσωπεύουν τὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας τῶν ὁργανισμῶν αὐτῶν ἀπὸ τὸ 1939 - 1945, με βάση 700 ἐκ. τὸ χρόνο αὔξησιν, και πού κ' αὐτὰ ἐξανεμίστηκαν με τὸν πληθωρισμὸ κατὰ τὸ πολὺ μεγάλο μέρος τους.

τῇ στατιστικῇ στὰ δέκα χρόνια 1929 - 1938 ἔγινε ἐξαγωγή ἀπὸ 7.826.000 τόννους μεταλλεύματα, ἔτσι σὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο—μὰ μονάχα σὸ ἐμπόριο—«τὰ μεταλλεῖα κατέλαβον τὴν πρώτην θέσιν εἰς ποσὸν τόννων και τὴν ἐπ' αὐτῇ εἰς ἀξίαν,

Δέν τολίξει ὅμως ἡ ἐπιτροπὴ τί ζημιὰ ἔχει ἡ Ἐθνικὴ Οἰκονομία με τὸ νὰ φιγουράρουν τὰ μεταλλεύματά μας μονάχα στὸν πίνακα ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Και συμπεραίνει ἡ Ἐπιτροπὴ:

«Τὸ ὑπέδαφος ἐμπεριέχει σημαντικά κοιτάσματα μεταλλευμάτων τὰ ὁποῖα θά ἠδύναντο ναποτελέσουν τὴν βάσιν δημιουργίας μεταλλευτικῶν και χημικῶν βιομηχανιών».

Πρέπει ὅμως νὰ γίνει «συστηματικὴ και ἐπιστημονικὴ ἐργασία» γιά τὴν ἐξακρίβωσιν τους και γι' αὐτὸ χρειάζεται «ριζικὴ ἀναδιοργάνωσις τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν και ἡ μελέτῃ αὐτῇ θά ἀπαιτήσῃ πολλῶν ἐτῶν ἐργασίας». Και γιά νὰ γίνουν ὅλ' αὐτὰ ἡ Ἐπιτροπὴ μαζί με τίς ἄλλες προτάσεις κάνει και τούτῃ: «Νὰ συσταθῇ ἀνώτατον Συμβούλιον Μεταλλείων περιλαμβάνον πλὴν τῶν κρατικῶν τεχνικῶν και διαπρεπεῖς (sic) μεταλλολόγους ὡς και καθηγητὰς Πανεπιστημίου και Πολυτεχνείου ἐκ τῶν ἐδικῶν εἰς τὰ Μεταλλεῖα, Μεταλλουργίαν, Γεωλογίαν και Γεωφυσικὴν ὡς και ἀντιπροσώπους τοῦ μεταλλευτικοῦ κόσμου—ὁ ἐργαζόμενος δέν ἔχει θέση ἐκεῖ μέσα, βλέπετε. Αὐτὸ μαζί με τίς ἀρμόδιες κρατικῆς ὑπηρεσίας θά ρυθμίζει ὅλα τὰ ζητήματα. Οἱ ἄνθρωποι—σὰ νὰ λέμε—πού ρυθμίζουν τὰρα τὰ πράματα, αὐτοὶ θά τὰ ρυθμίζουν πάλι. Οἱ ἀκοποὶ τῆς Ἐπιτροπῆς φανερώνονται πὶὸ καθαρὰ και με τοῦτο:

«Η κρατικὴ μέριμνα (14) πρέπει νὰ ἐνισχύσῃ τὰς σοβαρὰς μεταλλευτικὰς ἐπιχειρήσεις εἴτε ὑπὸ μορφὴν ἐπιχορηγήσεως, εἴτε ὑπὸ μορφὴν μακροπροθέσμων δανείων

με χαμηλὸν τόκον, παρεχομένων ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους» κι' ἐδῶ οἱ μεγάλες ἐπιχειρήσεις θά ἐνισχυθοῦν ἀπὸ τὸ Κράτος και προτείνει τὴν ἴδρυσιν Μεταλλευτικῆς Τράπεζας. Οἱ ἐπιχειρήσεις γυρῶν νὰ κάνει τὸ κράτος ἐρευνες και ὕστερα αὐτὲς νὰ ἔχονται νὰ βρίσκουν ἐτοιμὴ τὴν ἐκμετάλλευσιν. Νὰ μὴ ἔχουν οὔτε ἐξοδα γιά ἐρευνες: Νάναι ὀλοκληρωτικὴ ἡ μέριμνα ἀπὸ τὸ Κράτος γιά τίς...ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεις!

Ἔτσι τῇ βάση πάλι τὴν ἀποτελοῦν τὰ συμφέροντα τῆς μεγάλης ἐπιχειρήσεως «Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ὀλοκληρώσεως (sic) τοῦ μεταλλευτικοῦ προβλήματος τυγχάνει ἀπαραίτητος ἡ οὐσιαστικὴ ἐνίσχυσις ἐκ μέρους τοῦ Κράτους και ἡ συνεργασία αὐτοῦ με τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν».

Ἡ ἐπιτροπὴ εἶπε πολλὰ και μ' αὐτὰ ὄχι μονάχα κατὰφέρει νὰ μὴ δώσει λύση σέ κανένα ἀπὸ τὰ προβλήματα πού καταπίεσθηκε νὰ μελετήσῃ, μὰ και τὸ ἀποφύγει με μεγάλη προσοχή.

Ἡ ἐπιτροπὴ πού ὀρίστηκε γιά νὰ μελετήσῃ τὸ πρόβλημα, ὕστερα ἀπὸ τὴ μελέτῃ πού... ἔκανε φτάνει σὸ συμπέρασμα πὼς τὸ ζήτημα πρέπει νὰ μελετηθεῖ. Νὰ ἡ γνώμη της: «Σχετικῶς με τὸ ζήτημα τῆς δημιουργίας μεταλλευτικῶν βιομηχανιῶν τοῦτο χρήζει ἰδιαιτέρας μελέτης και προσοχῆς τόσο ἀπὸ μεταλλευτικῆς, ὅσον και ἀπὸ ἐμπορικῆς πλευρᾶς, καθόσον παρασιάζει μεγίστην σημασίαν ἀπὸ ἀποψέως ἐθνικῆς ἐν γένει οἰκονομίας». Και ἄλλοι: «Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἡλεκτρομεταλλουργίας ἐν Ἑλλάδι και τὴν διὰ ταύτης ἀξιοποίησιν τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτος, ἀπαραίτητος προϋπόθεσις εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὑδροηλεκτρικοῦ προγράμματος τῆς χώρας». Ἡ λύση ἐνὸς προβλήματος παραπέμπεται στὴ λύση ἐνὸς ἄλλου. Πουθενὰ μιά σίγουρη θετικὴ ἀπάντησις.

Και σὸ τέλος τὰ πράματα θολώνονται με τούτῃ τὴν πρότασι: «Ἡ ἐπίλυσιν τοῦ μεταλλευτικοῦ και μεταλλουργικοῦ προβλήματος εἶναι ἐπιτακτικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα και ἀπαιτεῖ... μακροχρόνιον ἐργασίαν—τίποτα δὲ γίνεται ἀμέσως, μ' ὅλο πὺ χαρακτηρισίζεται ἐπιτακτικὸ—και ὀρισμένους οἰκονομικοτεχνικοὺς και διεθνεῖς—τὸ καρφί—πρὸςποθέσεις».

Ἡ ἐπιτροπὴ ὕστερα ἀπὸ τὴ «μελέτῃ» τοῦ προβλήματος καταφέρει νὰ τ' ἀφήσῃ ἄλυτο. Ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ μένει στὴ θέση της χωρίς νὰ τολμήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ οὔτε ἀπὸ μακριὰ νὰ τὴν ἀγγίξει. Δέν ἔχει τάχα γι' αὐτὸ καμμιὰ εὐθύνη;

Ἡπς

Τὸ Κράτος και οἱ Γερμανικὲς Ἐπανορθώσεις

Ἡ ὀμιλία τοῦ κ. Δεληγιάννη σὸ Τεχνικὸ Ἐπιμελητήριο στὶς 10 τοῦ Φλεβάρη ἔδωσε ἄλλη μιά εὐκαιρία νὰ δεῖ ὁ καθένας τὴν ἀνεπάρκεια τοῦ σημερινοῦ κράτους σὸ σοβαρὰ μεταπολεμικὰ προβλήματα τοῦ τόπου. Ἡ θέση τοῦ ζητήματος τῶν ἐπανορθώσεων ἀπὸ ὑπεύθυνον ἦταν πραγματικὸ γεγονός, γιατί ἴσαμε σήμερα κανένας δέν ἤξερε τί γινόνταν μ' αὐτὲς τίς ἀποστολὰς και εἶναι τόσο πολλές! Ὁ κ. Δ. κατέλαβε ἴσως τὴν εὐθύνη πού ἔχει ὁ ἴδιος σὰν τεχνικὸς σύμβουλος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας, μὰ και ὀλόκληρος ὁ τεχνικὸς κόσμος ἀπέναντι σὸ ἔθνος γιά ὅτι γίνεται και θέλγει νὰ εἰδοποιήσῃ γι' αὐτὸ και νὰ καταγγεῖλει τὴ στάση τοῦ κράτους.

Σύμφωνα με τίς ἀποφάσεις τῶν Συμμάχων (Γιάλτα—Πότνταμ—Παρίσι) ἡ Γερμανία θά ἀφοπλισθεῖ βιομηχανικά ἴσαμε τὰ 1949 χωρίς ὅμως νὰ καταστραφεῖ ἡ Γερμανικὴ οἰκονομία και νὰ στερηθεῖ ὁ Γερμανικὸς λαὸς τὴν δυνατότητα νὰ ζήσει και νὰ ἀνταποκριθεῖ και στὶς ὑποχρεώσεις του, πού θά προκύψουν ἀπὸ τίς συνθήκες.

Οἱ σχετικὲς ἀποφάσεις εἶναι:

- 1) Νὰ ἀφαιρεθοῦν ὅλα τὰ στοιχεῖα πού δίνουν στὴ Γερμανία πολεμικὴ δυνατότητα.
- 2) Νὰ πληρωθεῖ ἡ Γερμανία ἀποζημιώσεις.
- 3) Νὰναπτυχθεῖ ἡ γεωργία και ἡ ἐιρηνικὴ βιομηχανία.
- 4) Νὰ ἐξασφαλισθεῖ γιά τὸ γερμανικὸ λαὸ βιωτικὸ ἐπίπεδο ἀντίστοιχο με τῆς ἄλλης Εὐρώπης, ἐξὸν τὴν Ε.Σ.Σ.Δ., τὴ Μεγάλη Βρετανία κ. ἄ.
- 5) Νὰ τῆς ἀπομεινούν ἀρκετοὶ πόροι γιά νὰ λειτουργήσῃ.

γῆσι ἡ οἰκονομία της, χωρίς ἀνάγκη ἀπὸ ἐξωτερικὴ βοήθεια.

6) Νὰ γίνουν δεχτὲς στὴ διεθνή ἀγορὰ οἱ γερμανικὲς ἐξαγωγές.

Και νὰ πὼς κανονίστηκε ἡ συγκρότηση τῆς μεταπολεμικῆς οἰκονομίας τῆς Γερμανίας:

Α. Βιομηχανίες πού ἀπαγορεύονται ὀλότελα: Πολεμικὸ ὕλικο, ἀεροπλάνο, πλοῖα, ἀλουμίνιο, βηρύλιο, ἀσφύρματος τηλεγράφος, βαριά μηχανουργικά ἐργαλεῖα, ρουλεμάν, συνθετικὸ πετρέλαιο, ἐλαστικὸ, ἀμμωνία κ.ἄ. Οἱ σχετικὲς ἐγκαταστάσεις θά ἐξηλωθοῦν και ἀπαγορεύεται νὰ γίνουν καινούργιες.

Β. Βιομηχανίες πού περιορίζονται: Παραγωγή μετάλλων, χαλυβουργία (σὸ 1936 ἡ παραγωγή ἀπὸ ἀτσάλι ἦταν 19,2 ἐκατ. τόν. ἀποφασίστηκε νὰ περιοριστεῖ σὲ 7,5 ἐκ. τόν. και ὕστερα ἀνέβηκε στὰ 12 ἐκ. τόν.), ἐλαφρὲς μεταλλουργικὲς βιομηχανίες στὰ 50%, μηχανικῶν ἐργαλειῶν στὰ 110% αὐτοκινήτων στὰ 160%, φορτηγῶν στὰ 670%, ἡλεκτρολογικῆς στὰ 50%, χημικῶν 40%, τοιμέντα 8 ἐκατ. τόν. (39 ἐργοστάσια θά ἐξηλωθοῦν), παραγωγή ἡλεκτρισμοῦ 9 δισεκατ. k. w. h. κ. ἄ. Θά ἐξηλωθοῦν οἱ καινούργιες ἐγκαταστάσεις πού ἀντιστοιχοῦν σὲ ἀνώτερη παραγωγή. Κλωστοϋφαντουργία, χαρτοποιία, κατασκευὴ σιδηροδρ. βαγονιῶν κ. ἄ. θά περιοριστοῦν, χωρίς νὰ ἐξηλωθοῦν οἱ ἐγκαταστάσεις ἀκόμα.

Γ. Βιομηχανίες πού ἐπιτρέπονται και ἐνισχύονται: Δομικὰ ὕλικά, ἔξλινα ἔπιπλα, γυαλικά, κεραμικά, ποδήλατα, μοτοσυκλέτες, καλυπτικά κ. ἄ.

Με τίς τροποποιήσεις αὐτὲς περιορίζεται τὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπόριο σὲ 3 δισεκατ. μάρκα (ἀπὸ 4,2 δισεκ. μάρκα τὸ 1936).

Τὰ ἐργοστάσια πού ἦταν στὴν ἀρχὴ στὸν κατάλογο γιά ἐξέλιμα ἦταν 1500—2000. ἴσαμε σήμερα ὅμως προχώρησαν οἱ ἀρχὲς στὰ 686 και δὲ δημοσιεύονται ἄλλα. Σχετικὸ εἶνε τὸ διαφωτιστικὸ ἄρθρο τοῦ Βελικάνοβ στοὺς «Νέους Καιροὺς» τῆς Μόσχας τῆς 15 Ὀκτωβρ. 1946, (ἀρ. 20). Οἱ ἐγκαταστάσεις θά δοθοῦν γιά ἐπανορθώσεις στὶς χώρες πού ἔπαθαν ἀπὸ τὴ χιτλερικὴ ἐπιδρομὴ. Ἡ ἀξία τους σὸ σύνολο εἶναι ὑπολογισμένη σὲ 20 τρισεκατ. δολάρια. Ἀπ' αὐτὰ τὰ μισὰ θά τὰ πάρει ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση με τὴ Πολωνία. Γι' αὐτὸ παίρνουν τίς ἐγκαταστάσεις τῆς Σοβιετικῆς ζώνης και 15% ἀπὸ τίς 3 ἄλλες ζῶνες και ἀκόμα 10% πού θὰ πληρωθοῦν με εἶδη πού παράγονται στὴ σοβιετικὴ ζώνη.

Οἱ ἐπανορθώσεις θά γίνουν ἀκόμα και σὲ γερμανικὲς περιουσίες σὸ ἐξωτερικὸ, διπλώματα εὐρεσιτεχνίας, πλοῖα κ. ἄ.

Τὸ ποσοστὸ πού ἀναλογεῖ στὴν Ἑλλάδα ἦταν στὴν ἀρχὴ 2,7%, ὕστερα ἀνέβηκε στὰ 4,35% με τὴν παραίτηση ἀπὸ μερικὰ κράτη, ὅπως οἱ Ἐνωμ. Πολιτείες, Καναδὰς, Νοτιοαμερικανικὴ Ἐνωση κ. ἄ. Κεῖ αὐτὸ πάλι ἔπαθε μερικὲς τροποποιήσεις, ὅπως με τὰ πλοῖα πού μετὰ δόθηκαν. Στὴν ἀρχὴ 42 κομᾶτια 42.350 κόρων ἀξίας 50.000 £. Παρατηρήκαμε ἀπὸ 7 πλοῖα 7.000 τ. και πήραμε 5 και τώρα δικαιούμαστε 37 πλοῖα 47.327 τόν.

Μᾶς παραχωρήθηκαν 12 βιομηχανικὲς ἐγκαταστάσεις ἀξίας 4.466 ἐκατομ. μάρκα. Εἶναι μηχανουργικὲς ἐγκαταστάσεις, diesel, μετασχηματιστὲς γιά ὕψηλὴ τάση κ. ἄ. Ἀντιστοιχοῦν σὲ 400 τόν. ἀτσάλι και ἀπὸ μέρους μας—λέγει ὁ κ. Δεληγιάννης—δέν ἔγινε καμμιὰ ἐργασία ποτέ γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε τέτια ποσὰ!

Οἱ διατυπώσεις γιά τὴν κατακύρωση εἶναι τούτες: Οἱ Συμμαχικὲς ἀρχὲς κατοχῆς τῆς Γερμανίας καταρτίζουν πίνακα ἀπὸ τίς ἐγκαταστάσεις πού θά ἐξηλωθοῦν με σύντομη περιγραφὴ και καθορισμὸ τῆς ἀξίας. Οἱ πίνακες ἀνακοινώνονται στὴ διασυμμαχικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐπανορθώσεων στὰς Βρυξέλες και κάθε Σύμμαχος ἔχει δικαίωμα νὰ δηλώσῃ ἐνδιαφέρο μέσα σὲ 30 μέρες.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξετάζει τίς αἰτήσεις και προτιμᾷ:

- 1 ὅσες εἶναι γιά ὀλόκληρες ἐγκαταστάσεις.
- 2 » » » αὐτοτελὴ τμήματα
- 3 » » » μοναχικά ἐργαλεῖα και ἐξαρτήματα.

Ὁ ἐνδιαφερόμενος μπορεῖ νὰ πᾶι ὕστερα νὰ δεῖ τίς ἐγκαταστάσεις και νὰ δηλώσῃ ὀριστικὰ τὸ ἐνδιαφέρο του και τότε πᾶ δεσμεύεται.

Ἡ ἐργασία αὕτῃ συναντᾷ πολλὰς δυσκολίες προπάν.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Ὁ ὀρυκτὸς μας πλοῦτος και τὸ Τ.Ε.Ε.

Στὰ «Τεχνικὰ Χρονικά» (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1946) δημοσιεύεται ἡ ἐκθεσις τῆς «Ἐπιτροπῆς Βιομηχανικῆς Παραγωγῆς και μεταλλευτικοῦ Πλοῦτος» γιά τὸν ὀρυκτὸ πλοῦτο τῆς χώρας.

Ἐξετάζοντας τὴν κατάστασι ἡ ἐπιτροπὴ κάνει μερικὲς πολὺ χαρακτηριστικὰς και διαφωτιστικῆς διαπιστώσεις, πού δέν εἶναι δὰ και ἡ πρώτη φορὰ πού γίνονται και ἀπὸ «ἐπίσημους» τεχνικούς.

Αἱ διαπιστώσεις εἶναι πὼς «τὸ ὑπέδαφος δέν ἔχει ἐπαρκῶς ἐξερευνηθεῖ». «Τὰ κοιτασματολογικὰ δεδομένα εἶναι ἀσάφη» γιατί «οὐδεμία σοβαρὰ και συστηματικὴ ἐργασία ἔγινε μέχρι σήμερα και εἰς πλείστας ἐπιχειρήσεις ἐλλεῖπουν θετικά δεδομένα και δέν ὑπάρχει ἐνημερότης τῶν ἀρμοδιῶν Κρατικῶν Ὑπηρεσιῶν» ἀφοῦ «ἡ Δ)σις Μεταλλείων ἔχει πρωτότυπον και ἀντιορθολογικὴν ὀργάνωσιν και ὁ ἔλεγχος δέν εἶναι ἀποτελεσματικὸς» και τὸ «κράτος δέν ἔδωσε τὴν δέουσαν σημασίαν». Ἔτσι «ὑπάρχει ἀσυνέπεια εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν και ἡ ἐξόρυξις διενεργεῖται διὰ πρωτόγονον μέσον και ἐνίοτε ἀρπακτικῶς». Αἱ ἐπιχειρήσεις ἀποφεύγουν τὴν προσαρμογὴν πρὸς τὰς συγχρονισμένους μεθόδους ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ εἰκόνα αὕτῃ προκαλεῖ πραγματικὰ ἀγανάκτησιν γιατί βλέπει κανεὶς τὴ εὐθύνη ἔχουν ἐκεῖνοι πού πήρανε στὰ χέρια τους τὸν ἐθνικὸ ὀρυκτὸ πλοῦτο και ἀντὶ νὰ τὸν ἀξιοποιήσουν, ὅπως εἶχαν ὑποχρέωσι και νὰ δημιουργήσουν στὸν τόπο πραγματικὸ πλοῦτο, τὸν κακομεταχειρίστηκαν και ἀφήσαν τὴ χώρα στὴν οἰκονομικὴ καθυστέρησιν και κοινωνικὴ ἀθλιότητα.

Ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ πὼς εἶναι μεγάλη «ἡ σπουδαιότης τοῦ μεταλλευτικοῦ πλοῦτος ἀπὸ ἀποψέως ἀποθεμάτων, ποιότητος και ποικιλίας». Ὅπως φαίνεται ἀπ'

των με τις συγκοινωνίες με τις διατυπώσεις που χρειάζονται με το χωρισμό στις 4 ζώνες της Γερμανίας για την επίσκεψη. Τελευταία οι αρχές των 3 δυτικών ζωνών κοντά στις πολλές δυσκολίες που κάνουν στα μέλη της Έπιτροπής καλυσιεργούν γενικά σ' αυτό τον άοπλισμό (άρθρο των «Νέων Καιρών» Νο 4, 1947) και σε πολλά σημεία έσταμάτησαν την εκτέλεση του σχεδίου. Τα υλικά παραδίνονται και για την Ελλάδα στα δυτικά σύνορα της Γερμανίας. Από κει και πέρα ή μεταφορά βαρύνει τον ένδιαφερόμενο.

Για την Ελλάδα ή υπόθεση αυτή έχει μεγάλο ενδιαφέρον. Είναι μοναδική ευκαιρία για να εξασφαλίσει ο τόπος μας ένα μέρος από το βιομηχανικό έξοπλισμό, που του χρειάζεται. Ο κ. Δ. τονίζει την ευκαιρία αυτή. Νομίζει—πέστηκε γι' αυτό;— πώς δεν έγιναν στην Ελλάδα (ίσως τώρα μεγάλες βιομηχανίες, γιατί δεν είχαμε, λέει, ποτέ τα κεφάλαια που χρειαζόνταν. «Πού να βρούκαμε, είπε, τα εκατομμύρια δολλάρια που ήταν απαραίτητα γι' αυτό!» Σήμερα έχουμε, είπε ο κ. Δ. την ευκαιρία να μπάσουμε αυτό το κεφάλαιο, που μας έλειπε κι' αυτό είναι κάτι που πρέπει να κινηθεί το ενδιαφέρον και του λαού και των βιομηχάνων, ετόνισε. Ο κ. Δ. προχωρώντας ζωγραφίζει την κατάσταση που είναι χαρακτηριστική για το ενδιαφέρον αυτό που δείχνει ο βιομηχανικός κόσμος και το κράτος. Χρειάζεται να γίνει, τονίζει ο όμιλητής, ένα πρόγραμμα για τη βιομηχανική προώθηση της χώρας. Ίσαμε τώρα έγιναν πολλές προσπάθειες, μα το κράτος ακόμα δε συμφώνησε. Έτσι ή 'Ελληνική αντιπροσωπεία βρίσκεται χωρίς οδηγίες, χωρίς κανένα σχέδιο στα χέρια της, χωρίς καμιά προετοιμασία και γνώση και ή ευθύνη της είναι μεγάλη. «Δεν μας δόθηκε κανένα πρόγραμμα» είπε ο κ. Τριανταφυλλάκος ο διπλωματικός αντιπρόσωπος στην Έπιτροπή αυτή και ήταν πολύ φυσικό αφού το σημερινό κράτος και ή ιδιωτική πρωτοβουλία δεν έχει κανένα πρόγραμμα για την ανάπτυξη και αλλαγή της οικονομίας της χώρας μας άλλο από την επιστροφή στην παλιά, προπολεμική.

Η ελληνική αντιπροσωπεία μιλάει και είναι υποχρεωμένη οστόσο να πάρει κάτι, το παίρνει με δική της πρωτοβουλία, πρόχειρα και άμελετητα χωρίς να ξέρει αν χρειάζεται καν. Οι πράξεις της αντιπροσωπείας—ετόνισε ο κ. Δ.—δε στηρίζονται σε κανένα νόμο αφού και ή Συμφωνία του Παρισιού, που άποφάσισε για δλ' αυτά, δεν επικυρώθηκε και δεν έγινε νόμος του κράτους.

Και μαζί μ' όλα είνε άλλο ένα ζήτημα πολύ σοβαρό. Τα υλικά για να κουβαληθούν από τα γερμανικά σύνορα, να συναρμολογηθούν και να ξεκινήσει ή εγκατάσταση έχουν 100%—150% επιβάρυνση. Ποιός θα κάνει αυτά τα έξοδα; Η ιδιωτική πρωτοβουλία θάχει την ευκαιρία να ζητήσει πάλι την ένισχυση του κράτους! για τις έθνικές υπηρεσίες που θα προσφέρει παραλαβαίνοντας όσα όσα τα υλικά και με κρατικά δάνεια! Ο κ. Τριανταφυλλάκος έπρότεινε να γίνει ειδικός οργανισμός για την αξιοποίηση του υλικού αυτού. Ο «όργανισμός άνασυγκροτήσεως» έδηλωσε πώς δεν είναι αρμόδιος για το ζήτημα αυτό, και το κράτος έχει άλλα πιο «ένδιαφέροντα» θέματα από την άνασυγκρότηση της χώρας. Η ευθύνη δε βαρύνει μονάχα τις αρμόδιες υπηρεσίες και το κράτος, μα και το μέρος από τον τεχνικό κόσμο, που στέκει άβουλο μπροστά στα μεγάλα προβλήματα του ελληνικού λαού.

Η Έπιστήμη στην Ελλάδα

Ένα από τα πιο ένδιαφέροντα επιστημονικά θέματα που παρουσιάστηκε τα τελευταία χρόνια είνε ή έρευνα πάνω στη μικροβιοκτόνα δράση που έχουν οι μικρομύκητες (μικροβιοστατική ή μικροβιολυτική) όπως το Penicillium notatum κ.ά.

Ο καθηγητής της Βοτανικής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κ. Καβάδας έθλησε να μελετήσει τη δράση που έχουν οι μικρομύκητες της 'Ελληνικής χλωρίδας. Δούλεψε πολλούς μήνες στο εργαστήριό του με τα λίγα μέσα και βρήκε ένα τέτοιο μύκητα, που έχει μάλιστα και πιο μεγάλη δράση, γιατί σκοτώνει και πολλούς παθολόγους βακίλλους του ανθρώπου (τύφου παρατύφου Β, δζαινας που βρήκε στα μικροβιολογικά εργαστήρια Θεσσαλονίκης). Πάνω σ' αυτούς δε δρᾷ ή Πενικιλίνη, που είνε κοκκοκτόνο.

Οι εργασίες αυτές στο γιαλί-πείραμα (in vitro) έπρεπε να εφαρμοσθούν και πάνω στα πειραματόζωα in vivo. Έπρεπε να εξακριβωθεί ή τοξικότητα της ουσίας αυτής, γιατί μπορεί ο μύκητας να σκοτώνει τα μικρόβια νάναι φαρμακερός για τον οργανισμό του ζώου μα και να εξακριβωθεί ακόμα και ή θεραπευτική ικανότητα της ουσίας. Οι γιατροί της Θεσ/νίκης δέχτηκαν να βοηθήσουν.

Στα εργαστήρια του Πανεπιστημίου ο κ. Καβάδας δεν είχε τα τεχνικά μέσα (άντλία για κενό) και δεν μπορούσε να έχει την ουσία σε κατάσταση κρυσταλλική και σε άρκετη ποσότητα και ήταν υποχρεωμένος να την παρσκευάζει σε ύγρη κατάσταση και κάθε τόσο.

Πάνω στην προσπάθεια του αυτή τότε βρήκε ή «έξυγισαν» και απολύθηκε απ' την Πανεπιστημιακή του θέση.

Ο κ. Καβάδας νόμισε πώς μπορούσε οστόσο να συνεχίσει την έρευνά του. Μα ο Πρύτανης κ. Βογιατζίδης που ήξερε την έρευνά του τον ειδοποίησε με τον κλητήρα πώς δε θα του έπιτρέψει να ξανάει με μέσα στο εργαστήριο, αν δεν παρουσιάσει άδεια του... έπιμελητή του εργαστηρίου! Ο κ. Καβάδας ζήτησε φιλοξενία στο μικροβιολογικό εργαστήριο του Νοσοκομείου λιμένος Θεσ/νίκης. Ο Διευθυντής του κ. Βαφειάδης τότε δέχθηκε στην αρχή, μα τον ειδοποίησε σε λίγο πώς πρέπει να φέρι άδεια απ' το Διευθυντή του 'Υγ. Κέντρου Θεσσαλονίκης κ. Παδιώτη. Εκείνος που πολλές φορές τότε βρήθηκε στην έρευνά του, του ζήτησε με τη σειρά του να παρουσιάσει άδεια του 'Υπουργού Διοικ. Κ. Μακεδονίας.

Η άδεια αυτή φυσικά δεν μπορούσε να χορηγηθεί και μιᾶ έρευνα τόσο σοβαρή, που ένας επιστήμονας ικανός καταπίστηκε μόνος του και για να τα βγάλει πέρα έτρεχε από εργαστήριο σε εργαστήριο, έμεινε στή μέση. Ο κ. Καβάδας όμως δεν άπογοητεύτηκε και θα καταφέρει να βρεί τρόπο να τη συνεχίσει και να τη βγάλει πέρα.

Μα το φαινόμενο είναι χαρακτηριστικό, γιατί δείχνει το κατάντημα του επιστημονικού μας κόσμου. Άνθρωποι με θέσεις ανώτερες, που ξέρουν την επιστημονική εργασία που κάνει ένας συνάδελφός τους, δεν έχουν τό θάρρος να τον βοηθήσουν στή δουλιά του. Και γυρεύουν να ξεφύγουν απ' την ευθύνη, ζητώντας να καταχωρωθεί ο καθένας στην ενέργειά του από ανθρώπους, που μονάχα το κομματικό συμφέρο κοιτᾶνε. Και δείχνουν πώς το μόνο που τους νιάζει είναι ή θεσούλα αδιάφορα αν μ' αυτό έξυπηρετούν ταπεινά συμφέροντα και χαντακώνουν κάθε επιστημονική δραστηριότητα στον τόπο μας.

Άνάλογο είναι και ένα άλλο περιστατικό που δείχνει πόσο ή σημερινή κατάσταση σέβεται την έλευθερία της σκέψης, ενώ τη μεταχειρίζεται σά σύμβολο για να κάνει την άποψηθετική της δουλιά.

Στο 1 Πανεσολικό Άγροτικό Συνέδριο, που έγινε το Μᾶη του 1946 στη Λάρισα έστειλε τους αντιπροσώπους του και ο Σύνδεσμος Γεωπόνων του νομού Λάρισας.

Ένας απ' τους αντιπρόσώπους ήταν και ο Γραμματέας του Συνδέσμου, που ανέπτυξε τις απόψεις της Όμοσπονδίας Γεωπόνων πάνω στα διάφορα γεωργικά ζητήματα, που δεν ήταν οι ίδιες με της Άγρ. Τρόπεζας.

Ο Γραμματέας του Συνδέσμου ήταν και υπάλληλος της Άγροτικής Τραπ. Έλλάδας και απολύθηκε απ' την υπηρεσία τρείς μήνες, γιατί οι απόψεις που υποστήριξε δεν ήταν σύμφωνες με την πολιτική που ακολουθεί ή Άγρ. Τρόπεζα!

Για τα προβλήματα του τόπου δεν υπάρχει άλλη λύση διαφορετική από κείνη που δίνει ή ελιγαρχία! και άλμονο σε κείνον που έχει διαφορετική γνώμη!

Τό Α' Πανελλαδικό Συνέδριο Έπιστημόνων

Δημοσιεύουμε τη Διακήρυξη που υπογράφουν καμιά σαρανταριά επιστήμονες, για το 1ο πανελλαδικό επιστημονικό συνέδριο. Είναι κάτι που άποτελεί προέκταση από το πρόγραμμα της ΕΠ-ΑΝ. Στο συνέδριο αυτό θα μπουδ σε συζήτηση κοινή μπροστά στον επιστημονικό κόσμο όλόκληρης της χώρας, τα προβλήματα της άνοικοδόμησης της Έλλάδας. Με πιές βάσεις μπορεί να γίνει ή άνοικοδόμηση της χώρας μας και πιδος είναι ο ρόλος της επιστήμης σε μιᾶν τέτια προσπάθεια καθολική. Τα προβλήματα

είναι πολλά και πολύπλοκα. Σχέδια έγιναν πολλά από πολλές μεριές και το καθένα έχει όρισμένες θέσεις και προϋποθέσεις. Στο συνέδριο θα μπουέσουν να ξεσκονιστούν όλα και να φανεί πιο σχέδιο θάναι το πιο σωστό, κείνο που θα ανταποκρίνεται στα γενικά συμφέροντα της ελληνικής κοινωνίας και στις δυνατότητές της. Έτσι θα κατατοπιστούν καλά οι ειδικοί και θα διαφωτιστούν οι μη ειδικοί για να συμβάλουν ο καθένας με τον τρόπο του και τη δυναμικότητά του. Το συνέδριο έχει μεγαλύτερη σημασία γιατί θα κάνει τους έπιστήμονας να μελετήσουν πραχτικά τα προβλήματα για να προτείνουν τις λύσεις, τα πορίσματα απ' τις μελέτες τους.

Η κίνηση της «ΕΠ-ΑΝ»

Η ΕΠ-ΑΝ αναπτύσσει τον τελευταίο καιρό μεγαλύτερη δραστηριότητα, προπνάντων από τότε που άπόκτησε στέγη. Μέσα στα διαμερίσματα που έχει στή διάθεση της μπουδν να μαζεύνονται οι επιστήμονες και να ξεετάζουν

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τα υγειονομικά μας προβλήματα

Σε κάποια ανταπόκριση που έδωσε ο ύφηγητής της υγιεινής κ. Βασ. Βαλαώρας, στον «ΙΓΕΟ ΚΟΣΜΟ» της 11ης Ιανουαρίου 1947, που ορνα τον σε πως «ιο πρώτο βημα για την Έθνική μας άνασυγκροτηση είναι ή άποκατάσταση της υγείας του λαού». Έκεί όμως που δεν θα συμφωνούσε ο κ. Βαλαώρας, είναι στους άλλους άφορισμούς, όπως και στον τρόπο με τον οποιον ρεπει ή άντιμετώπιση των υγειονομικών μας προβλημάτων.

Ο κ. Βαλαώρας λέγει πώς «Η υγιεινή είναι το μεγάλο το πρωιάρχικό ελληνικό πρόβλημα. Άυτη προηγείται — και τα άλλα έπονται». Έω θα μας επιτραπεί να άιαφωνήσουμε, κυρίως στην έφαρμογή και όχι στή έωωρητική άποψη. Γιατί στη θεωρία βεσαιο, πολλά τα άγυμματα υφιστάονται, μα στην πραχή τα πράματα άλλαζουν. Η άπολυτή ειδικότητα καπονε στενευει τους όριζόντες. Η παραπάνω φραση του κ. Βαλαώρας νομίζουμε πως θα έπρεπε να διατυπωθεί Έτσι: «Η υγεία είναι ένα από όλα τα μεγάλα Έλληνικά προβλήματα και συμμαίζει μ' αυτά». Η διαφορά αυτή της διατύπωσης είναι κυρίως και βασική. Θεωρητικά βεσαιο θα μπουδσε κανένας να πεί, «Εμεις είμαστε υγειονολόγοι». Άς πεί ο κόσμος να πειναι, να μην έχει όρμούς, και να μην έχει πενταρα για να άγορασει τροφή, παπούτσια, ρουχα κι' άλλα πολλά χρειασυμματα, που τα νομίζουμε πολυτέλεια. Άς πεί ο κόσμος να κατεται σε ύπνυια και να εργάζεται υπερωρίες κάτω από κακές υγειονομικές συνθήκες για να βγάλει το ξεροκόμματό του. Έμεις σάν υγειονολόγοι, άοιαφορούμε γι' αυτά. Για κάνουμε καθαρή επιστήμη, υγιεινή. Για προλαμάνουμε τα νοσήματα με τα υγειονομικά μας διαγνώστικά ίατρικά, να χάνουμε νοσοκομεία με πολλά κρεβάτια για τους άρρώστους, θα οίκοδομούμε σανατόρια με πάμπλλα κρεβάτια για να άπομυνώσουμε τους φυματικούς.

Και βέβαια άπαραίτητα είναι τα διαγνώστικά κέντρα και τα Νοσοκομεία και τα σανατόρια και ότι άλλο θέλετε από αυτά που διδάσκονται στους φοιτητές της υγιεινής και που γράφονται σ' όλα τα κλασικά έγχαρίδια. Το να προτάσσονται όμως, είναι λάθος. Γιατί ο υγειονολόγος που θα άναλάμβανε να ίδρύσει σανατόρια για φυματικούς όταν ο κόσμος γύρω που τρέφεται με 100% θεμελιώδη την ήμέρα και ζει σε ύπόγεια και εργάζεται δώδεκα ώρες το εικοσιτετράωρο, θα άντλούσε σε πιο θανατών. Με τον καιρό θα μετέτρεπε τη μισή πολιτεία σ' ένα άπέραντο σανατόριο και την άλλη μισή σ' ένα νεκροταφείο. Για την άντιμετώπιση των υγειονομικών προβλημάτων, ο υγειονολόγος θα άκούσει τον κοινωνιολόγο και τον οικονομολόγο και το μηχανικό και αρχιτέκτονα και πολιτικό και όποιον άλλο επιστήμονα που

τα διάφορα προβλήματα που άντιμετωπίζει ο τόπος σήμερα και να κάνουν συζητήσεις πάνω σ' αυτά. Το Διοικητικό Συμβούλιο και αυτό άοοολεϊται στις ταχτικές συνεδριάσεις του με τα διοικητικά και έπιστημονικά ζητήματα. Σύντομα θ' άκολουθήσουν διαλέξεις πάνω σε θέματα που έχουν γενικό ενδιαφέρον, στα τρέχοντα προβλήματα της έπιστήμης και της τεχνικής γενικά και προπάντων ειδικά για τα ελληνικά προρήματα. Η ΕΠ-ΑΝ έστησε την έπιστήμη πάνω στα ποδια της στην Έλλάδα. Έθεσε μπροστά της το χρέος της το μεγάλο. Δεν μπορεί ένας επιστήμονας να μην ξέρει τα προβλήματα του τόπου του και να μην άντιμετωπίζει τις λύσεις τους. Όχι μεσοβέζικες, μα λύσεις πραχτικές.

Στις όμιλίες που γίνονται σε κύκλο στενότερο για θέματα ειδικά πέρνουν μέρος και επιστήμονες που δεν είναι μέλη της Έταιρίας και μπουδν να άναπτύξουν και αυτοί τις άπόψεις τους, έτσι που νακούγυνται όλες οι γνώμες και να ξεκαθαρίζει ή πιο πραχτική και πιο σωστή, άφου άντιμετωπιστούν όλοι οι παράγοντες.

συμβάλλει — από τη θέση του ο καθένας — για τη βελτίωση της υγείας του λαού.

Η υγιεινή είναι ή συλισταμένη όλων των άνθρωπίνων γνώσεων και μεσων για την καλύτερη, μεγαλύτερη, και με την έλάχιστη δυνατή φθορά σωματική και πνευματική άπόδοση του άνθρώπου και την βελτιωμένη διαώκηση του είδους Έτσι ο υγειονολόγος πρέπει να λογαριάζει όλους τους κλάδους της άνθρωπίνης γνώσης κι' ο κάθε άλλος ειδικός να λογαριάζει την υγιεινή, για τέλεια συνεργασία και άλληλοεξάρτηση όλων των κλάδων των επιστημών είναι άπαραίτητη. Η συμβάδιση και συγχρονισμένη κατά το δυνατόν πρόοδος είναι άπαραίτητη. Άλλωδς ή άποτυχία για όλους τους κλάδους και ειδικότητες θα είναι παταγώδης.

Αυτά όσο για τη γενική τοποθέτηση του υγειονομικού μας ζητήματος.

Μα και στις λεπτομέρειες της καθαρής υγειονομικής έπιστήμης θα άσφονούσε ο κάθε υγειονολόγος. Ο κ. Βαλαώρας λέγει, όη «Τα θεμελιώδη προβλήματα είναι τρία. Το πρόβλημα της φυματίσεως, το πρόβλημα της έλονοσίας και το πρόβλημα της βρεφικής θνησιμότητας. Θα μπουδσε να υποστηριχθεί πως τα θεμελιώδη προβλήματα είναι όχι τρία, μα έκατον τρία, ή και χιλια τρία, αν θέλετε. Γιατί είναι τόσα όσα και τα κεφάλαια του μεγαλύτερου και πιο σύγχρονου συγγράμματος υγιεινής. Όλα αυτά τα προβλήματα είναι θεμελιώδη και άλληλένδετα. Πως θ' άντιμετωπίσει ο υγειονολόγος σήμερα π.χ. το πρόβλημα της φυματίσεως; Δίχως τα προβλήματα των κοινωνικών άσφαλίσεων, της Δημοσίας υγείας, των εργαστηρίων κ.τ.λ.; Πως θ' άντιμετωπίσει τη βρεφική θνησιμότητα; Δίχως μιᾶ γενική υγιεινή για τα λοιμώδη, τη φυματίωση, τα χρόνια νοσήματα και προπαντός δίχως προστασία της μητρότητος. Είναι άλλη πώς ο κ. Βαλαώρας συμπεραίνοντας λέει πώς «Για να υπάρξει βελτίωση και άποκατάσταση της υγείας χρειάζεται διαπαίδωγησης όλόκληρου του πληθυσμού, χρειάζονται υγειονομικοί σταθμοί σε κάθε περφέρεα, χρειάζεται βελτίωση της διατροφής, βελτίωση της λαϊκής κατοικίας, και διάλειψη για δημοσυργική εργασία». Κι' έδω βασικά θεωρητικά θα μπουδσε κανένας να συμφωνήσει σ' όλα. Μα βέβαια και χρειάζεται διαπαίδωγηση. Άλλα τί να κάμει ο χωριάτης όταν ξέρει πώς πρέπει να προφυλαχθεί από τα κοινούλα και «θι από τους άναφελείς», μα ο τόπος είναι γεμάτος έλη, κι' αυτός δεν διαθέτει ούτε κουνουπέρα, ούτε κνήμι, ούτε D.D.T., μα ούτε κι' έχει τα μέσα για να τ' άποχτήσει. Το ξέρει πώς το χρειάζεται καλό σπύρι και καλή τροφή, μα έλα που δεν το έχει. Πο ός στρατός δεν θέλει να ιδεί τον ήλιο! Άλλου είναι ή λύση κι' από τη στενή ακόμα υγειονομική πλευρά.

Είναι στη συγχρονισμένη άναδιοργάνωση των υγειονομικών μας κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών και στην αντιμετώπιση όλων των υγειονομικών μας προβλημάτων, με όλες τις σύγχρονες αντιλήψεις και τα μέσα που διαθέτει η σύγχρονη υγιεινή, σε τέλεια συνδυασμό και αλληλένδετα με όλη την άλλη πρόοδο για την άνοικοδόμηση της Ελλάδας.

Αν χάρις στην εξέλιξη των υγειονομικών μας υπηρεσιών είχαμε φθάσει ασθμαίνοντας μέσα σε εκατό χρόνια ν' αντιμετωπίζουμε τα προπολεμικά μας υγειονομικά ζητήματα κάπως ικανοποιητικά, σήμερα που έγινε μια άνατροπή του ισοζυγίου μας με τη χειροτέρευση της υγείας του λαού μας και την ανεπάρκεια των μέσων για την αποκατάστασή της, σήμερα θάπρεπε να γίνει μια τέλεια ανασυγκρότηση και αναπροσαρμογή των δυνάμεων, μεθόδων και του υγειονομικού μας γενικά όπλισμού. Για μια τέτοια προσπάθεια είναι απαραίτητο ένα υγειονομικό πρόγραμμα συγχρονισμένο, ευκίνητο, ρεαλιστικό, προσημασμένο σ' όλες τις περιστάσεις και τις ανάγκες. Είναι ανάγκη να γίνει η επιστράτευση όλων των δυνάμεων, που διαθέτει αυτός ο τόπος όπου κι αν βρίσκονται. Είναι ανάγκη να συμμετάσχει και συνεργασθεί όλος ο λαός. Η συμμετοχή του αυτή για τα ζητήματα της υγείας του είναι όχι μόνο απαραίτητη για την επιτυχή εφαρμογή, μα και θα εξασφαλίσει τον τρόπο της εφαρμογής και θα πόν έλεγχε. Έτσι θα υπάρχει κατεύθυνση και έλεγχος και από τα πάνω αλλά και από τα κάτω. Το ενδιαφέρον για την κοινή σωτηρία θα είναι κοινό. Ο ίδιος ο λαός θα ειδοφέρεται, διαπαιδαγωγούμενος έτσι για την υγεία του. Θα ζητάει την υγεία του. Δεν θα χρεάζεται να του την επιβάλλουμε με άλλα μέσα.

Τότε δεν θα χρειάζονται για κάθε φυματικό κ' ένα

κρεβάτι, δηλαδή για την Ελλάδα 500.000 κρεβάτια! Υποστηρίχθηκε πως «Όσοι άφορα τη φυματίωση δεν υπάρχει θετικό και αποτελεσματικό μέσον αντιμετώπισης. Το μόνο που μπορεί να γίνει είναι ν' αυξηθούν τα νοσοκομεία και να βρεθεί για κάθε άρρωστο ένα κρεβάτι. Έτσι θα εμποδίσουμε τουλάχιστον την μετάδοση της στους υγιείς οργανισμούς». Λιγότερη άπαισιοδοξία δεν ήταν έξω από την επιστημονική πραγματικότητα. Άλλοίμονο σ' εκείνον που θα πίστευε σ' άλλη μια, πως για τη φυματίωση δεν υπάρχει θετικό κι' αποτελεσματικό μέσο αντιμετώπισης.

Υπάρχει η πρόληψή της. Και γι' αυτό αναλαμβάνουν οι άριστοι υγιεινολόγοι: το κρέας, τ' αυγά, τα λευκά μαπα και τα λιπαρά, το καλό το σπύτι και οι καλές συνθήκες της εργασίας.

Υπάρχει η άνιχνευση. Και γι' αυτήν αναλαμβάνει το οργανωμένο πολυδύναμο πολυϊατρείο, τα ειδικευμένα διαγνωστικά κέντρα και οι πολυδύναμες επισκέπτριες, και στο τέλος υπάρχει η θεραπεία. Και γι' αυτήν είναι τα νοσοκομεία, και τα σανατόρια, όπου θα πάει ο φυματικός, όχι για να τον άπομονώσουμε και εμποδίσουμε την διάδοση της άρώστιας — άφου αυτή αν είναι για να γίνει, έγινε κι' άλλος — μα για να βρεί την γιατρεία του, αν μπει εγκαίρως και αν το σανατόριο είναι εφοδιασμένο με όλα τα σύγχρονα θεραπευτικά μέσα.

Η άνασκευή αυτή γίνεται, γιατί ίσως δεν άποδόθηκαν καλά όσα είπε ο κ. Βαλαώρας ή και γιατί θα έπρεπε να γίνουν καταληπτά μερικά πράγματα τουλάχιστον από τους ειδικούς.

Κ. ΔΗΜΗΣΣΑΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ - ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΑ

Το «επιστημονικό προλεταριάτο»

Ο κ. Πρύτανης μίλησε στους φοιτητές και άντι να τους δώσει θάρρος και να τους ζεστάνει το ζήλο τους, άντι να τους άναπτύξει μπροστά τους τις καινούργιες δυνατότητες της χώρας και την άξιοποίησή τους, άντι να τους πεί για το ρόλο που έχουν να παίξουν οι ίδιοι στην καινούργια Ελλάδα που μπορεί να δημιουργηθεί σήμερα, θέλησε να τους σκορπίσει την άπογοήτευση. Και η κοινή γνώμη ένοιωσε άπογοήτευση για την κατάσταση της πνευματικής ήγερσίας.

Ο κ. Πρύτανης είπε στους φοιτητές πως θ' αποτελέσουν το πανεπιστημιακό προλεταριάτο. Τους κλείνει, σά να λέμε, το δρόμο από την πρώτη στιγμή και κλείνει το δρόμο και για όλοκληρη τη Χώρα. Προεξοφλεί πως δε θα τραβήξει μπροστά για να μπορέσει να μεταχειριστεί όλες τις υλικές και πνευματικές δυνάμεις του λαού για την άναπτύξη της. Να ποιά εικόνα δίνει για την αύριανή Ελλάδα: «Ημιαθείς και άμαθείς πτυχιούχοι θα γίνουν παραιοίτα της κοινωνίας, προσπαθώντας να ζήσουν εις βάρος του δημοσίου και των εργαζομένων τάξεων»! Κι' αυτό γίνεται την ώρα που όλοι μιλάνε για τις καινούργιες δυνατότητες που μπορεί ν' άναπτύξει η Χώρα.

Ετόνισε πως οι πανεπιστημιακές δυνατότητες είναι μικρές και το «Πανεπιστήμιο εύρίσκεται εν άδυναμιά να μορφώσει καλώς»! και η δυναμικότητα των επιστημονικών επαγγελμάτων είναι κι' αυτή μικρή στην Ελλάδα! Σά να λέμε δεν είναι βίωση σε μια άνώτερη μορφή! και καταστάλαξε στο εύκολο συμπέρασμα πως «δημιουργούνται μεγάλοι κίνδυνοι δια την άσκησιν της επιστήμης εις βάρος του λαού» — το ένδιαφέρο άμεριστο για το λαό! — και πως «ό εσωτερικός αυτός κίνδυνος άπειλεί να άναγκάσει αυτά τα βάθρα της Πολιτείας και της Κανωνίας». Και τα μέτρα που προτείνει είναι «η έπαναφορά των σχολαρχείων και ίδρυσις άπειρείας σχολών άναλόγων προς τας τοπικές συνθήκας... σπρωτοφικά, σπογγαλιευτικά κ. ά.» και για «την ήγέτιδα τάξιν» «να παρεμβούν τινά γυμνάσια κλασικά». Ο κ. Πρύτανης —επιστημο-

νική κορυφή—άντιμετωπίζει το πρόβλημα με την ίδια προχειρότητα που το κάνει ο καθένας. Έκφράζει και κείνος με τον τρόπο του και στον τομέα του το άντιπραστικό μοτίβο της ήμέρας, πως ο τόπος δένμ πορεί να βγει από το στάδιο της καθυστερημένης οικονομίας. Κι' αυτό λέγεται την ώρα που έγινε όλοφάερο πως για να λυθεί το βασικό πρόβλημα του υπερπληθυσμού ο τόπος πρέπει να ζητήσει καινούργιους τρόπους παραγωγής. Οι νέοι που θέλουν να σπουδάσουν και έχουν τις ικανότητες γι' αυτό, πρέπει να σπουδάσουν. Δέ λύνεται το πρόβλημα, όταν ζητάμε «να μη τρέπονται οι νέοι εις την άνώτεραν μόρφωσιν, αλλά εις κατευθύνσεις πρακτικών και παραγωγικών έργων».

Όστόσο οι ντόπιοι ήγέτες φαίνεται, πως έχουν δικίο. Η άποψη πως οι νέοι πρέπει να παύσουν να τρέπονται εις την άνώτεραν μόρφωσιν είναι όλοτέλα συγχρονισμένη και προσαρμοσμένη στην άνεξαρτησία του νέου τύπου. Το προσωπικό που θάβγαινε από τα άνώτερα ιδρύματα δε χρειάζεται στην Ελλάδα. Οι Άμερικάνοι φρόντισαν γι' αυτό. Θά μας στείλουν—έξηγησαν ο Θόρπ και ο Βίλλαρντ—«μηχανικούς δια την άνοικοδόμησην του κατεστραμμένου συγκοινωνιακού συστήματος, έμπειρογνώμονας έπί του έμπορίου και του συναλλάγματος, γεωπόνους δια την καλλιέργειαν του έδάφους, φοροτεχνικούς για άναθεωρήσουν το φορολογικόν σύστημα, διοικητικούς για υποδείξουν μεταρρυθμίσεις του δημοσιούπαλληλικού και πολλούς άλλους! μεταξύ των όποιων υγιεινολόγοι και τεχνικοί!» Έτσι οι Έλληνες μπορούν ν' άσχοιούνται με... ότι και οι... πρόγονοί τους! Έτσι μπορούμε από τώρα να καταργήσουμε και τα άνώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα· τί μας χρειάζονται!

Η ντόπια Ιθύνουσα τάξη ζητάει να κρατήσει τη χώρα σ' αυτή την κατάσταση, της οικονομικής και επιστημονικής υποδούλωσης τη στιγμή που οι γνήσιοι—ξένοι—καπιταλιστές άντιμετωπίζουν μια λύση για τις καθυστερημένες χώρες, την έκβιομηχάνισή τους και κάνουν τα σχέδιά τους—τα δικά τους σχέδια βέβαια—μα πάντα με τη βάση αυτή.

Το Πανεπιστήμιο άντι να κάνει κάθε προσπάθεια και ν' άντιμετωπίσει πραχτικά και άποτελεσματικά την «ά-

θρόα προσέλευση» άλλάζοντας την όργάνωσή του και ξεσκονίζοντας τα ράφια του μεγάλωνοντας τη δυναμικότητά του, άντι να συνηγορήσει κι' αυτό για ν' άνοίξουν οι καινούργιες δυνατότητες με έρευνες κλπ., κάνει «καθαρή επιστήμη» και διώχνει τους φοιτητές από μέσα, για να μην του θυμίζουν τις μεγάλες του υποχρεώσεις άπέναντι στον τόπο. Και όμως τέτοιες καταστάσεις δίνουν άφορμή στους γνήσιους επιστήμονες να δούν με τα μάτια τους την εξέλιξη της κοινωνίας στην ίδια τη δράση, άντι να την άρνιούνται.

Στην Άνώτερη Παιδεία

Θάταν πολύ ένοιαφερο να ρίξουμε μια ματιά για να δούμε τί γίνεται μέσα στα άνώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα στον τεχνικό και επιστημονικό τομέα. Τα ιδρύματα αυτά έχουν σκοπό να καταρτίσουν τεχνικά όαο μπορεί καλύτερα τους σπουδαστές και να τους κάνουν ικανούς να αντιμετωπίσουν άποτελεσματικά τα σημερινά τρέχοντα προβλήματα. Μα πρέπει να δόσουν μαζί και κάτι άλλο άκόμα στο σπουδαστή: να τον συγκροτήσουν επιστημονικά, να καλλιεργήσουν την επιστημονική διάθεσή του και να την άναπτύξουν με γερές επιστημονικές βασικές γνώσεις, γιατί η άπλή γνώση χωρίς επιστημονική βάση δεν έχει άξία. Η επιστημονική του συγκρότηση θά κάνει το νέο επιστήμονα ικανό να προχωρήσει πιο πέρα, να ψάξει να βρεί καινούργιες λύσεις για τα προβλήματα και να δώσει καινούργια ώθηση στην επιστήμη, με λίγα λόγια να άντιμετωπίζει δημιουργικά τον κόσμο. Πρέπει να τους δόθουν θεωρίες γόνιμες που θάναπτύξουν την πρωτοβουλία τους και όχι θεωρίες στείρες που κλείνουν τον πνευματικό όρίζοντα.

Μα κατά ένα μεγάλο ποσοστό οι άνθρωποι που έχουν στα χέρια τους την επιστήμη και άποτελούν την επιστημονική ήγερσία, πιστεύουν πως «η σημερινή κατάσταση του τόπου μας είναι τέτια που είναι, γιατί δεν μπορούσε να γίνει άλλιώς, άφου, αν μπορούσε να γίνει άλλιώς, θά γινόταν»! Η κατάσταση αυτή είναι σταθερή και άμετάβλητη γι' αυτούς. Τις περισσότερες φορές φυσικά παρουσιάζεται αυτό σκεπασμένο με διάφορα ψευτοεπιστημονικά δεδομένα.

Η θεωρία αυτή άποτελεί επιστημονική πλάνη. Παίρνει για σταθερό ένα στοιχείο που είναι όλοτέλα μεταβλητό και γυρέει να περιορίσει τη δράση και άνάπτυξη της ανθρώπινης δραστηριότητας που άποτελεί το ίδιο το άνέβασμα του πολιτισμού. Αυτό το δόγμα που έχει πολύ πιο γενική σημασία έχει τις πολύ πρακτικές του εφαρμογές που μερικές τις βλέπουμε στη δράση των ανθρώπων του Πανεπιστημίου και των άλλων άνωτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Ξεκινώντας από την πλάνη αυτή, που διατηρούν και καλλιεργούν συνειδητά ή και άσυνειδητά πολλές φορές, περιορίζονται σε μια διδασκαλία ξερή και άγονη, χωρίς καμιά άνώτερη πνοή, που δεν έμπνεί κανένα άνώτερο ιδανικό, άπ' αυτά, που ζητάει ο νέος που πάει εκεί διψασμένος να μάθει. Οι καθηγητές στέκουν μακριά άπ' το σπουδαστή. Καταντάει καμιά φορά να κάνει ένας καθηγητής μάθημά που ο ίδιος δεν καταλαβαίνει και δεν πιστεύει την άξία του και την σημασία του.

Έτσι ο καθηγητής (κ. Σίδερης) της Άνωτ. Έμπορικής που κάνει την Ιστορία των οικονομικών θεωριών, δεν πιστεύει στις οικονομικές θεωρίες. Τις διδάσκει όστόσο για να βαστά την έδρα! Δεν καταλαβαίνει τί χρειάζονται οι οικονομικές θεωρίες άφου την τιμή την κανονίζει, λέει, ο νόμος της προσφοράς και ζήτησης. Και την άφελή του αυτή άπορία δεν την κρύβει κι' άπ' τα παιδιά. Κι' αυτά δεν παρασέρνονται από την άποψη του δασκάλου τους, μα άπορούν πως το κράτος άναθέτει σ' έναν τέτιο «επιστήμονα» να τους όδηγήσει μέσα στο δαίδαλο της οικονομικής επιστήμης.

Ένα μοτίβο που βρίσκει καλλιέργεια σε διάφορα άνώτερα ιδρύματα είναι πως η Ελλάδα δεν μπορεί να ποικτήσει βαριά βιομηχανία. Κι' αυτό φυσικά παραδίνεται άπ' την έδρα όλοτέλα δογματικά, τόσο που και κείνοι που το λένε δεν δυσκολεύονται να διατυπώσουν μια μέρα διαφορετική γνώμη, όταν το καλέσει η περίπτωση — το ποιν οι ξένοι, να ποίμε.

Αν οι κ.κ. καθηγητές που διδάσκουν τέτια πράγματα είχαν τη στοιχειώδη έρευνητική διάθεση και συνήθεια,

που χαρακτηρίζει τον επιστήμονα δε θά μιλούσαν προχειρα και χωρίς στοιχεία καν, που θά στήριζαν, κάπως την άποψή τους. Η παραμικρή έρευνα θά τους έδειχνε πως, αν τα πράματα είναι έτσι, δεν είναι γιατί δεν μπορούσε να είναι άλλιώς, μα γιατί κείνοι που τα κινούσαν είχαν συμφερο να τα κρατήσουν εκεί και να μην τα κινήσουν πιο μπροστά. Αυτό σήμερα είναι άναγκη να σταματήσει, γιατί ένας παράγοντας που τότε δεν ενεργούσε γι' αη δεν ήταν πες στη ζωή άκόμα, ο οργανωμένος και ισχυρός λαικός παραγωγός, σήμερα έχει αυτός το λόγο και το ζητάει από την ίδια τη θέση του.

Η Ελλάδα —λέει ο κ. Κυπριάδης της Άνωτάτης Γεωπονικής — είναι χώρα γεωργική, το λένε οι στατιστικές! και μονάχα με τη γεωργία θα ζήσει. Άναγνωρίζει όστόσο πως μπορεί να ανέβαινε στο διπλό τη γεωργική της παραγωγή. Και ο κ. Καθηγητής νομίζει πως αυτή η αύξηση θά γίνει με την άναίσιμονή της γής, που θά υμιοιουργήσει μεγάλα τσιφλικία, και θα πάμε σ' ένα είδος νεοφεοδαρχικό σύστημα. Έπιστροφή στις παλιές μορφές της οικονομίας!

Οι επιστήμονες που θάπρεπε να έχουν σκοπό στη ζωή τους να μελετήσουν τις δυνατότητες του τόπου και να βρουν τις καινούργιες μορφές, που θά έξυπνητήσουν τον τόπο μέσα στις σημερινές συνθήκες, κηρυττούν την επιστροφή στις παλιές μορφές, μορφές που ξεπεράστηκαν και που έξυπνητρουν μοναχα την ολιγαρχία, όπως την έξυπνητρουν και τότε. Τη δυναμικότητα του λαού δε θέλουν να την ξέρουν και η επιστημονική τους στραβομαρα είναι τέτια που δε θέλουν να δουν, πως η λύση που είναι άναμετη με κείνη που άπατούν οι συνθήκες που επικρατούν, δεν έχει κανένα άποτελεσμα, ούτε και λύνει το πρόβλημα. Μονάχα το μπερδεύει πιο πολύ και καθυστερεί τη λύση του.

Μια που δεν έγινε — λέει ο κ. Κυπριάδης — ίσαμε τώρα καμιά προσπάθεια για την έκμεταλλευση της γής συνεταιριστικά, θά πεί πως δεν μπορεί να προκόψει αυτό το σύστημα! Αυτό τον τρόπο της επιστημονικής αντιμετώπισης της πραγματικότητας παρουσιάζουν στη νεολαία. Γρόπο γηρασμένο, που άντιμετωπίζει μοιρολατρικά την πραγματικότητα και κουρασμένα, στατικά, χωρίς έσωτερική δυναμική και όρμη για κάτι καλύτερο, που θά γίνει με την άλλαγή της.

Η άπαιτηση του λαού για τη ζωή παραγνωρίζεται και ένοχύεται η άνάπτυξη της μεγάλης άικμικής ιδιοκτησίας. Και σάν διάξοδο προτείνουν την «επέκταση». Οι έθνικές διεκδικήσεις έχουν σκοπό να μας δόσουν τον απαραίτητο χώρο για να ζήσουμε, κηρύττει μαζί με άλλους ο κ. Γιαμπούκας και στο άναμεταξύ ως που να γίνει αυτό φτάνει για τη διατροφή του λαού μας το καλύτερο ορο λευκόμα που δίνουν οι στατιστικές, νομίζει ο κ. Άλιβιζάτος.

Μια καλή προσπάθεια γίνεται σε μερικές άνώτερες σχολές με τα φροντιστήρια από μερικούς καθηγητές.

Μ' αυτό τον τρόπο έχει την ευκαιρία ο σπουδαστής να μελετήσει το πρόβλημα σ' όλη του την έκταση και να έρευνήσει όλες τις άποψεις, να τις κριτικάρει και να βρεί μονάχος ύστερα με τη συζήτηση τη σωστή.

Ένα από τα θέματα που δόθηκαν για μελέτη είναι το σχέδιο Ιεζεκιήλ. Αυτό άπασχόλησε και την ΕΠΑΝ και το περιοδικό μας. Οι σπουδαστές μπορούν να έχουν μπροστά τους τη σχετική κριτική που δημοσιεύτηκε σε άλλο φύλλο. Άκόμα και άλλα τρέχοντα ζητήματα δίνονται στο Πολυτεχνείο και στην Άνωτάτη Έμπορική. Άνάλογα οργανώνουν διαλέξεις στην Ιατρική σχολή για τα μεγάλα χρόνια (Άλιβιζάτος) και στην Φυσική (Άλεξόπουλος). Και θάταν σημαντικό αν αυτό γινόταν σ' όλες τις σχολές. Όστόσο στη Φιλοσοφική έγιναν ομάδες με πρωτοβουλία άπ' τους φοιτητές για να μελετήσουν διάφορα ζητήματα και κάνουν διαλέξεις χωρίς την καθοδήγηση από καθηγητές.

Σε άλλες σχολές και άλλους καθηγητές δε γίνεται τίποτα. Οι καθηγητές προσφέρουν δογματικά από την έδρα τις άποψεις τους ή τις διατυπώνουν σε βιβλία σαν τον έλληνικό χώρο του κ. Σίλου, και για τους σπουδαστές που έχουν πιο πολλές άνησυχίες γίνεται η μοναδική λύση: Μονάχα η θρησκεία θά μας σώσει, λέει ο κ. Βαρούνης.

Ηπς.

19

ΠΡΟΣ ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ;

Στο κύριο άρθρο του Economist της 14 Σεπτεμβρίου 1946 είχε διατυπωθεί η διαπίστωση ότι «ώρισμένοι αριθμοί καλά πληροφορημένων παρατηρητών νομίζουν ότι οι προοπτικές για το μέλλον της Αμερικανικής βιομηχανίας προμηνύουν χειρότερη κατάσταση».

Αιτία της χειρότερης αυτής είναι ο διπλάσιος πε-ρίπλοος της παραγωγικής ικανότητας: (το Εθνικό προϊόν πέρασε από 88 δις. δολ. το 1939 σε 160 δις. δολ. το 1944). Θα μπορούσε όμως η ειρηνική οικονομία ν' απορροφήσει τη διπλάσια αυτή ποσότητα αγαθών;

Είναι γ. γονός ότι μεγάλη ποσότητα «αποθημένων» λόγω του πολέμου δαπανών για είδη τρέχουσας χρήσης, πραγμα-τοποιούνται σήμερα. Το αμερικανικό περιοδικό Fortune γρά-φει σχετικά: «Παρατηρούμε τεραστία ζήτηση για όλα τα είδη που τρώγονται, που χρησιμοποιούνται στο ντύσιμο, στη δια-σκέδαση κλπ...». Ο,τι παράγεται διοχετεύεται άμεσα στην κα-τανάλωση... ακόμα και γούνα παλτά με 15.000 δολ. και ρολόνια με 1.000 δολ...». Προσθέτει όμως ότι το boom αυτό δεν είναι φαισολογικό.

Πραγματικά, όταν τα ποσά που εξοικονομήθηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου από τους ιδιώτες εξαντληθούν, η αγοραστική δύναμη του λαού θα ξαναρθεί σ' ένα επίπεδο τέτοιο που θα είναι ανίκανος ν' απορροφήσει την αυξημένη παραγωγή. Το ίδιο το Fortune διαπιστώνει την κρισιμότητα της κατάστασης.

Ανεπισημασμένο σημάδι, κατά τον Economist, είναι ότι ανα-σχηματίζονται τα σιόν των εμπόρων και προσθέτει: «Οι δα-πανές για καταναλωτικούς σκοπούς θα υποχωρήσουν από το σημερινό υπερβολικά υψηλό τους επίπεδο».

Η πτώση αυτή της ζήτησης αγώνων θα προκαλέσει τη μη χρησιμοποίηση μεγάλου σταθερού κεφαλαίου (βιομηχαν. εγκαταστάσεις κλπ.) και αύξηση της ανεργίας που άρχισε κιόλας να παρατηρείται, και που υπολογίζεται σε 4 εκατομ-μύρια περίπου. Οι πιο απαισιόδοξοι προβλέπουν αύξηση του αριθμού των ανέργων μέχρι 15 εκατομ. πράγμα που δεν πρόκειται φυσικά ν' αυξήσει την αγοραστική δύναμη των μαζών.

Οι αυτά είναι τα γνωστά συμπτώματα των κυκλικών κρίσεων που επαναλαμβάνονται σχεδόν κάθε δεκαετία από το 1843, με μεγαλύτερη ένταση, έκταση και βάθος κάθε φορά.

Σε πρόσφατο άρθρο του στην «Πράβδα» ο σοβιετικός οι-κονομολόγος D. Varga μας αποκαλύπτει κι αυτός την απειλή καινούριας οικονομικής κρίσης με επίκεντρο τις ΕΠΑ. Υπολογίζει ότι τα ποσά που αποταμιεύθηκαν κατά τον πό-λεμο ανέρχονται στα 120 δις. δολ., ποσό τεράστιο που προ-έλασε φρενίτιδα αγορών και κλόινισε την σταθερότητα του νομίσματος. Θεωρεί επίσης ότι άμα ξεδεθούν τα ποσά αυτά τα έμπορεύματα θα αρχίσουν πάλι να συσσωρεύονται.

1. Σύμφωνα με δεδομένα του Υπουργείου του Έμπο-ρίου, γράφει ο Varga, τα σιόν εμπορευμάτων των εργοστα-σίων ως και του χονδρικού και λιανικού εμπορίου αυξήθη-καν, τον μήνα Αύγουστο, κατά 1 δις. δολ. και φτάνουν τώρα το συνολικό ποσό των 31 δις. δολ. Η αύξηση των σιόν δόλωσε ότι αυτή η πρωτοφανής αύξηση των σιόν κρύβει βέβαια κίνδυνο για την μελλοντική οικονομική ανά-πτυξη».

2. Παρατηρείται σοβαρή πτώση των τιμών των πρώτων υλών στο χρηματιστήριο κατά τον Οκτώβη. Τέτοια πτώση δεν είχε ξαναφανεί από το 1933.

3. Μεταξύ των μέσων Μαΐου και μέσων Σεπτεμβρίου ή συνολική αξία των βιομηχανικών μετοχών έπεσε από 84 δις. δολ. σε 65 δις. Και ο Varga προσθέτει: «Η πείρα μας διδάσκει ότι μια τέτοια πτώση των τιμών προπορεύεται γενικά κατά ένα ή ενάμισι χρόνο της οικονομικής κρίσης. Αυτές οι πτώσεις των τιμών προέρχονται από το γεγονός ότι οι πιο καλά πληροφορημένοι μεγιστάνες της χρηματιστι-κής ολιγαρχίας αρχίζουν να ξεπουλάν τις βιομηχανικές τους αξίες».

Είναι αναμφισβήτητο ότι η κρίση που προμηνύεται δεν θα περιοριστεί στις ΕΠΑ αλλά όπως η προηγούμενη θα

είναι παγκόσμια, θα αγκαλιάσει δηλ. όλες τις χώρες που οικονομικά συνδέονται με το οικονομικό σύστημα των ΕΠΑ. «Η αμερικανική κρίση θα καταφέρει το σοβαρότερο πλήγμα στην ανοικτοδομητική προσπάθεια των κατεστραμμένων χω-ρών, προσπάθεια σκληρή που πιέζει βαριά τους εργαζόμε-νους. Το καταστρεπτικό αποτέλεσμα της κρίσης δεν θα επι-τρέπει ίσως σ' αυτές τις χώρες να φτάσουν σε περίοδο οίκο-νομικής ανύψωσης», συμπεραίνει ο Varga.

Δεν πρέπει όμως να παραβλέπει κανένας την ύπαρξη της Σοβιετικής Ένωσης με τη σχεδιασμένη οικονομία της και το Σοσιαλιστικό της καθεστώς.

Το Νέο Πεντάχρονο Σχέδιο προβλέπει μία περίοδο έν-τατικής και άταρχης παραγωγής. Η Σοβιετική οικονομία δεν προκειται να αντιμετωπίσει ούτε κρίση, ούτε ανεργία. Αντίθετα μάλιστα προβλέπεται η πτώση των λιανικών τι-μών και η κατάργηση των δελτίων, δηλ. το ανέβασμα του βιωτικού επιπέδου του λαού.

Στο λόγο του της 6 Νοέμβρη 1946 ο Ζνιάνωφ παρατή-ρησε: «Αντίθετα προς τα κεφαλαιοκρατικά κράτη, η χώρα μας πέρασε στην ειρηνική ανοικτοδομήση χωρίς κρίσεις ή κλονισμούς». Και παρακάτω αναφέρεται κι εκείνος στην οικονομική κρίση: «Στις κεφαλαιοκρατικές χώρες το πέρα-σμα από τον πόλεμο στην ειρηνική περίοδο προκαλέσε ένα άλοστο στενέμα της αγοράς, πτώση του επιπέδου της πα-ραγωγής, κλείσιμο των επιχειρήσεων, αύξηση της ανεργίας. Είναι π. χ. γνωστό ότι στις ΕΠΑ ο όγκος της βιομηχανικής παραγωγής στα 1946 περιορίστηκε σε σύγκριση με το 1943 πάνω από το 1/3 και ο αριθμός των ανέργων, σύμφωνα με τα επίσημα δεδομένα ξεπέρασε τα 3 εκατομμύρια».

Ενθ συμβαίνουν αυτά στις κεφαλαιοκρατικές χώρες και προμηνύονται ακόμη χειρότερα για τους λαούς τους «ο σο-βιετικός λαός τραβᾷ με πισιότητα μπροστά χωρίς να φοβά-ται ότι θα παρουσιαστεί οικονομική κρίση και ανεργία, γιατί στηρίζεται σε διαφορετικό, ανώτερο, σοσιαλιστικό σύ-στημα οργάνωσης της οικονομίας, σύστημα που δεν ξέρει τι θα πει κρίσεις και ανεργίες».

Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο συστημάτων συνί-σταται στην ύπαρξη, στην ΕΣΣΔ, του Σχεδίου. Στην χώρα μας δεν υπάρχει η αναρχία της παραγωγής που είναι συμ-φώνη με τον καπιταλισμό και κάνει να αλληλοδιαδέχονται ή μια την άλλη οι περιόδους της απόδοσης και των κρίσεων, που συγκλονίζουν συνθέμελα ολόκληρο το σύστημα της οίκο-νομίας και δημιουργούν μία διαρκή αβεβαιότητα για το αύριο των εργαζομένων. Η οικονομική μας ζωή διευθύ-νεται από το Σχέδιο της λαϊκής οικονομίας».

Η αναρχία της παραγωγής στις ΕΠΑ πρόκειται στο κοντινό μέλλον να ενταθεί, σαν συνέπεια της απόφασης που πήρε στις 9 - 11 - 46 ο πρόεδρος Τρούμαν να καταρ-γηθεί ο έλεγχος όλων των τιμών εκτός από τα νούια, τη ζαχαρή και το ρύζι. Ο καθορισμός των τιμών θα γίνει τώρα προνόμιο των τράστ: Η χονδρική τιμή του σαπουνιού αυξήθηκε κι ένας μέχρι 70%, κι ανάλογη ύψωση παρατη-ρείται στα ηλεκτρικά είδη, στο ρουχισμό και το τσιμέντο. «Η επαναφορά της ελευθερίας σ' ένα σύστημα που ήταν υποταγμένο στον κυβερνητικό έλεγχο» είναι ένα πείραμα για το οποίο υπερηφανεύονται οι Αμερικανοί επίσημοι. Τα καταστρεπτικά του όμως αποτελέσματα δεν θ' αργή-σουν να εκδηλωθούν τόσο στην Αμερική όσο και στον άλλο κόσμο.

Τα λυσασμένα κύματα του οικονομικού τυφώνα θα σπάνουν μπροστά στον ακλόνητο τοίχο της σχεδιασμένης οικονομίας της Σοβιετικής Ένωσης και των λαϊκών Δημο-κρατιών της Ανατολικής Ευρώπης. Στις χώρες αυτές δεν θα είναι αίσθητη η οικονομική αναστάτωση μία και ο πλούτος ξεφύγει πιά από τα χέρια των τράστ και η παρα-γωγή ρυθμίζεται από το Σχέδιο: Πεντάχρονο στην ΕΣΣΔ και στη Γιουγκοσλαβία, Δίχρονο στην Τσεχοσλοβακία, τρι-χρονο στην Πολωνία κλπ.

Η διαφορά αυτή ανάμεσα στα δύο συστήματα οικονομι-κής οργάνωσης (της «Ελευθερίας» και του Σχεδίου) έχει μοιραία την απήχρησή της και στην εξωτερική πολιτική.

Είναι γνωστές οι επεκτατικές τάσεις των ΕΠΑ ή εξασφά-λιση βάσεων σ' όλη την υφήλιο, πολιτική που καθορίζεται

από τα μεγάλα τράστ και που πρόκειται να ολοκληρωθεί με τη νίκη των Ρεπουμπλικάνων και τη διαχείριση της εξωτερικής πολιτικής από στρατιωτικούς. Είναι αξιοσημείωτο ότι στον προϋπολογισμό του 1947 διατίθεται το 1/3 των εξόδων για πολεμικές δαπάνες και άλλα 443 εκ. δολ. για τις «μελέτες της ατομικής ενεργείας».

Είναι εξ ίσου γνωστές οι προσπάθειες που καταβάλλει η Σοβιετική διπλωματία για την εδραίωση μιας σταθερής και δημοκρατικής ειρήνης.

Ο καπιταλιστικός κόσμος πρόκειται λοιπόν να αντιμετω-πίσει πολύ σύντομα (μέχρι το 1948 κατά τον Varga) νέα οι-κονομική κρίση μεγάλου βάθους κι' οξύτητας, και προσπα-θεί να βρει κάποια διέξοδο στον πόλεμο και την κατάχτη-ση της παγκόσμιας ηγεμονίας. Αλλά ως μη ξεχνάμε ότι η ΕΣΣΔ και η λαϊκές Δημοκρατίες αποτελούν παράγοντες οι-κονομικής σταθερότητας και ειρήνης, ότι ύστερα από τον πόλεμο «άλλαξε ο συσχετισμός των ιμπεριαλιστικών και αντι-ιμπεριαλιστικών δυνάμεων στο διεθνή στίβο» όπως γράφει η «Πράβδα» της 30 - 11 - 46. Και οι δυνάμεις της δη-μοκρατίας είναι σε θέση να εξασφαλίσουν την ειρήνη. Η ενδεχόμενη οικονομική κρίση θα έχει αποτέλεσμα ένταση του αγώνα τους.

Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ

Η λευκή Βίβλος πάνω στην οικονομική κατάσταση που δη-μοσιεύτηκε τελευταία από την Βρετανική Κυβέρνηση χα-ρακτηρίζεται από τους «Τάιμς» σαν ή πιο άησυχητική δήλωση που είχαμε ποτέ Βρετανική Κυβέρνηση. Πραγματικά η Μεγάλη Βρετανία περνάει τώρα μία περίοδο κρίσης οξύ-τερη από κάθε προηγούμενη μέσα στα τελευταία εξήντα χρόνια. Η κρίση αυτή εκδηλώθηκε μέσα στον Φεβρουάριο με τη μορφή της έλλειψης καυσίμων και ιδιαίτερα κάρβουνου. Οφείλεται όμως σε πολύ γενικότερα αίτια που το σπουδαιό-τερο είναι ότι η Αγγλία έχασε την πρώτη θέση σαν πισωτής του υπόλοιπου κόσμου και σαν πρώτη ναυτική δύναμη. Πραγ-ματικά το χρόνιο έλλειμμα του εμπορικού της Ισοζυγίου κα-λύπτονταν, μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο με τις λεγό-μενες «άορτες εξαγωγές» δηλ. με τα έσοδα της εμπορικής ναυτιλίας και με τα εισοδήματα που της απέφεραν τα επεν-δυμένα στο εξωτερικό κεφάλαιά της. Κατόρθωνε έτσι να έχει ενεργητικό υπόλοιπο στο Ισοζύγιο πληρωμών παρά το παθη-τικό υπόλοιπο του εμπορικού της Ισοζυγίου. Μετά τον Πρώ-το Παννκόσμιο Πόλεμο όμως και ιδιαίτερα μετά την κρίση του 1929 το Ισοζύγιο πληρωμών άρχισε να αφήνει παθητικό υπόλοιπο που έφτασε τα 19 εκατομ. λίρες το χρόνο το 1938. Η κατάσταση αυτή χειρότερησε μετά τον Δεύτερο Παγκό-σμιο πόλεμο.

Το 1931 - 1938 το ετήσιο ποσό των «άορτων εξαγωγών» έφτανε τα 328 εκατ. λίρες κατά μέσον όρο, από τα οποία τα 129 εκατομ. προέρχονταν από τα εισοδήματά των επενδυ-μένων στο εξωτερικό κεφαλαίων και τα 92 εκατομ. από τους ναύλους.

α) Κατά τη διάρκεια του πολέμου όμως η Αγγλία έχασε τα 50% των κεφαλαίων της στο εξωτερικό, που από 4 δις εκ. λίρες το 1933 περιορίστηκαν σε 2 δις εκ. περίπου. Αυτό είχε συνέπεια να περιοριστούν κατά 50% περίπου τα εισο-δήματα αυτών των επενδύσεων.

β) Η θέση της στον τομέα της εμπορικής ναυτιλίας δεν παρουσιάζεται καλύτερη. Το 1939 η Αγγλία κατείχε 17 εκ. τόννους από τα 62 εκατομ. της εμπορικής ναυτιλίας των κε-φαλαιοκρατικών χωρών, δηλαδή τα 27%. Ενώ οι ΕΠΑ είχαν σμιας εμπορικής ναυτιλίας η Αγγλία κατείχε τα 17 εκατομ. δηλ. τα 15% ενώ οι ΕΠΑ είχαν κοντά 60%. Η συνέπεια αυτής της προώθησης της Αμερικανικής ναυτιλίας σε βάρος της Βρετανικής θα γίνει αναπόφευκτα αίσθητη απ' όλη την οικονομία της χώρας. (Οι αριθμοί δημοσιεύτηκαν στους «Νέους Καιρούς» αριθ. 1, 1947, σελ. 5).

Μία και περιορίστηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους οι «άορτες εξαγωγές», η Αγγλία βρίσκεται σήμερα μπροστά στην ανάγκη ν' αυξήσει τις πραγματικές της εξαγωγές για να Ισοσκελίσει το έμπορικό της Ισοζύγιο που παρουσίασε το 1946 έλλειμμα 840 εκατομ. λιρών (λόγος του κ. Ντόλτον). Αυτό αποτελεί όρο απαραίτητο για να διατηρηθεί η σταθε-ρότητα του νομίσματος και το βιωτικό επίπεδο του λαού.

Καταλαβαίνουμε πιά γιατί η σημερινή κρίση απόκτησε πρω-τοφανή οξύτητα.

Η παραγωγή βιομηχανικών ειδών για εξαγωγή απαιτεί κάρβουνο. Για λόγους που εξετάσαμε λεπτομερικά παλαιό-τερα, η παραγωγή του κάρβουνου δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κατανάλωσης και της εξαγωγής (απαρχαιόμέ-νος μηχανικός εξοπλισμός και έλλειψη εργατικών χεριών). Μεγάλες έλλειψες είχαν στηριχτεί στις έθνικοποιήσεις. Ο τρόπος όμως με τον οποίο η Κυβέρνηση του Έργατικού Κόμματος χειρίστηκε τα γενικά προβλήματα του τόπου και ιδιαίτερα η εξωτερική της πολιτική δεν επέτρεψαν στις έθνη-κοποιήσεις ν' αποδώσουν όσα θα περίμενε κανείς, μιά και τα άνθρακορυχεία εξακολουθούν να πάσχουν από την ίδια έλλειψη εργατικών χεριών. Το ζήτημα αυτό συνδέεται στενά με το ζήτημα της άποστράτευσης των στρατιωτικών δυνά-μεων που βρίσκονται ακόμη σήμερα κατεσπαρμένες σε διά-φορες ξένες χώρες, δηλαδή με την εξωτερική πολιτική που άσκει ο κ. Μπέβιν, και που διατηρεί υπό τα δπλα 1.500.000 άνδρες.

Εκτός απ' αυτό όμως, το Αμερικανικό δάνειο προς την Αγγλία, που προορίζονταν ακριβώς για την κάλυψη του έλ-λειμματος του εμπορικού Ισοζυγίου, πρόκειται να δαπανηθεί ολόκληρο μέσα σε 12 μήνες για τις ένοπλες δυνάμεις όπως αποκαλύπτει το «Νιούς Κρόνικλ», που καταλήγει στο συμ-πέρασμα ότι είναι ανάγκη η Αγγλία να αναθεωρήσει την έκταση των στρατιωτικών υποχρεώσεων που ανέλαβε στο εξωτερικό.

Η έλλειψη κάρβουνου που παρατηρήθηκε τελευταία και που ανάγκασε την Κυβέρνηση να περιορίσει τη χρήση ήλεκ-τρικού ρεύματος από τις 10 Φεβρ. σε 44 από τις 64 κομη-τείες της Αγγλίας και Ουαλλίας, όπου βρίσκονται οι κυριώ-τερες βιομηχανίες της μεγάλης Βρετανίας θα έχει καταστρε-πτικά αποτελέσματα πάνω σ' ολόκληρη την οικονομία της χώρας. Θα ανακοπεί η παραγωγή βιομηχανικών ειδών με συ-νέπεια το άνοιγμα του έλλειμματος στο έμπορικό Ισοζύγιο. Ήδη πέντε εκατομμύρια εργάτες είναι άνεργοι, την ώρα που η χώρα στερείται εργατικών χεριών. Και το «Νιού Στέιτ-σμεν Νέισιον» θεωρεί ότι η κρίση του κάρβουνου δεν τέ-λειωσε, αλλά μόλις άρχισε.

Αυτό είναι το τραγικό αδιέξοδο στο οποίο βρίσκεται μπλεγ-μένη η Κυβέρνηση του Έργατικού Κόμματος. Από τη ση-μερινή κρίση που διέρχεται η χώρα αποδυναμώνεται ότι είναι ούτοπία να περιμένει κανένας προοδευτική πολιτική στο έσω-τερο και ιμπεριαλιστική στο εξωτερικό. Ο καλύτερος τοό-πος για ν' αναπτυχθεί η εθνική οικονομία της Μεγάλης Βρε-τανίας και να εδμευθεί ο τόπος και ο λαός της είναι να μεταβληθεί η εξωτερική της πολιτική. και συγκεκριμένα να αποδοθούν στις δουλειές τους οι 1.500.000 Αγγλοι εργάτες που χρησιμοποιούνται σήμερα σαν στρατός κατοχής σε συμ-μαχικές χώρες.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΡΙΝΗΣ

Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Ι. Αρκετό ενδιαφέρον παρουσιάζει για μας η παρα-κολούθηση της οικονομικής ζωής των χωρών εκείνων που όπως η Ελλάδα, δεν κατόρθωσαν ακόμα ν' αποκτήσουν εσωτερική δημοκρατική ζωή.

Μιά από τις χώρες αυτές είναι η Πορτογαλία. Σαν την Ελλάδα η Πορτογαλία είναι χώρα κατά-πρωτο λόγο αγροτική. Τα κύρια γεωργικά της προϊόντα είναι το ελαιόλαδο, το ζωϊκό μετάξι, η κορινθιακή στα-φίδα, ο καπνός και τα περίφημα κρασιά της τοῦ Πόρτο και της Μαδρίδας. Η αλμεία της σαρδελλας γίνεται σε μεγάλη έκταση.

Πάνω στη βάση της γεωργικής παραγωγής έχει ανα-πτυχθεί σοβαρή ελαφριά βιομηχανία επεξεργασίας γεω-ργικών προϊόντων, μέσα στην οποία την πρώτη θέση κα-τέχει η κοινωβιοτοποίηση της σαρδελλας. Σημαντική ανά-πτυξη έχουν επίσης η σαπωνοποιία και η τοπτηουργία.

Δεν πρέπει όμως να παραβλέπουμε ότι η Πορτογαλία κατέχει απόικίες στην Ανατολική και στη Δυτική Αφρική (Αγκόλα) που διαθέτουν μεγάλο πλούτο αποικιακών προϊόντων: καφέ, κακάο.

Η Πορτογαλία κατέχει την πρώτη θέση στον κόσμο στην παραγωγή φελλού που επεξεργάζεται και εξάγει ή-μικατεργασμένο ή με την μορφή Petroleum

Σημαντική επίσης θέση κατέχει και η ύφαντουργία.

Το έκτελεστικό Συμβούλιο της 'Ομοσπονδίας ύστερα από τις εκλογές το αποτελούν ο καθηγητής Joliot-Curie, πρόεδρος, ο καθηγητής Bernal, αντιπρόεδρος, Bonnet Maury, γραμματέας κ. κ.

Στην πρώτη του συνεδρίαση το έκτελεστικό συμβούλιο (24-7-46) το άπασχόλησαν διάφορα υπηρεσιακά και άλλα έπείγοντα ζητήματα.

1) Συνενόηση με την Παγκόσμια Συνδικαλιστική 'Ομοσπονδία (με τον πρόεδρό της Σαγιάν), αν θα μπορούσε η Π.Ο.Ε.Ε. να γίνει μέλος της.

2) 'Η κατάσταση στην Ελλάδα και στην Πορτογαλία με το διωγμό των επιστημόνων για λόγους πολιτικούς. 'Η πρόταση έγινε από το γραμματέα της Βρετανικής Ένωσης 'Επιστημονικών Έργων και στο σχετικό έγγραφο δίνονται και λίγες ειδικές πληροφορίες για τον καθένα. 'Αποφασίστηκε να γίνουν σχετικά διαβήματα διαμαρτυρίας.

3) Σύνταξη καταστατικού χάρτη για τους επιστήμονες.

4) Νά μαζευτούν στοιχεία σχετικά με τα επιστημονικά μυστικά και το στρατιωτικό έλεγχο της επιστήμης. 'Εγινε μεγάλη συζήτηση για το διεθνή έλεγχο της ατομικής ενέργειας και για την ανάπτυξη της για εθνικούς σκοπούς.

Το καταστατικό της Π.Ο.Ε.Ε. στάλθηκε στην ΕΠ-ΑΝ για έπικυρωση. 'Η ΕΠ-ΑΝ είναι από τα ιδρυτικά μέλη της Π.Ο.Ε.Ε. και είναι σε έπαφή μαζί της. Παίρνει όλα τα σχετικά δελτία, πρακτικά κ. κ. της Π.Ο.Ε.Ε. Σχετικά θά δίνονται κάθε τόσο στον «'Ανταίο».

'Η ΕΠ-ΑΝ ακόμα βρίσκεται σε έπαφή και με άλλες επιστημονικές οργάνωσεις. Τελευταία πήρε γράμμα από τη Βρετανική Ένωση 'Επιστημονικών Έργων, όπου εκφράζουν την ευχαιρίστησή τους για την ίδρυση και δράση της 'Εταιρείας ΕΠ-ΑΝ και στέλνουν και άρθρο του καθηγητή Bernal, που θά δημοσιευτεί στο άλλο φύλλο του «'Ανταίου». Δείχνουν ακόμα μεγάλο ενδιαφέρον για το 'Επιστημονικό Συνέδριο της 'Αθήνας που προκηρύχθηκε και ζητούν πληροφορίες για τα ζητήματα της ανοικτοδότησης της χώρας.

Γράμμα πήρε η ΕΠ-ΑΝ και από την Τσεχοσλοβακική Ένωση 'Επιστημονικών Έργων Πράγας, που γυρεύει σχετικές πληροφορίες.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Στο «Bulletin, of the atomic scientists» του Νοέμβρη 1946, Νο 9-10 οι ατομικοί επιστήμονες (ειδικοί στην ατομική ενέργεια) της 'Αμερικής θέτουν διάφορα προβλήματα είτε ειδικά για την ατομική ενέργεια, είτε και γενικά για την οργάνωση της 'Επιστήμης και τους σκοπούς της μέσα στην κοινωνία και για τις σχέσεις της με το κράτος.

— 'Ο Η. Urey εξετάζει σε άρθρο του την ατομική ενέργεια και την παγκόσμια ειρήνη και λέει μαζί με άλλα «Νά κρατήσεις την ειρήνη με το πιο ισχυρό πολεμικό όπλο είναι κάτι δλοτέλο αντιφατικό... 'Όσοι πιστεύουν, λείει παρακάτω, πως ο πόλεμος αποτελεί το μέσο για να τακτοποιήσουμε τα προβλήματα μας πρέπει να σκεφτούν τι κίνδυνο κρύβει αυτή η πρόταση... 'Ο αμερικανικός λαός και οι επιστήμονες παρακολουθούν την εξέλιξη με σκεπτικισμό και επιφυλάσονται να πάρουν κι αυτοί τις αποφάσεις τους, όταν έρθει η ώρα.

— Στο άρθρο του «το εργαστήριο αποστρατεύεται» ο κ. Morrison μιλάει για το χρέος του αμερικανού επιστήμονα. 'Ο γιαπωνέζος ραδιολόγος καθηγητής Τσουζούκι, που είδε τους πληγωμένους της Χιροσίμας να πεθαίνουν είπε σε συνάντησή του με τον αμερικανό συνάδελφό του (Morrison) «'Εγώ έκανα τα πειράματά μου πάνω σε κάτι ποντίκια μονάχα, όταν σπούδαζα στη Φιλαδέλφεια (της 'Αμερικής) έσεις όι αμερικάνοι είσαστε περήφιοι, κάνετε το πειράμα σας πάνω σε ανθρώπους!»

Πρώτος ο Τσουζούκι — λέει ο Morrison — μου ξεκαθάρισε τη βαριά ευθύνη που έχει η επιστήμη και προπάντων η αμερικανική.

'Η επιστήμη δεν αποστρατεύθηκε ακόμα. Με τον πόλεμο το δέντρο της επιστημονικής γνώσης το ξετίναξαν σκληρά για να πάρουν τον καρπό του. 'Απ' αυτό έπεσε το radar, η ατομική ενέργεια κ' ένα σωρό άλλες έφευρέσεις, που μεταχειρίστηκαν για πολεμικούς σκοπούς.

Τα βιομηχανικά και πανεπιστημιακά εργαστήρια συγκεντρώθηκαν τότε και ιδρύθηκαν και άλλα καινούργια για

έρευνες. 'Η επιστήμη αποτέλεσε την κεντρική πολεμική δραστηριότητα. 'Η έρευνα έγινε προγραμματισμένη για ένα μοναδικό σκοπό: το όπλο!

'Η αμερικανική επιστήμη εργάζεται τρομερά και το χοήμα—έκατομύρια δολάρια—έρχεται από δυο πηγές: Το στρατό και το ναυτικό. 'Η πρώτη έχει στη διάθεσή της 70 εκατομ. δολάρ. και η δεύτερη 20 εκατομ. Αυτές οι δυο πηγές χρηματοδοτούν πολλά ιδρύματα για έρευνες του πυρήνα. Τα εργαστήρια εγκαταλείψανε κάθε άλλη δουλιά και η αμερικανική επιστήμη παρουσιάζεται σήμερα στα μάτια του κόσμου σαν ένα τεράστιο εργοστάσιο, που φτιάχνει ένα καινούργιο και τρομερό, το τρομερότερο όπλο!

Οι φυσικοί επιστήμονες ξέρουν πως η κατάσταση είναι άσκημη και επικίνδυνη, είναι ένας φαύλος κύκλος και η επιστήμη πρέπει να βγαί από κεί μέσα.

'Η επιστήμη έχει ανάγκη από μέσα για να κάνει τις έρευνές της. Παίρνει τα μέσα—χοήμα από το στρατό και το στόλο και είναι υποχρεωμένη βέβαια να δουλέψει για πολεμικούς σκοπούς. 'Ενώ ο σκοπός της είναι η έρευνα. Μονάχα ένα εθνικό επιστημονικό ίδρυμα θά βάλει την επιστήμη πάλι στο δρόμο της...

'Ο καθένας μας πρέπει ν' αποστρατευθεί με τον τρόπο του για την ειρήνη. 'Ευείς οι επιστήμονες έχουμε ν' αποστρατεύσουμε τα εργαστήριά μας και να δουλέψουμε σοβαρά για την ειρήνη, που κερδίσουμε με τη νίκη.

— Το Δελτίο ξαναδημοσιεύει άρθρο της «Business Week» με τον τίτλο «η επιστήμη φοράει στολή...» Μαζί με άλλα γράφει. «'Η καθαρή επιστήμη βρίσκεται κάτω από στρατιωτικό έλεγχο. 'Η γενική Διεύθυνσή της συστήθηκε από στρατιωτικές ανάγκες. 'Η χορηγοδότησή της γίνεται από στ. ατιωτικές πηγές. 'Η καθαρή επιστημονική έρευνα πεί να γίνει μόνιμα ένας κλάδος από τη στρατιωτική οργάνωση».

'Όταν τέλιωσε ο πόλεμος δεν υπήρχε κανένα πολιτικό πρόγραμμα για την επιστήμη. Αυτό έδωσε ευκαιρία στους στρατιωτικούς να κινηθούν, 'Όταν τα πανεπιστήμια έμειναν ελεύθερα από τις στοατιωτικές υποχρεώσεις, που είχαν αναλάβει με τον πόλεμο, το ναυτικό προχώρησε με την ειδική υπηρεσία που είχε ιδρύσει για έρευνες και ανακαλύψεις και έδωσε λεφτά στα εργαστήρια. 'Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αυτής για το 1947 είναι 45 εκατομ. δολ. 'Απ' αυτά 20 εκατομ. είναι για πανεπιστημιακά εργαστήρια. Και φυσικά αποβλέπει πάντα σε στρατιωτικές έφαρμογές. 40% από τις έρευνες είναι για την πυρηνική φυσική, όπως θά το περίμενε κανείς.

'Ο Στρατός άρχισε αργότερα, μα τώρα παίζει πιο σπουδαίο ρόλο. 'Ο προϋπολογισμός του είναι 280 εκατ. δολ. και απ' αυτά 70 είναι για έρευνες πανεπιστημιακές. Και οι στρατιωτικοί αντιδρούν στη σύσταση του 'Εθνικού επιστημονικού οργανισμού, που θά γλυτώει την επιστήμη από τον άσκημο δρόμο που πήρε.

'Όλη η προσπάθεια που κάνουν οι αμερικανοί επιστήμονες είναι πάνω σ' αυτό το σκοπό.

Στα δυο φύλλα του 'Οκτωβρη και του Νοέμβρη 1946 έχει και πολλά άλλα άρθρα με πολύ ενδιαφέρον για τα προβλήματα της ατομικής ενέργειας και της επιστημονικής έρευνας.

Ηπς

* * * ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΝΕΑ

ΓΑΛΛΙΑ.— Ένα από τα ζητήματα που συζητήθηκαν στο Λονδίνο μεταξύ του κ. Μπλουμ και του κ. 'Ατλου είναι η κρίση που διέρχεται η Γαλλία από έλλειψη κάρβουνου. Είναι αλήθεια ότι η γαλλική παραγωγή είναι σήμερα ανώτερη από την προπολεμική. Δεν έπαρκει όμως στις καταναλωτικές ανάγκες. Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ αύξαινε η γαλλική παραγωγή, οι 'Αγγλο—αμερικανοί περιορίζον τη χορήγηση κάρβουνου στη Γαλλία από το Ρούρ. 'Από το Σεπτέμβρη η μηνιαία ποσότητα που λαβαίνει η Γαλλία περιορίστηκε από 178.000 τόν. σε 60.000 τόν. ενώ η παραγωγή του Ρούρ κάθε μέρα αυξάνει. 'Η ποσότητα που έλαβε το Σεπτέμβρη η Γαλλία αναλογούσε με την παραγωγή του Ρούρ μιας ημέρας 'Η ποσότητα που έλαβε το Δεκέμβρη αναλογεί με

την παραγωγή 2½ ώρων. 'Αγγέλεται τώρα ότι οι κ. κ. 'Ατλου και Μπέβιν δήλωσαν στον κ. Μπλουμ, ότι η 'Αγγλία δεν μπορεί να αυξήσει για την ώρα το μερίδιο του κάρβουνου που δίνεται στη Γαλλία από την παραγωγή του Ρούρ.

ΙΤΑΛΙΑ.—Το ταξίδι του κ. Ντέ Γκάσπερι στη Ουάσιγκτων είχε σκοπό μαζί με άλλα την χορήγηση από μέρος της ΕΠΑ δανείου 180 εκατομ. δολαρίων. 'Αγγέλεται τώρα ότι πέτυχε να ανοιχθεί πίστωση στην 'Ιταλία από την Τράπεζα Εισαγωγών—'Εξαγωγών 100 εκατομ. δολαρίων για την αγορά έμπορευμάτων μέσα στο 1947.

ΕΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ.—'Η έξογκωμένη παραγωγική ικανότητα της αμερικανικής οικονομίας έπιβάλλει την αύξηση των εξαγωγών. που θά υπερβούν τα 11 δισεκ. δολάρια κατά το 1947. Σάν μια διέξοδο από την άπαιλητική κατάσταση όπου βρίσκονται σήμερα οι ΕΠΑ ο Πρόεδρος Τρούμαν σύστησε στο νέο Κογκρέσσο την έλάττωση των δασμών. «'Αν μειωθούν οι δασμοί μας μπορούμε να έλπίσουμε ότι θά μειωθούν και οι ξένοι δασμοί και τα έμποδια που δεν έπιτρέπουν την είσοδό μας σε ξένες αγορές. Μπορούμε να πουλούμε τα προϊόντα μας σ' άλλες χώρες μόνο αν θέλουμε και ν' αγοράζουμε απ' αυτές». 'Η κατάκτηση όλο και νέων αγορών είναι ζήτημα ζωής ή θανάτου για τις ΕΠΑ.

Στις 10 'Ιαν. ο Πρ. Τρούμαν κατέθεσε στο Κογκρέσσο τον νέο προϋπολογισμό για το έτος 1947 - 48. Τα έσοδα του προϋπολογισμού καλύπτουν για πρώτη φορά από το 1930 τα έσοδα που ανέρχονται σε 37 δισεκ. 500 εκ. δολάρια και το υπόλοιπο από τα γεγονότα ότι το 1/3 περίπου διατίθεται για πολεμικές δαπάνες. Αυτό βέβαια έγινε κατορθωτό με πολύ βαρεία φορολογική έπιβάρυνση του 'Αμερικανικού λαού.

Σύγχρονα υποβλήθηκαν στο Κογκρέσσο διάφορα νομοσχέδια για την τροποποίηση της εργατικής νομοθεσίας και την απαγόρευση των άπεργιών. Το Κογκρέσσο των Ρεπουμπλικάνων έγκαινιάζει έτσι καθαρά αντιλαϊκή και άντεργατική πολιτική.

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ.—'Ενῶ άρχισε από την 1 - 1 - 47 η έκμετάλλευση των ανθράκορυχείων σύμφωνα με το Νόμο για την έθνικοποίηση, ψηφίστηκε σε δεύτερη άνάγνωση από τη Βουλή των Κοινοτήτων το τρίτο μέτρο έθνικοποίησης: 'Η έθνικοποίηση των χερσαίων μεταφορών. Τα αποτελέσματα των έθνικοποιήσεων αυτών θά φανούν φυσικά αργότερα. Είναι όμως γεγονός ότι από τώρα έχει έπιβαρυνθεί ο 'Αγγλικός λαός με την πληρωμή αποζημιώσεων στους παλιούς ιδιοκτήτες, που ανέρχονται στην ίδια αξία των έθνικοποιημένων βιομηχανιών. Οι

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΝΤΥΠΟΥ

Τα «ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ», 269 - 370 Νοέμβρη—Δεκέμβρη, μιλώντας για τα μηχανολογικά συγκροτήματα της Ούνρα, εκφράζονται έτσι: «Είναι τελείως έσφαλμένη και άσύμφορος διά τον τόπον παραχώρησις των εις την ύπάρχουσαν σιδηροβιομηχανιών... Αι εν 'Ελλάδι σιδηροβιομηχανικαί ιδιωτικαί έπιχειρήσεις είναι κυρίως έμπορικαί και ούχι τεχνικαί... Εις την σιδηροβιομηχανίαν βλέπομεν παντελή έλλειψη επιστημόνων και επιστημονικότητος και αποτελεμάτων της ποικιλίας και της ποιότητος της παραγωγής... 'Εάν παραχωρηθούν εις τους μηχανολόγους θ' ανοίξουν νέοι τομείς παραγωγής μηχανμάτων μη παραγομένων μέχρι τουδε εν 'Ελλάδι...» 'Όστόσο τα συγκροτήματα δόθηκαν στους σιδηροβιομηχάνους, που τώρα γυρεύουν δάνειο για να τα πληρώσουν! 'Ετσι το Κράτος ένισχύει την ανασυγκρότηση... της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και όχι της 'Εθνικής Οικονομίας του τόπου.

Στο 1ο φύλλο της «ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ» (Διευθυντής Φ. Τζουλιάδης) δημοσιεύονται θέσεις της 'Ομοσπονδίας Συνδέσμων Γεωπόνων της 'Ελλάδας πάνω στους Συνεταιρισμούς, την 'Αγροτική Πίστη, τη Κτη-

νήν ιδιοκτήτες έλαβαν όμολογίες που θά έξοφληθούν κατά καιρούς από το Βρετανικό Δημόσιο.

ΕΣΣΔ.—Στις 21 - 12 - 46 ο Πρόεδρος του Ουκρανικού 'Ανωτάτου Σοβιέτ Μ. Γκρετσούκα άνήγγειλε ότι από την άπελευθέρωση πολλές χιλιάδες άγροτόσπιτα και 10.700 κτήρια για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς έαναχτίστηκαν σε ουκρανικές πόλεις και χωριά που είχαν έρημώσει οι Γερμανοί. 'Η άποδοτικότητα των εργοστασίων παραγωγής ηλεκτρενέργειας έφθασε τα 70% της προπολεμικής. 'Η παραγωγή του κάρβουνου έφθασε τα 52%. Στο Κίεβο άρχισαν πάλι να λειτουργούν 700 εργοστάσια. Παρ' όλες τις τρομερές τους καταστροφές οι Σοβιετικές Δημοκρατίες δεν γνωρίζουν κρίση, άλλ' αντίθετα κάνουν τεράστιες προόδους στον τομέα της άνοικοδόμησης.

— Με πρόσφατο διάταγμα άναδιοργανώνεται τελείως το λιανικό έμπόριο σ' όλόκληρη τη Σοβιετική Ένωση. Οι συνεταιρισμοί θ' ανοίξουν υποκαταστήματα λιανικής πώλησης στις πόλεις και κομποπόλεις. 'Η παραγωγή ειδών καταναλώσεως θ' αυξηθεί κατά 50%. Σήμερα λειτουργούν 28.000 συνεταιρισμοί.

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΑ.—'Ενώ η πείνα εξακολουθεί να είναι σοβαρή άπειλή για την Εύρώπη που δύσκολα συνέρχεται από τις καταστροφές που έπεσώρευσε η γερμανική κατοχή στον γεωργικό τομέα όπως η και περισσότερο από τους άλλους τομείς της οικονομίας της, έκδηλώνεται στις ΕΠΑ ένα από τα σπουδαιότερα συμπτώματα της έπερχομένης κρίσης «υπερπαραγωγής»: η 'Αμερικανική Κυβέρνηση έδωσε διαταγή να καταστραφούν πάνω από 1.000.000 τόννοι πατάτες για να κρατηθούν οι τιμές στο σημερινό ύψηλό τους έπίπεδο. 'Η φειδινή έσοδεία υπερβαίνει κατά 2.250.000 τόννους την ποσότητα που ανταποκρίνεται στην ζήτηση της αγοράς, αν και φυσικά τόσο στην 'Αμερική όσο και στις άλλες ήπειρους υπάρχουν έκατομύρια άνθρωποι που υποσιτίζονται, αλλά δεν έχουν τη δυνατότητα ν' αγοράσουν τις πατάτες.

'Ο 'Οργανισμός 'Επισιτισμού και Γεωργίας του ΟΗΕ χαρακτηρίζει την καταστροφή αυτή «δ. ενθές έγκλημα».

Η ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ.—Στις 6 - 2 - 47 ο Βούλγαρος 'Υπουργός του 'Ηλεκτρισμού άνεκοίνωσε ότι στα 1947 θά κατασκευασθούν 13 σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, 16 υδροηλεκτρικοί σταθμοί και 16 σταθμοί μετασχηματιστών. Το σχέδιο περιλαμβάνει έπίσης 210 άγροτικούς ηλεκτρικούς σταθμούς και 310 μετασχηματιστές. 'Η ηλεκτροκίνηση αποτελεί μια άπαραίτητη προϋπόθεση για την άνάπτυξη της Βουλγαρικής βιομηχανίας και για την έκβιομηχάνιση της χώρας.

Γ. Μ.

νοτροφία, τα Παραγωγικά Έργα και το Σταφιδικό. 'Εξετάζει τις άγροτικές οικότεχνίες και τη σημασία της Στατιστικής στη Γεωργική Έρευνα. 'Ακόμα δημοσιεύεται το υπόμνημα της 'Ομοσπονδίας των Γεωπόνων στον Πρόεδρο της Κυβέρνησης για τις διώξεις των Γεωπόνων.

Π.

«Η ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ».—'Ιδρυτής: Καθηγητής 'Αγγ. 'Αγγελόπουλος. Μηνιαία οικονομική και κοινωνική έπιθεώρηση. 'Αριθ. 3. 'Ιανουάριος 1947. 'Από τα περιεχόμενα: 'Αγγ. 'Αγγελόπουλου: 'Οκτώ προϋποθέσεις για την 'Ανασυγκρότηση. Περιληπτική άνασκόπηση των βασικών θέσεων για την ανασυγκρότηση, με την ευκαιρία της άφιξης της Οικονομικής 'Αποστολής Πόρτερ, λιγάκι άόριστα και γενικά.

Χρ. 'Αγαλλόπουλου: Το δημοσιόυπαλληλικό ζήτημα. Με ενδιαφέροντες αναλυτικούς πίνακες για τον αριθμό, την κίνηση και την κατάσταση των δημοσίων υπαλλήλων, παρμένους από τα στατιστικά στοιχεία του Ταμείου Προνοίας.

'Α. Πευκιώτη: Το τετράχρονο σχέδιο του Μοννέ για την ανασυγκρότηση της Γαλλικής Οικονομίας.

198

Η ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΚΤΟΠΙΣΗ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στους 556 που με τη σύλληψη και έκτοπίσή τους, την ίδια μέρα, στην Ίκαρία, εγκαινιάστηκε η πολιτική «κτευνασμού» της Κυβερνήσεως Μαξίμου περιλαμβάνεται ανάμεσα στους άλλους διανοούμενους κι' επιστήμονες και ο δικηγόρος στόν 'Αρειο Πάγο και τό Συμβούλιο 'Επιτελείου κρατείας και μέλος της Συντακτικής 'Επιτροπής τοῦ «ΑΝΤΑΙΟΥ» κ. 'Ηλίας 'Ηλιού.

Ο κ. 'Η. 'Ηλιού, γνωστός ἄλλωστε γιά τήν ἐπαγγελματική και ἐπιστημονική του δράση, συνέβαλε ιδιαίτερα σάν μέλος της Συντακτικής μας 'Επιτροπής, με τήν πείρα του, τίς μελέτες και τίς διαλέξεις του, στήν ἀνάπτυξη και στή βελτίωση τοῦ περιοδικοῦ μας.

Όμως ὅλη αὐτή ἡ δράση του δέν μποροῦσε νά εἶναι εὐχάριστη στό «κλίμα» τό σημερινό. Καί νύχτα, χωρίς ἔνταλμα, χωρίς κατηγορία, χωρίς ἀπολογία (ὁ κ. Μάξιμος λέει: ἄμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, με ἔνταλμα, με στοιχεῖα...) πιάστηκε κι' ἐκτοπίστηκε.

Ένας ἀκόμα ἀπ' τή στρατιά τῶν συντακτῶν τοῦ «Ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Τύπου» ποῦ ὑφίσταται τίς συνέπειες τῶν τιμῶν ἐπιστημονικῶν και ἔθνικῶν ἀγῶνων του.

Ο «Ἀνταῖος» διαμαρτύρεται στήν κοινῇ γνώμη και σ' ὁλόκληρο τόν πολιτισμένο κόσμο γιά τήν πρωτοφανή αὐτή παρανομία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ . ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γιά νά μπορέσει ὁ «Ἀνταῖος» νά παρακολουθεῖ καλῶς τήν νύνηση τοῦ βιβλίου και νά ἐνημερώνει τοὺς ἀναγνώστες του, παρακαλεῖται τοὺς συγγραφεῖς και ἐκδότες νά τοῦ στέλνουν τὰ βιβλία τους.

BIBLIA

L' Economie Grecque et le commerce d' importation Chr. Panagos ἔκδοση Comité National Hellénique Athènes 1946.

La Bataille de la Production Franchon Benoît. Edition Sociales Paris 1946.

Πίνακες καταστροφῶν οἰκοδομῶν τῆς Ἑλλάδος. "Εκδ. 'Υφυπ. 'Ανοικοδομήσεως. Ἀθήνα 1946 Ἀρ. 2.

Θεσσαλικά οἰκῆσεις Γ. Α. Μέγα "Εκδ. 'Υφ. 'Αν. Ἀρ. 4. Πρόγραμμα καὶ κανονισμοὶ ἔργων ἀνοικοδομήσεως "Εκδ. 'Υφ. 'Αν. Ἀρ. 8.

Τεχνικά προδιαγραφὰ ἔργων ἀνοικοδομήσεως "Εκδ. 'Υφυπ. 'Ανοικ. Ἀρ. 10.

Καταστροφὰ οἰκισμῶν Κ. Α. Δοξιάδου. "Εκδ. 'Υφ. 'Ανοικ. Ἀρ. 11.

Πρακτικά συσκέψεως Ἀνοικοδομήσεως 25-27 Ἰουλίου 1946. "Εκδ. 'Υφ. 'Αν. Ἀρ. 15.

Π. Κουβέλη. Ἡ χρηματοδότησις τῆς Ἀνασυγκροτήσεως Ἀθῆναι 1947.

Κ. Mandelbaum. The industrialization of backward Areas. 1945 σελ. 112.

Ἐξετάζει τήν κατάστασιν ποὺ παρουσιάζουν οἱ καθυστερημένες χώρες με ἀγροτικό ὑπερπληθυσμό και τίς δυνατότητες γιά τή βιομηχανική τους ἀνάπτυξη. Με παρατηρήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν πολὺ και τήν Ἑλλάδα.

Ἡ Ὀκτωβριανή Ἐπανάστασις. Ἐκδοση τοῦ Ἑλληνοσοβιετικοῦ Συνδέσμου. (9 μελέτες-ὁμιλίες ποὺ ἐγίνυν στίς γιορτὲς γιά τήν ἐπέτειο τῆς Ὀκτωβριανῆς Ἐπανάστασης 3-10 Νοεμβρ. 1946).

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Comptes Rendus (Doclady) de l'Académie des Sciences de l'U.R.S.S. 1946 Vol. LII No 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Με ἀνακοινώσεις πάνω σ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης.

Bulletin analytique de Bibliographie hellénique CAIL institut Français d'Athènes.

Δελτίον φορολογικῆς νομοθεσίας τοῦ Μάρτη (7) με ὅλη ποὺ ἐνδιαφέρει ὅποιον καταγίνεται με τὰ φορολογικά.

Démocratie Nouvelle Γενάρης τό 1ο φύλλο, με ἀρθρα πολὺ ἐνδιαφέροντα.

Δημ. Κυρκόπουλο. Σὰς στείλαμε τὰ φύλλα ποὺ ζητήσατε. Τὰ δυὸ παλιά, II και 12 κάνουν 3000 και τό 1 1500 ἔξω 2000, ποὺ στείλατε μένετε χρεωμένος 2500 και σὰς παρακαλοῦμεν νά τίς στείλετε σύντομα, γιὰ καταλαβαίνετε πόσο μεγάλες ἀνάγκες ἔχει τό περιοδικό. γιά νά μπορέσει νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινοῦ του πρό πάντων αὐτό τὸν τελευταῖο καιρό.

Γ. Λαγκαρίδη. Κάιρο. Σὰς στείλαμε τὰ φύλλα ποὺ ζητήσατε και σὰς χρεώσαμε με 1 χάρτινη λίρα. Διαδότες ἐκεῖ στοὺς κύκλους σας τὸν «ΑΝΤΑΙΟ».

Ἀ. Ραφαηλίδη. Κάπια ἀνωμαλία ἔγινε μαζί σας. Δὲν ἐλάβαμε ἴσαμε τώρα καμιά εἰδήσή σας. Γράψτε μας γιά νά σὰς ταχτοποιήσουμε στὰ βιβλία σας.

Δ Φιλάρετο και Ι. Σηλεῖδη. Πολ. μηχανικό. Σὰς στείλαμε τό φύλλο 4. Σὰς ἐγράψαμε συνδρομητὴ και εὐχαριστοῦμε.

Α. Κριάρη Κρήτη. Σὰς στέλνουμε ταχτικά 10 φύλλα ἀπὸ τό Περιοδικό. Πήραμε τήν ἐπιταγὴ εὐχαριστοῦμε. Σὰς στείλαμε τοὺς 2 τόμους ποὺ ζητήσατε και σὰς στέλνουμε και τὰ φύλλα ποὺ ζητᾶτε ἀπὸ τό 5. Ἡ τιμὴ εἶνε στήν σχετικὴ θέση στό ξωφύλλο τοῦ φύλλου. Προσθέσατε και τὰ ταχικά. Τὴν ἐργασία συμπληρωμένη τὴν ἐπύραμε. Θὰ δημοσιευτεῖ.

Ἀναγνωστήριο ἢ «ΑἴΓΛΗ» Σύμη, Δωδεκάνησα. Σὰς στείλαμε τὰ φύλλα. Γράψτετὲ μας. Δείξετε ἰτό ἐνδιαφέρον σας γιά τό περιοδικό.

Γ. Σχημαρά. Πήραμε τὴν ἐπιταγὴ σας. Εὐχαριστοῦμε. Σὰς στείλαμε τὰ δυὸ φύλλα ποὺ ζητᾶτε. Τό 5 εἶχε μεγάλη καθυστέρηση ἀπὸ τὴν ἀπεργία, ποὺ βάστηξε 7 βδομάδες. Σὰς γράψαμε συνδρομητὴ ἀπὸ τό 5 γιά 9 μῆνες.

Ι. Χροπαντίδη. Πήραμε τὴν ἐπιταγὴ εὐχαριστοῦμε. Σὰς στείλαμε τό 1-12 και τὰ 4 φύλλα τοῦ 2ου τόμου. Ὅλα μαζί 16000 δρχ. Τοὺς δρους τῆς συνδρομῆς τοὺς βλέπετε στό ξωφύλλο και συμπληρώνετε γιά ὅσο θέλετε.

Μιχελιουδάκη και Ματσούκα. Περᾶστε ἀπὸ τό γραφεῖο μας. Ἐχομε καιρό νά σὰς δοῦμε.

Κάνουμε σύσταση σὺς φίλους ποὺ μὰς στέλνουν ἐργασίες τοὺς νά τίς γράφουν καθαρά και ἀνετα στό χαρτί γιά νά μὴ δυσκολεύεται ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ στό διάβασμα και οἱ ἐργάτες στή στοιχειοθέτηση!